

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A. or.

2222

A. C.
Amén
2222

Mechtildis Costenb
Fabulæ et Potab
Lee

**BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.**

Ա Ռ Ա Կ Վ

Ե Ի

Ո Տ Ա Ն Ա Ի Ո Ր Ք
Խ Ր Ա Տ Ա Կ Ա Ն Ք :

Լ՝ սացեալք ՚ի նախնեաց մերոց՝
՚ի հրահանգ ուսումնասէր
համբալաց :

Տպագրեալ յամի ֆն 1790 .
՚ի Յոսեփարի . 18 :

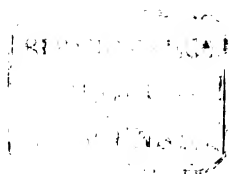
Լ՝ ՚ի Ռուսականոնէս հայոց . իմլթ :

՚ի հայրապետութե ան Ղուկասու
հայոց կաթողիկոսի :

՚ի Վ Ե Ն Ե Տ Ի Կ :

՚ի Վանա սթյն Ղազարու :
յանուն անտոնի պօսթօղի :
Հրամանա յեծաւորաց :

ԲԱՆ ԸՌՒ ՎԵՐԾԱՆ ՈՂՍ:

Եւ հաւէա տխտանուծիք առական կամ առասպելեաց քաջայայտ են առ ամենեւին, եւ թէ զեւրդ պատշաճ կազմութիւն զոճարձացուցեալ զմիտս մարդկան՝ մեղմով իմն և քաղցրութիւն խորտեն գալ ՚ի ներգործութիւն իմաստից նորին, որ այն ինքն է խոտորել ՚ի չարէն՝ և հետեւել բարւոյն, առ ուղիղ և ըստ կարգի տնօրինելոյ զառաջիկայ կենցաղս: Նմին իրի և ուսումն սորին թէպէտ և ՚ի գէպ ամ հաւասակի մարդկան, բայց առաւելապէս և կարի խիկ կարեւոր դատեցաւ պարզամտաց և համբալկաց: Մինչև պատուիրել պղատոնի մարց և անուցչաց առ հասարակ, այնպէս ուղղել ըզսիրտս մանկանց առասպելեօք՝ ոմո զմատաղ մարմինս նց սովոր են ձեռամբ կերպարանել: Եւ յիբաւի, քանզի ՚ի թարմ տիոց անտի հեշտեաւ իմն՝ առ նիւթականութեն, և սթափութիւն՝ յաղաղս ՚ի ձև պատմութե յանգիւնն լինելոյն, կամակար ՚ի ներքս ՚ի միտս ամբարեալ զառասպելսն, զոյգ ընգ նոսին տպաւորին և նշանակեալն ՚ի նոցանէ աննիւթական հանճարեղ իմաստքն: որովք անգատին ՚ի մառաղութն մարդին բարիւք զքաղաքավարութիւն ուղղել, և ըստ օրինաց բանականիս հանգիստնալ առ յապայն: Եւ ՚ի սակս սորին պատճառի պէսպէս առակք զգօնաւորք յօրի

նեցան 'ի նախնեաց անտի յայլ և այլ ազինս .
զոր այսօր աւանդեն 'ի դպրոցս 'ի նախաժարօ
կրթութի մանկանց :

Էր և առ մեզ 'ի տիպ արձանացեալ Ազոնա
գիրքն կոչեցեալ առասպելք . կազմեալ 'ի յետին
Ժմիս յերեմիայ վարդապետէ ումեմնէ , (որ
ապիս երկիցս և երկցս միահետ տապադրելոյն Շ
աշխարհադրուէ մեծին մոզնէսի խորենացւոյ)
վրիպմամբ կարծեցաւ 'ի միամիտ ուսմիաց' լի
նել գործ նորին քերթողահօրն , յորում թէ
պէտ տւանգին պէսպէս առահք' թաւով ճիգ .
այլ սակաւք են 'ի նոսին հանձարեղք և պի
տանիք 'ի վարժութիւն , և այն ձեացեալք
գեղջուկ խմաստիք' և անհարթ շարադրութի
բոնից : Յայս սակս լաւագունի ևս նախանձ
բերեալ մեր . ոչ ունելով առ այսօմս 'ի ձեռին
զոյլ ևս տաւել հնագոյնս 'ի բուն 'ի հայկա
կանս մեր բարբառ յօրինեալ , ահա զսոյն զայս
մարեռք վարկաք 'ի լոյս ընծայել տապարու
թի , զՄիխիթարոյ մեծի զաշխոտասիրեալն .
այն սր անուանի ընդ երեւելի մատենագիր
վարդապետս ազգիս՝ առ երկոտասաներորդ
դարու : Որ բաց յայլոց գործոց և զառաջի
կայ առաքիս բարոյականս ձեռնամուխ եղև յՁ
րինել համառօտ ոճով բացայայտ և ընտիր
շարադրութի՝ ըստ կանոնաց արոճեստին յե
րիւրեալ , մինչև մարթ լինել համբալիաց ըզ
ռնիս փոյթ ունել և հետեւութե կամ աչակեր
տութե սորին 'ի հայկաբանութե . բաց յայնց
որք սւրեք ուրեք ազաւաղեալ թրւին 'ի դըռ
չաց :

Ընդ

Ընդ սմին յաւելեալ 'ի գէտ համարեցաք յա-
րել զկնի և զխրատական ոտանաւորս աստ-
ցեշս 'ի սթյ հօրէն մերմէ 'Ներսիսէ շնորհալոյ՝
և 'ի Կարապետէ վարդապետէ . յուսումն և
'ի մտառութիւն մանկանց :

Եւ աս յաջողել ժամանակիս ըստ կարի պատ-
րաստեալ զսոյն իբր նախաճաշակ իմն խորանի
այլոց ևս գեր 'ի վերոյ ուսմանց՝ ընծայեցաք
մերասեր համբակաց , ակն ունելով փոխարէն
գեղեցիկ պաղոյ ընծայելոյ 'ի նոցանէ 'ի ժամա-
իւրումն :

Ընդատին իսկ 'ի տղայականն տիա
կըթուծք վարեցեալ, զբանական
օտանայ շնորհ Իսկ ոյք անվար
թուծքն դերևանան, և անարի խե-
նէշ տաղտկութքք զգածեալք լի-
նին . յամ վայելչական իրաց մերկք
և կողոպուտք լինելով, զվերջին
թշուառուէցն ամբարեն կորուստ :
Սխառչից . 4եր . Է . 4Լ . Է :

Լ Ռ Լ Կ Վ

ԱՌ ԱՍ ՊԵ ԼԱԿԱՆ Ք Ե Ի
Բ ԱՐ Ո Յ ԱԿԱՆ Ք.

Որ կերպարանէ զՃմարտութիւն :

Ասացեալ Քի վարդապետին Սխիւարաց
Տախնուան՝ Ղուշ :

Լ :

Ս Տ Ո Ի Լ Ծ

յառնեւն երբեմն զարա-
րածս՝ երկեալ հակառա-
կիլ՝ և խառնեաց զծանրն
ընդ թեթեւին , զտկարն ընդ հզո-
րին , զի թի հակառակ դարձցին՝ առ
միմեանս , և ոչ ընդ արարչին :

Խորատի առակս զթաղաւորս՝ կար-
դել զմեծամեծս և զնոճաստս ընդ-

A 4

դեմ

դէմ միմեանց , զի մի ընդ թագա-
ւորս , այլ ընդ միմեանս պատերազ-
մեսցին :

Ի :

Փափագեաց երկին խոնարհիլ , իբ-
րու զի ամենեցուն ըզձալի է . սա-
կայն երկեաւ անգանիլ 'ի փառաց .
այլ լուսաւորք ճառագայթաձև զնա
արարին :

Ուսուցանէ օրինակս՝ համարձակու-
թեամբ խոնարհիլ փառաւորաց , զի
բնաւորեալն ընդ նս պատիւ՝ ոչ թո-
ղու անարդիլ :

Գ :

Կարծեաց երբեմն զանձնէ արեգա-
կըն՝ թէ ան իցէ՝ 'ի բարձրանալն .
իբրև խոնարհեալ եմուտ ընդ երկ-
րաւ՝ ծանեաւ զբնութի իւր :

Յայտնէ գաղափարս՝ զի ոմանց 'ի
թագաւորաց անմտաց 'ի բարձրա-
նալն յաղթուէ փառօք՝ կարծեցան
ան լինել , 'ի մտանելն 'ի գերեզ-
ման՝ գիտացին զբնութի իւրեանց :

Դ :

Դ .

Դ ի լուման՝ լուսին կարծեաց զանձնէ
թէ արեգակն իցէ , և զտիւ լուսա-
ւորէ . այլ ՚ի պահասել լուսոյն՝ և ոչ
զգիշեր լուսաւորէ :

Յոնդիմանէ եղանակս զայնտիկ՝ որ
ի պատահել միոյ իրի պատուոյ՝ մե-
ծամեծաց կարծէ ժամանիլ . այլ և
ոչ զոր ունի վայելէ յանմտանալն :

Ե .

Եւողովեալ երբեմն աստեղաց՝ ա-
սեն ՚ի նոցանէ ծերագոյնքն . մեք
բազումք եմք՝ զիարդ զտիւ և զգի-
շեր ոչ լուսաւորեմք նման արեգա-
կան և լուսնի . ասէ ոմն՝ զի ոչ միա-
բանուք վարիմք : Եւ խոնարհեալ
միաբանութիւնս հերքել զարե-
գակն , և ՚ի ծագել լուսնի՝ պարտե-
ցան . և ասեն , այսպէս ՚ի սմանէ
աղօտացաք , զի՛նչ և յարեգական
ծագելն լիցուք . և զղջացեալ զպար-
տութիւն խոստովանեցան :

Խրատէ առակս , թէպէտ և բա-
զումք իցեն՝ և տկարք , հզօրի յաղ-
թել

Թե՛լ ո՛չ կարեն . իմաստութի՛ն է՝ այլ
ևս տկարի՛ն զփորձ առնուլ՝ և զղջա-
նալ . որ և Թողութեան է արժա-
նաւոր :

Օ :

Երկիր հայեցեալ ՚ի բարձրութիւն
լերանց՝ համարձակեցաւ լինել և եր-
կին . և ո՛չ կարաց զլուսաւորս ընդ-
ինքեամբ առնել նման երկնի՝ և լու-
սաւորել :

Յանդիմանէ նշանակա զաշխարհա-
կոն ումանս , որ փբացեալ ՚ի ճոխու-
թի իւրեանց , զքահանայից կամին
յափշտակել զպատիւ . սակայն լու-
սաւորին՝ քան լուսաւորեն , նման երկ-
րի , զի լուսաւորի՝ քան լուսաւորէ :

Ե :

Ի մէջ տնկոց խորհուրդ եղև՝ Թէ
ո՛ւմ արժան է Թափաւորել՝ ՚ի վերայ
մեր . և ոմանց ասացեալ զարմաւե-
նի Թէ բարձր է հասակաւ , և քաղցր
է պտղովք . իսկ որԹոյ հակառակել՝
ասէ . ես եմ ուրախարարն՝ ինձ ար-
ժան է լինել . իսկ Թզենի՝ Թէ ես
զի

զի քաղցրաճաշակ եմ . իսկ դժնիկ՝
 թէ ես հարկանող եմ, ինձ 'ի դէպ
 է . և առաւելութեւ իւրաքանչիւր
 զանձն յարդէր , և անկարօտ ասէր
 այլոց : Իսկ արմաւենի խոկացեալ
 գիտաց' եթէ ոչ հաւանին նց թա-
 գաւորել , զի զայլս ընդ իւրեանց ոչ
 կամէին ճոխանալ , և ասաց թէ յա-
 ւէտ ինձ վայել է լինել արքայ . և ա-
 մենեքին վկայեցին և ասեն , բարձր
 ես հասակաւ և քաղցր պտղով . բայց
 երկու ինչ պակասէ քեզ , զի յաւուրս
 մեր ոչ տաա պտուղ . և 'ի շինոճած
 ոչ պատշաճիս . մանաւանդ զի բարձ-
 րութեւ քո՝ անճաշակ բազմաց լինիս .
 և նա պիտիսնեաց թէ զձեզ իշխանս
 կարդեալով ւայնպէս թագաւորեմ . և
 'ի կատարեալ ժամանակացն իմոց՝ և
 որդւոց ձերոց թագաւորեցից : Եւ
 յօրինեաց զկարգ թագաւորութեն
 յանձն առնելով նոցա զորթ՝ գինէ-
 պետ , և զթզենի՝ հիպատոս , զդրժ-
 նիկ՝ դահճապետ , և զնունենի՝ բը-
 ժշկապետ , և զայլս 'ի պտղոց 'ի դար-
 մանս , զմայրս՝ 'ի շինոճածս , զան-
 տառս՝ յայրումն , զմորենի՝ 'ի բանտ ,

և զիւրաքանչիւր՝ յիւրաքանչիւր
գործ :

Յանդիման կացուցանէ առակս , թէ
ոչ ո՞ք կարէ ճոխանալ առանց անփա-
ռից , և ո՞չ բարձրանալ՝ առանց ա-
նարդից : Եւ դարձեալ՝ առձեռն
պարզեօք տէն ունին անազան յու-
սոյ բազումք տերանց իւրեանց :

Ը :

Ի լինել որթոյն որդէկոտոր 'ի գար-
նանային ժամանակի , և յարտաս-
ուէնն , եկին տունկք ամ միսիթա-
րել զնա , եկն ընդ նս և մորենի . և
այս ինչ էր միսիթարութե բան , մի
լար ասեն , դարձեալ ծնանիս որ-
դիս . և նա ասէ՝ ծնանիմ , և դար-
ձեալ կոտորեն , և այդ զինչ միսի-
թար է , այլ այս է միսիթար անձին ,
զի մնացեալն իմ որդիք՝ պտղաբեր
լինին , և պատճառ ուրախութեան
մարդկան . և այսիւ անձն միսիթա-
րէր : Եւ մորենի ասէր եկի միսիթա-
րել զքեզ , զի ինե զաչսդ սրբիցես .
և նա ասէ , չնորհ ունիմ տնկագոր-
ծին՝ որ խլէ զքեզ յարմատոյ իմմէ :
Յայտ

Յայտնէ ապացոյցս՝ զի առ ժամանակ մի է մխիթարիլ մնացելովքս, զի մահկանացու է ազգ մարդկան. այլ ոյն իսկ է օրհապէս մխիթարու թի՛ զի ըստ հաճոյից տն իցեն մնացեալն ժառանգք : Բայց մորոտաց բան առաւել զայրացուցանէ՝ քան թէ մխիթարէ զսգաւորս, նման մորենոյն. զոր շնորհ ունի բնուիւն ոչ տեսանել զանմիտ մխիթարիչան :

Ի) :

Պահելով ոխս ընդ որթոյ մորենի՝ ասաց հակառակեալ, թէ նման քեզ բարձրանամ, և զոյգ պաղսբերիմ. և առաւելում՝ զի ՚ի ձմերայնի անթառամ լինիմ. ապաքանեաց որթզնա, թէ պարծանք քո կատարեալ է՝ յորժամ ՚ի հնձան ժողովեացիս յաշնան յեղանակի. և ՚ի լինել աշնան՝ կոխան եղեալ մորենի :

Բւտանիմք յեղանակէ աստի, զի յանդիմանեալ անմտութե՝ ՚ի դէպ է լռել, և ոչ երկրորդ ձեանալ կատարելոյ. զի միովն բազմակատարին նմանել ոչ է կար :

Ժ) :

Ե.

Նոնենի և Թզենի առ միմեանս սէր
ունել կամեցան , և քաղցրութիւն
հաւասարեցան . բայց ընդ Թըթու
Թէ նոնենոյն տաղակացաւ Թզենի ,
և լուծաւ դաշինքն :

Իմաստս տայ այս առակ , նախ փոր
ձել սիրելեաց զմիմեանց բարս . զի
ամենայնիւ նման միմեանց իցեն ,
ապա Թէ ոչ՝ դիւրաւ լուծանելի իցե
սէր :

Ե.

Իսխանձ առ միմեանց կալան խըն
ձորի և տանձի՝ եղբարք դուրս . և
այսպիսի էր յեղանակն . Թէ հարա
զատ մեք , զիարդ Թադաւորք զօրի
նակդ քո արարեալ ոսկի , ասէր առ
խնձոր . 'ի ձեռին նկարեն : Եւ նա
ասէ , զի բոլորատեսակ եմ և անու
շահոտ , և Թէ ոչ նսխանձիս՝ առ
նեմ լինել և քեզ ընդ իս 'ի սեղան
ճոխից , Թէ և նշանակն ոչ լինի ոս
կի . և նա տաղաւին խանդայր՝ մին
չև արկաւ խողից .

Օ. այս

() այս տայ իմանալ յեղանակս՝ թէ ոչ է պարտ անարգի եղբօր նախանձել ընդ փառս եղբօր՝ որ պատուի՝ ի մեծամեծաց . զի ՚ի շնորհս նր և նա վայելէ , թէ յանդգնի՝ ևս առաւել անարգի :

ԺԲ :

Պարցաւ ընդ թզենի՝ թէ զիայնդ է զի բազում ոռտոս առ երկրաւ տարաճանես . և նա ասէ , քանզի բազում են թշնամիք իմ , և ես խոնարհիմ զի մի ոստակոտոր եղէց . և նախ քան զելանելն յիս՝ յագեցուցանեմ և միւռանան զչարու թի :

Իտատէ զմեզ առակս՝ խոնարհութիւն և սեղանօք և քաղցրութիւն առաջ ելալ նել թշնամեաց , յորժամ ստնանել ոչ կարեմք . զի շիջանիցին ՚ի դառնութիւն բարուց . և մոռացին զչարիս :

ԺԳ :

Ինամուծի առնել ընդ միմեանս կամեցան թթենի և ձիթենի . և պանծայր ՚ի զօրութի իւր իւրաքանչիւրօք , ձիթենի՝ յարազունարձութիւն և

և 'ի պտղաւէտուն , մանաւանդ զի
պտուղ նր'նիւթ է ձիթւոյ , և ձէթ
նիւթ է լուսոյ , և լոյս լուծիչ խա-
ւարի . իսկ թթենի 'ի քաղցրութիւն
պտղոյ , և զի սաղարթ իւր նիւթ է
մետաքսոյ , զոր որդունք ծնանին ,
յորմէ կերպասք լինին , զոր թափա-
ւորք և իշխանք վայելեն : Արում և
գիմադրէ ձիթենի զգիւրանցութի
պտղոյնր , և զախտաւորն լինել հան-
դերձ , քան թէ հարկաւոր . և զի 'ի
գիշերի մերկանայ . բայց լոյս 'ի գի-
շերի վառի : Ասէ թթենի՝ այլ 'ի
տունջեան շիջանի . և ասէ ձիթենի՝
թէ ոչ շիջանի , այլ յազգակիցն իւր
խառնի , իսկ փառք քո ծաղկընկէց է
և անցաւոր . և այսու պարտել թթե-
նի՝ և հայցէ լինել իրին :

Նշանակ առակիս այսպիսի է , զի
թգւորական ազգ թէպէտ փառա-
ւոր է , այլ երկրաւորօքս ճոխանայ ,
որք հոսանուտք են , որում թթենիդ
էնշանակ : Իսկ քահնայական տոհմ
թէպէտ և ազքատ իցէ՝ մեծապա-
տիւն է հոգւորօք , և արժան է զու-
գիւլ ընդ թագաւորական տոհմի :

Եւր :

Ժ Դ :

Յանփորձից որ տնկոց հարցանե
 զնռնենի . զի է զի բազում առնես
 ծաղիկ , սակայն զի հոսես և ծորես .
 և նա ասե՝ ագահ է ակն տնկողին ,
 և ես նրբոստ և ծանրապտուղ . և
 եթէ ոչ եի կտկողուէշ , բառնալ ոչ
 կարէի , և յաղաղս այնորիկ հասեմ՝
 զի մի բեկայց :

Յանդիմանէ առակս զայնոսիկ՝ որ
 առաւել քան զկարն և զսահման ա-
 րարչին պահանջէն 'ի սպասաւորաց
 պաշտիլ . որոց խնամածելի է՝ զի մի
 'ի զօրութի հատեալք անկցին , նը-
 մանապէս և 'ի հոգեւորսն եղիցին ,
 ըստ որում և ան խնամէ :

Ժ Ե :

Ի միասին սալոր և դամն և ծի-
 րան ամբաստանեցան՝ թէ ընդէր
 զատամունս հարուն . և նք պատաս-
 խանեալ ասեն . ձեզ ոչ է գիտելի .
 այլ հմուտք 'ի բժշկաց գիտեն՝ զի
 մնասիչ եմք որովայնի . արդ՝ եթէ
 զայն գործեմք՝ և յաճախեն յուտել ,
 զինչ

զի՛նչ առնէին եթէ ո՛չ լորձէաք . ո՛րով շնորհ ունէ՛լ քան թէ ամբաստանել պարտիք :

Սուծումն առակիս այս է , զի դառն և ապականիչ է չարութիւնն ոգւոյ և դժնդակ ՚ի գործեւ նախ . և ախտաւորք կամին զի դիւրագործ լինիցին . զի թէ դժուարու գործին՝ և այն քան ախորժ են , զի՛նչ առնէին եթէ դիւրագործք էին . որ և յայտ ի մաստնոց է՝ զի գոհանալի է , և ո՛չ ամբաստանելի զինամոզէն :

Ժ. Գ. :

Յատենի երբեմն յանդիմանել ըսկաւ դեղձի զսերկեւլի՝ ասելով . դեղին ես տեսլեամբ և դժուարութեւի մարդկան . իսկ ես՝ բարետեսիլս և դիւրաճաշակ . և նա ասէ՝ կեղծաւոր ես ամենեւին և պատրիչ մարդկան , քաղցր երեւիս ՚ի ճաշակել , և մտեալ ՚ի յորովայն բազում վնասս գործես . իսկ ես գեղին եմ , զի ցաւակցիմ հիւանդաց՝ ՚ի տես երթալով և զհիւանդութիւն բառ նաչով . և ո՛չ որպէս դու հալածեալ ՚ի

'ի հիւանդաց :

Յայանէ միտք առակիս , զի կեղծաւորք միշտ զճշմարիտս յանդիմանեն՝ իբրև զխոշորս վարուք և խիստս մարդկան՝ յօրինադրել . և զինքեանս բարեբոյս և վշտակից . սակայն բանք ճշմարտից դեղ են ոգւոց , թէ և զառաջինն ընդդէմ երևին . և ընդ նոցաւանցելով զհիւանդութիս նոցա բառնան :

ԺԼ :

Բամբասել սկսանք միանգամայն տունկք 'ի միասին զընկուզի՝ և աւեն . ուիշտ ես ամենեւին և տմարդի՝ կծու և չար , զպատուղ քո բերես աւտուտելի . որոց պատասխանեալ աւսաց , ոչ ապաքէն նման ձեզ առնեմ , զի ո՞ր 'ի ձեռնջնախ քան զժամանակն տայ զպատուղ իւր յուտել . և նոքա ասեն , 'ի մէջ ուտեն յառաջ քան զհասանիլն , իսկ դու ճրջդիւ՝ պահեա մինչ 'ի կատարած . և նա ասէ , սակայն և արդ ամենեցուն ընդարձակ եմ մարդկան և թռչնոց , ոչ նման ձեզ անկարգաբար տալով .

և

Եւ այսու արդարացաւ 'ի վր'նց . մա-
նաւանդ զի բազումք 'ի ձէնջ զնոյն
գործեն , ասաց երկրորդելով . Եւ զի
անբողջան իւտեւելով 'ի ժամու՝ մեր-
կանամ զուրշտու[թի] :

Այինչ է տարակուսելի Եւ այս ա-
ռակ , զի բարեկարգք միշտ բամբո-
սին յարբշուից իբրեւ ուիշտք , զբարի
մատակարարուին պնդուի կոչելով .
Եւ անդէպ կերողացն զսաստն՝ դառ-
նուի . այլ նա 'ի գէպ ժամու տալով
առատուք՝ բարեմիտ երեւի , Եւ այսմ
զբազումն ունի վկայս . իսկ վայրա-
պարք անժամ ծախելով զինչս՝ 'ի ժա-
մու ոչ ունին տալ , Եւ յայնմ արբշիւ
երեւին :

ԺԲ .

Յանմտից որ Էհար զյունապի՝
կարծելով զնա դժնիկ . որոյ զայրա-
ցեալ ասաց , ո՞ւրադորոյն՝ զտունկ
'ի պողոյ արժան է ճանաչել , Եւ ոչ
'ի տեսակէ :

Նշանակ բերէ առակս զանընարող
դատողս՝ զթագաւորս Եւ զիշխանս Եւ
զշատաւորս Եւ զառաջնորդս եկեղեց-
ւոյ՝

ւոյ՝ զնո յանդիմանելով, զի անհոր-
ձապէս դատաւարտեն. զի ճշդիւ
գիտելի է ՚ի գործոց նոց. ըստ որում
նորն իսկ ասաց, [Ժէ ՚ի պտղոյնց ծա-
նիջիք զնո, և ոչ ՚ի տեսլենէ կամ՝ ի
համբաւէ դատել. որով և բազում
փաստ գործի՝ զբարիս իբրեւ զչարս
խոշտանդելով:

ԴԻԹ:

Ա՛րձ առ ասուի առողջանէին երկ-
րագործք զբամբակենիսն, և մի
մեանց պատուիրէին զգուշանալ՝ զի
մի՛ զծառս կոխեսցեն զբամբակե-
նիս. և լու՛նալ սաւսոյն զչարացաւ՝
կոչելով զնա ծառ. ասաց՝ [Ժէ զի անդ-
ինձ համանուն կոչի դա ծառ, զի ես
այսքան ստու՛ար և բարձր եմ, և ըզ-
բիւմ տեղիս ըմբռնեալ ունիմ: Այլ
լու՛ ՚ի լու ոչ զանգիտեալ՝ պատաս,
խանել բամբակենի ասելով, բարձր
ես և ստու՛ար, սակայն անօգուտ.
ոչ ՚ի շինուած և ոչ ՚ի պտուղ և ոչ
յայրումն գովելի. այլ Թանձր ունե-
լով ստու՛եր, յորմէ բամբասիս մանաւ
ւամիդ՝ քան [Ժէ գովիս. իսկ ես [Ժէ
պէտ

պէս փանաքի և տկար , այլ բազմա-
շահ . ոչ միայն մեծատանց՝ այլ և
աղքատաց , 'ի տածել 'ի քաղել 'ի
գործել . և լինիմ հանդերձ որպէս
զատրյոշխարաց՝ և քվուշ 'ի կտաւէ՝
և զմեռաբո յորդանց . յորոց և դու
ոչինչ ունիս բնաւ՝ բայց միայն խո-
ղակ . և այսու յանդիմանեալ լը-
ռեաց :

Բանք առաւիին զպարծոնս անտիւս
բւեցուցանէ զմարդկեղէնս , զովանց՝
զոր ունին 'ի տեսակ և 'ի հասակ , և
պատահին բազում մանգամ անօգուտ
կենցաղոյս՝ նմանապէս և հոգեւ-
րացն . զայլս յականէ խոտեն զտկա-
քըս և զկարճս հասակաւ , որք և պի-
տանիք իցեն 'ի բազում իրս մարդ-
կան և փարթամացուցիչք . որք և
յիրաց անտի գովին , և նոքա յան-
դիմանին 'ի անտի գործոց :

Ի .

Տրտունջ եղև տնկոց ամենեցուն
զթագաւորէն իւրեանց՝ թէ առաջօր
բաշխեաց զիւրաքանչիւր պատիւ . զի
զովմանս 'ի տունս բնակեցոյց՝ ոպ ըզ-
նա .

Նարինջ , և զոմանս 'ի բուրաստանս
 և զոմանս յայգետանս՝ և սլատ
 ունին 'ի մարդկանէ . և զոմանս իբրեւ
 զանարգս 'ի վայրի զպտղաբերս , որ և
 կերակուր լինին խողից և կոխան գա
 զանաց . և զայլս 'ի յանտառս՝ ոնկ ըզ
 մայրս զսարդի և զնոճի , և որ նման
 սողին . զոր հարկանեն անխնայ , և
 անարգ քարշանօք 'ի շինուածս և յայ
 բումն սլատաստեն : Այլ նր լուեալ
 կոչեաց զնս , և սատեալ 'ի վր նց
 ասէ . ոչ գիտէք եթէ զխորհուրդ
 թագաւորին ոչ ամենեքեան գիտեն ,
 ոնկ և ոչ զնոյն . և թէ այլ ևս յանդրդ
 նիք՝ մեծագոյն ունիք պատուհասիլ .
 և նոքա ամենեքեան զարհուրեալք
 լուեցին :

Հանձարեղս զմեզ լինել կամի ա
 ռակս , և հնազանդ նոյ և թագաւո
 րաց , և ոչ տրտնջել զանձառ խնա
 մոցն նոյ՝ և ոչ զծածուկ խորհրդոց
 թգւոյ . այլ իւրաքանչիւր գործոյ
 ուշ ունել : () Ի ոչ եթէ վայրապար
 ինչ եղև կարգել 'ի թագաւորէն
 տնկոց՝ զնս . ոնկ և ոչ ան՝ և ոչ թա
 գաւորք տնօրինեն վայրապար , զի
 զո

զոմանս յայգիս կարգեաց 'ի պտղա-
բերաց , և զոմանս 'ի բուրաստանս , և
զոմանս զհամացեղս յանտառս , այդ
պիսի պատճառաւ՝ զի գազանաց և ա-
նամնոց կերակուր լինիցին , և մի՛ նե-
ղեսցեն զմարդիկ զտածեալս 'ի նոցա-
նէ՝ ուտելովն . և [Թէ՝ 'ի տունս ոմանք
տնկեցան՝ անուտելիք մանաւանդ-
էն , ուստի համարին մարդիկ լինել
'ի զբօսանս տեսլեան և 'ի բուրումն ,
զի կերակուր է ըսնկաց բուրումն ,
և տեսլեան 'ի զո՛ւարճացումն՝ օրպէս
բուրաստանք . նա և 'ի բժշկուի . և օ
և այլ [Թէ՝ անտառք՝ 'ի շինուածս և
յայրումն պատշաճեցան . և այս նա-
խախնամաբար , զի մի՛ լիցի՝ որ զպտ-
ղաբերս հարկանիցեն 'ի շինուածս և
յայրումն : Այսպիսի և Խոյն անօրինի
և [Թիւորաց՝ զանխուլ և անքննելի
դատաստանաւ . և [Թէ՝ ոք յանդգնի
տնկարդաբար ասել , դատապարտի :

Ի Ա :

Երթեալ ոմն կարօտ 'ի ձմերույնի 'ի
դրախտ՝ քաղել և ուտել պտուղ . և
տեսեալ զպտղաբերս իբրեւ զգօսա-
ւա
ցելս ,

ցեալս , սկսաւ թշնամանել և տրբոնջել , և հարկանել և ասել . ընդդէր ոչ ունիք պտուղ՝ զի կերայց և յագեցայց , զի և ոչ մի ունիք պտուղ մրգոյ . և առաւել ևս զգարէր : Եւ մի ոմն՝ ի ծառոց քաղցրութիւն և հաւանաւ կան բանիւք ասաց . մի՛ տրտմիր այր դու , և մի՛ վայրապար բամբասեր՝ զի մեղանչես . թէպէտ և կարօտե՛լ ես՝ զիարդ ոչ գիտես թէ՛ ի ձմերայնի հանգչիմք և յարմատս մեր զօրանամք , զի կարասցուք ի գարնայնի ծաղկիլ , և յամարայնի մտուցանել պտուղ , և յաշնայնի հատուցանել և կերակրել . ընդէր ոչ եկիր՝ յորժամ մարդ և անասուն և գազան վայելէր պտղովք մերովք . դու յամենայնի և յամենայն ժամ պատրաստ ես ի յուտել , այլ մեք ոչ . երթ՝ և ի դէպ ժամու եկեալ կերիցես որչափ և կամ իցէ քեզ . և գնաց այրն յուտով ասացելոցն :

Ի՞նչմք առակիս զհիւրս և զաղքատս խրատէ , զի յանդէպ երթեալ ժաւմու՝ զմեծարանս խնդրեն հիւրք պատշաճստք յուտել և ի հանգչել , և

Թ B աղ

անդքատք զպէտս ընուլ կարօտութե .
այլ ոչ նմանանց ասպնջաբանք պատ-
րաստք հանդիպին յամ Ժամ . և կմ
բարեգործք՝ յողորմութի : Իսկ յամ
բաստանելն նոցա և ՚ի տրտնջելն՝ չէ
արժան զչարանալ . այլ քաղցրութե
պատասխանել և զպատճառս ան
պատրաստութե ճառել , և զայլ Ժա-
մու զառատաձեռնութիւն . զոր բա-
զումք գտին զհանգիստ և զողորմու-
թի . և որքան հնար իցէ առձեռն
պատրաստութե ընդունել . և խո-
նարհութե զպէտս նոցա լցուցանել
խոստանայցէ . և սիրով և յուսով
զնոսա դարձուցանիցէ :

Ի Բ :

Երեսեմ ոք եհարց զԺառա , եթէ
զինչ են պատճառք՝ զի որքան բարձ-
րանայք , այնքան արմատս ՚ի խոր
ձգէք . և նոքա ասեն՝ խսհական գո-
լով զիարդ ոչ գիտես՝ եթէ ոչ կա-
րէաք այսքան ոստս բառնալ և ընդ
դիմանալ հողմոց բռնութե , եթէ
ոչ զարմատս՝ ՚ի խոր՝ և բազմոստս առ-
նէաք . անսանես զեղբարսն մեր ըզ-
հա

Հաճարի և զփիճի, զի ոչ են բազմ
ոստք. և ոչ ընդդիմանալ հողմոց կա
րեն, 'ի խոր արմատս ոչ ունելով:
Եւրատէ առակս՝ որք կամին ուսա
նել հաստատութի իրի զհողւորաց
և զմարմնաւորաց. զի արժան է հաւ
տատուն հիմամբք սկզբնաւորել՝ զի
մի 'ի փորձութեց անկանիցին բռնա
ւորաց՝ 'ի դիւաց կամ 'ի մարդկանէ.
և բազմաբեղուն զիրսն առնիցեն,
ապա եթէ ծանծաղ և 'ի վեր 'ի վե
րոյ սկսանիցին՝ դիւրակործանք լինի
ցին, ոպ ամ ուսուցանէ առակն:

Ի Գ.

Եւնիք քաղցր և դաուն՝ եղբարք
դուով համամարք և ոչ համահարք.
և նեղեալ 'ի գառնութե եղբօրն՝ ա
րար իւր բարեկամ և եղբայր զկառ
կենի, բարոյակից զնա գտեալ ըստ
երկուց որակաց. և 'ի բազմաց մե
ղադրեալ՝ ասաց. որ ըստ կամաց ի
մոց է՝ նա է իմ եղբայր. և ոչ ոք կա
րաց ասել նմա ինչ:

Բաջայայտ իսկ է առակս. զի թէ
պէտ հարազատք իցեն եղբարք, և
B 2 ընդ

ընդդէմ միմեանց պատահին բա-
րուք՝ հարկաւորաբար քակտին 'ի մի-
մեանց . և զօտարս բարոյակիցս լաւ
համարին . և թէպէտ մեղադրին՝
ոչ ո՞ք կարէ արդարանալ 'ի վր'նոցս .
որ պարտ է ոչ այնպէս յոռի գտա-
նիլ , ոպ զի այսպիսի կարգի իցէ լու-
ծումն :

Ի Գ .

Սեճաբանեալ սնափառէր կաղնի՝
ասել զինքն թաղաւորազն յաղաղա
հասակին՝ հզօր զօրու թիւ , իբր 'ի լի
բանանա բնակեալ հսկայազօր . և
խորհէր առ աթուր զամենեսեանս
հարկանել . իսկ արքայկաղնի ոչ ժու-
ժեալ , յանդիմանական վարեցաւ առ
նա բանիւ՝ ասելով . բազումք հա-
մանման քեզ ոչ պարծին . սակայն և
ոչ զանխլանան փառք նց՝ 'ի պտղոյ ա-
ռասել՝ քան 'ի հասակէ գովեալք .
զի՞ այդպէս յանդգնիս . ես և ոչ մի
ինչ եմ , բայց մարդիկ զպտուղ իմ
ուտելով՝ և զիս ևս յարգեն . այլ
պտուղ քո 'ի դարմանա կայ խոզից .
և զայս ատացեալ լռեցուցանէր՝ ծե-
ծա

Ծաղեւի զնա ցուցեալ :

Ո՛րտք առակիս յայտնի է , խրատելով զսնապարծս որք յազգք և ՚ի տեսակս և ՚ի զօրութիս պարծին . ո՛չ ուսեալք յիմաստնոյն՝ եթէ գովեսցէ զքեզ ընկերն , և մի գու . այլ նորա զխոտելին առ ինքեանս թաքուցանեն , սակայն ՚ի գիտողաց յանդիմանին . ո՛չ ունելով պիտանի ինչ կենցաղոյս՝ նա և ո՛չ հոգւոր ինչ . և որք ՚ի նմանէ այստանին , բազում անգամքան զնոսա լաւագոյն գտանին . և ընդունելիք մարդկան լինին . և նոքա անարգ և ծիծաղելիք՝ ՚ի բաց խոտին :

Ի Ե .

Բողոք առ միմեանս կալան՝ ցարազի և հաւամբի . քանզի և նոքա տունկք գոլով սակայն պակասամիտրք . և տրտնջէին ասելով , զիարդ նման մեզ լինելով միտի տեսլեամբ և փանաքութի վարդ , և այնքան պատուին՝ զի ՚ի տունս բնակեն Ճոխագունից՝ և յեկեղեցիս . և մեք անարգ լինիմք գործիք՝ զաւելորդս
 B 3 տանց

տանց և գնեհից մաքրելով . զայս ա-
սելով՝ զանուշահոտութի նց և զբը-
ժըշկութիւն և զպիտանութիւն թագու-
ցանելով , և զհամեմատութիւն ին-
քեանց առաջի դնելով՝ զամբաստա-
նութիւն աճեցուցանէին :

Եւ յսպիսի է առակիս տեսուի . բա-
զումք նորամուտք 'ի կրօնաւորաց՝
յորժամ ըստ պատշաճի նոցա 'ի խո-
նարհագոյն գործ ինչ որոշեն , քրթ-
մնջեն , թէ մեղ նման ձեռով և
այլք են կրօնաւորքն , զիմորդ պատ-
աւին և 'ի գործ պարկեշտ կան՝ և
յայսքան անարգութե մեք . և զնց
արժանի պատուո՞յ զվարս թագու-
ցանեն . զի ոմանք քահանայք իցեն .
և զնմանութի նոն վարուց ունին նը-
ման վարդի . և այլք 'ի մանկութե
կուսութե՞ անուշահոտեալք նման
մբտի . իսկ նոքա անգիտանալով զին-
քեանս՝ վայրապարամբաստանեն :

* () Բնմն 'ի գիտելեաց և յանգիտե-
լեաց թողաք իբր համազօրս յօրի-
նակս և յառակս . և զառեալ նշա-
նակսդ չափաւորապէս համեմատե-
ցաք՝ պատճառս տալով տեսողաց բա-
նին

նին նմանապէս զթերին լցուցանել •
 և արդ՝ փոխանցելի է մեզ և յայլն ,
 այսինքն՝ ՚ի բոյսս ծաղկանց և սեր-
 մանց և բանջարոց , և ՚ի նոցանէ չա-
 փաւոգոյապէս զգաղափարսն առնլի է
 բարոյապէս և առասպելորէն • և զի
 թէպէտ անըմբօն տասցեալքդ կար-
 ծի , սակայն թանձրամտաց առաւել
 ախորժելի երևին , որոյ աղաղաւ
 զսակաւդ յօժարեցաք գրել :

Ի Օ :

Տեսեալ ապա այնուհետեւ բուսոց՝
 թէ բարւոք կարգաւորուի վարին ,
 հաստատելով ինքեանց թագաւո-
 րութի տունկք , նախանձ բերեալ
 ընդ նո՝ կամեցան և ինքեանց կար-
 գել թգրութի • և եղև ոչ սակաւ
 հակառակութի , զի ոմանք ասէին
 զշուշան լինել , և այլք՝ զախրիզան •
 և բազումք զհամասպրան , և ամե-
 նեցուն հաճոյ թուեցաւ լինել հա-
 մասպրանն • այսպիսի յեղանակաւ •
 երկոտասան մասն է երկրի , և երկո-
 տասան ոստ է համասպրանին , և

պարտ է նմա թագաւորել՝ զի ամ
տիրեսցէ աշխարհի . մանաւանդ զի
մեծամեծ ունելով զօրութի բժշ-
կութե՝ զի զհիւանդս բժշկեսցէ , և
զայլս քաջատես առնիցէ , և ՚ի վերայ
ծովու գնալ տացէ , և իմաստութիւն
զտգէտս լցուցէ : Եւ ապա ամենե-
ցուն հաւանութիւն թագաւորեաց հա-
մասարանն , և կարգեաց նց կարգս ,
զի արար զբնաբոյսս ծաղկանց՝ ՚ի ըզ-
բօսանս և ՚ի բժշկութիւն , և զբան-
ջարս դալարիս ՚ի կերակուրս և ՚ի
գարմանս , սոյնեղ և զսերմանս ամ .
և զարդարեաց ամենայնիւ զտուն
թագաւորութե իւրոյ . և խնդութի
եղև բնաւիցն :

Իմաստք ագակիս ծանուցանի այս
պէս . Տեսեալ ազգի մարդկան զերկ-
րաւորս թագաւորութի , ըստ կար-
դի և զերկնաւորն խնդրէին թագա-
ւորութիւն . բայց ոմանք կարծեցին
զարեգակն , և այլք զլուսին . և
այլք՝ զայլ ինչս բազումս : Իսկ յե-
րեւել բանին այլ և ՚ի ստանալ երկո-
տասան առաքեալս , և առնելն զնը-
շանս և զբժշկութիւն , ծանեան ըզ-
ջրէս

Ճշմարիտն , զնա լինել թագաւոր
աշխարհի . և 'ի թագաւորելն իւ-
րում՝ զոմանս արար աւետարանիչս ,
ոնց զախարիզանն՝ երիա ունելով կեն-
դանութի յարմատս , զի և նա զբը-
նաւորական և զգրաւորականն ընդ-
ինքեան ունի զօրութի . և զոմանս հո-
վինս և վարդապետս՝ 'ի զբօսանս
հոգւոյ և 'ի բժշկութիւն , 'ի կերա-
կուրս քանք նց՝ և 'ի սերմանս , 'ի
խորհուրդս և 'ի միտս : Իսկ ըստ
կերպարանի շուշանի զընաւս կար-
գեաց զեկեղեցի ընդ իմաստութե ա-
ւետարանին ծաղկեալ , որպէս նա 'ի
գետն եփրատէս և յայլն , և եղև
ուրախութի մեծ ամենեցուն 'ի թա-
գաւորելն նորա :

Ի Լ .

Ասանել ոմանք 'ի բուսոց կամե-
ցան՝ թէ զինչ իցէ պատճառն զի
թագաւորն մեր զանձն իւր այնքան
ծածկէ , և զայլն նմ դիւրապա-
տահս արար մարդկան և բժշկաց ,
որոց աւուրքն գրեթէ երեսուն յայտ-
նի ոչ լինելով , թէպէտ և այլ ժա-
մա .

անակն անգիտելի է . և գտեալ՝ ի
բժշկաց՝ այնուհետեւ ՚ի պէտս վա-
րի , ընդ ինքեամբ անյայտ և զախ-
րիզանն արար՝ լուսով նշանի ՚ի գիշե-
րի գտանիլ . իսկ նա գիտացեալ
զխորհուրդս նց՝ և ասէ՝ գիտէք զի
միանգամայն անյայտ ոչ լինիմ . այլ
երեւիմ աղօթիւք և պահօք ինդրո-
ղացն . նմանապէս և զախրիզանն ա-
րարի , զի մի գիւրարհամարհելի լի-
նիցիմք՝ գիւրագտանելի լեալք . և
նոցա ուտեալք՝ ուրախ լինէին գո-
հանալով :

Ըստկա զայս ինչ նշանակէ . Տարա-
կուսելի է ոմանց խորհուրդն քմի ,
զի երեսուն ամ անյայտ եղև , և ա-
պայայտնեցաւ՝ ՚ի բժշկուի վարեալ
առաքելովքն . այս գիտելին է՝ թէ
և անժամանակ է . իսկ զայլ սրբոց
բժշկուիս ընդարձակ արար , զիւրն
ծածկելով , և նոքօք վարի : Ինդ իւր
անյայտ և զաւետարանն արար՝ ՚ի
գիշերի ամբարշտութեն յայտնելով .
իսկ նախախորհրդագէտ գոլով ու-
սոյց թէ և ոչ բնաւ ծածկիմ ոնք և
գիտէք . այլ աղօթիւք և պահօք ե-
րեւիմ

բեխմ խնդրողաց . և այս յայտ իսկ
է . սոյնպէս և զմիտս աւետարանին
աղօթիւք և պահօք և սրբութիւն
ներմք . զի մի՛ դիւրաւ գտեալ որպէս
հրէայքն՝ արհամարհիցեմք . և ո՛չ
բնաւին անտես եղև , զի մի՛ անյու-
սութիւն տրտմիցիմք . այլ այսուիկ ու-
րախ եղեալ գոհանամք :

ԻՐ :

Ըստ գարնանային յեղանակի՝ երա-
նէին ոմանք զգեղեցկութի մանիշա-
կի . և նա ճշմարիտ կարծեալ յան-
մտաց զասացեալն , և առաքեաց առ
շուշան հրեշտակ՝ առնել ընդ նմա
բարեկամութի , վասն նմանութեան
կարծեացն . զի գովիչքն՝ նման ևս ա-
սէին շուշանի . և նա պատասխա-
լեալ ասաց՝ եթէ դու այժմ ծաղ-
կեալ զարդարիս , և ես տակաւին
իբր գօսացեալ և անյայտ . ներեմ
մինչ և ես ծաղկեցայց . և յանսալ
նմա յետ ոչ սակաւ աւուրց թառա-
մեալ գօսացաւ մանիշակ . և ի ծաղ-
կիլ շուշանին բնաւին անյայտ կայր
մանիշակ :

B 6

Հայտ

Յայտնապէս ցուցանէ առակս ըզ-
 փառս մարդկայինս սնոտի լինել,
 Թէպէտ յանմտաց երանին . և պա-
 կասեալք 'ի մտաց կարծեն՝ իբրեւ
 մշտնջենաւոր նման սրբոց ունել
 փառս , և այսու հաղորդիլ կարծեն
 և սքցն փառաց , և ուսեալք 'ի բա-
 նից ընտրելոց առ այժմ անյայտ լի
 նել փառաց իւրեանց . եթէ տւեա-
 ցեն մարդկայինքս՝ մինչ 'ի ծագել
 փառաց նոցա , կցորդութի է 'ի մի-
 մեանս . սակայն 'ի պայծառանալն
 նոց՝ նուազին նամ երկրաւորքս , և
 յանդիմանին ունայն լինել :

Ի թ :

Փեննա զանճն սրբասէր ասէր լի
 նել , և ամբարհաւաճ էր 'ի բնաւից՝
 իբրու զի ընդդիմանայ դիւաց . ոչ
 գիտելով եթէ 'ի Թագաւորէն իւր
 վէ զօրանայ . և յինքն ամփոփեալ
 արքայի զիւրն շնորհ , և գտաւ ու-
 նայն քան զբազումս . վս զի ծագիկք
 նամ 'ի պէտս վարէին բժշկաց . իսկ
 նա՝ և ոչ բնաւ :

Չունի ինչ խորին օրինակ , զի ամ-
 բար :

բարտաւանին ռմանք 'ի քահանայից
և 'ի կրօնաւորաց՝ յորժամ ձոր 'ի ձեռս
նց առնէ բժշկութի , և կամ մերժէ
զդէս . ոչ գիտելով եթէ ոչ նոքա՝
այլ շնորհն ինն որ ընդ նոսա . և յոր
ժամ առնու զիւրն ձոր՝ լինին և ոչ
առ մի ինչ պիտանացու :

Լ :

Լ զէ գժտութիւն երբեմն 'ի մէջ
լեռնականաց և դաշտականացն ծաղ-
կանց . զի հաւրուտն և մաւրուտն և
ասպուղանն և այլք այսպիսիք ոչ տա-
նէին պարտաւանացն դաշտականաց՝
արքայածաղկին՝ կակաւջին՝ և այլոց
նմանեաց . զի ստգտանէին իբրեւ
տմարդիք և անիմաստք , և զինքեանս
հանձարեղս և 'ի բժշկութիս պատ-
րաստս , և 'ի տեսիլս՝ առձեռն : Լ ու
եղև այս յականջս թագաւորին իւ-
րեանց , կոչեաց զնա և սաստիճ ա-
սաց , ոչ ապաքէն ես վիճակեցուցի
զձեզ այսպէս բնակել . զի ոչ կարէք
զկարգ ձեր փոփոխել թէ և կամիք .
զի ետու պէտս ունել միմեանց . զի
լեռնականք զդաշտականաց ոչինչ
լնուն

ընուն զտեղի , և ոչ դաշտականք ըզ-
լեռնականաց , ոչ 'ի բժշկութիս և
ոչ յայլ ինչ . և այսու համոզեաց ըզ-
նոսա :

'Ի միտ տայ առնուլ առակս զնա-
խախնամութիւն ւնյ ամ ուրեք՝ ըստ
կարգի մատակարարել զլեռնայինս
և զգաշտայինս . և զի զմիմեանց ոչ
ընուն զտեղի , և պէտս ունին իւրա-
քանչիւրքն միմեանց . և զի ոչ է
պարտ պարսաւանս ունել առ այնո-
սիկ . այլ ըստ կարգի արարչին մե-
ծարել զլնկերս և զեղբարս :

Լ.Լ.:

Լ. զաղակեր երբեմն խնկողկուզիկ՝
թէ ես պատճառ եմ սրբութե քա-
հանայից . և զոմն ստգտանէր զծա-
ղիկ , զի արմատ նր ափրողիտակա-
նին է շարժող . և զայս լուեալ քա-
հանայ ոմն չարչարեալ 'ի ցանկուէ՝
և եդ զնա 'ի հանդերձ իւր . և ոչինչ
օգտեալ թշնամանէր զխնկածաղիկն
իբրև զսուտ ոք . և նր դարձուած
արարեալ ասաց , զի 'ի հանդերձ քո
և ոչ 'ի սիրտ զիս եդեր , յաղադս ո-
րոյ

բոյ ոչինչ օգտեցար . և լո՛ւեալ այրն
լուռ եղև :

Ի հանճարով է օրինակս , զի զող-
ջախոհութի ոչ մարմնով , այլ հոգ-
ւով արժան է ունել . ապա թէ ոչ՝
անշիջանելի է ախտ ցանկութե . և
չէ պատշաճ՝ զ'ի բարի եղեալս յայ՝
չար կարծել :

ԼԻ :

Եղև հարսանիս արեգական , և ա-
ռաքեաց հրաւիրեաց զծաղկունան
առ հասարակ . զի ըստ զուգաւորու-
թե , և անդ 'ի միասին 'ի հարսանիս
դայցեն . և լո՛ւեալ ձիւնածաղկի , և
այլոց այսպիսեաց՝ փութացան քան
զբազումս ժամանել . և 'ի ժողովիլն
այլոց զի 'ի միասին վայելեսցեն , ոչ
երևերնա՝ զի խորշակահար եղեալ
ցամաքեցաւ . և առ հասարակ սեռք
նմ պատուեալ պսակեցան :

Ի տք առակիս այսպիսի է . զի ա-
րեգակն՝ է նոր . և հարսանիս՝ ժա-
մանակ չարչարանացն , և հրաւի-
րակք՝ առաքեալքն . զի զկնի աւե-
տարանին և անդ . քի յերկրորդ գա-
լըս :

ըստեանն 'ի միասին պատկեցին .
 իսկ ծանծաղք՝ և յօժարամիտք ե-
 ղեալ աւետեաց բանին , սակայն 'ի
 փորձանա անկան՝ և ոչ կարացին
 ընդդիմանալ . և պատկեալ այլք՝ ին-
 քեանք մնացին անպսակք :

ԼԴ .

Գնդաժաղիկք և կորնդան և խո-
 չորձ՝ առոճոյտ կապոյտ և սեղ , և
 նմանք սոցին ծաղր եղեալ զցինկ՝
 ասէին , եթէ զի է՝ զի մեք զոճար-
 ճացեալք կամք . և նա ծիւրեալ
 դեղնութք . և լոճեալ պատասխա-
 նեաց . վո զի անմիտք էք և աներ-
 կեւզ ոչ խարհիք եթէ վո մեր սուրբ
 սրեն գերանդեաց . իսկ ես խոկա-
 լով յայսոսիկ՝ զարհուրեալ դեղ-
 նիմ :

Այստնապէս ցուցանէ առակս՝ թէ
 յոյժ անմիտք են սր մոռանան եթէ
 բնութք մահկանացու է ազգ մարդ-
 կան . և պատրեալք յերևելի 'ի մե-
 ծութիս՝ ծաղր առնեն զվարս երկիւ-
 ղածս և զկրօնաւորս . ուստի յան-
 դիմանին 'ի նոցունց անմտութի նց ,
 և

և ինքեանք գիտելով զապականուի
երկրաւորացս՝ ոչ պատրին , այլ ճշն
շեալ և երկիւղիւ միշտ ներգեին :

Լ. Դ .

Խոկացեալ բուսոց թէ ո՛րդեօք
յաւաջապահ մեղ կացցէ . և խրոխ-
տացեալ կառի և նորին նմանեաց՝
ասեն , թէ մեք՝ հարկանող գողով ,
մեղ չինելարժան է . և ՚ի կարգիլն՝
եկեալ էջք և ուղտք՝ կերեալ և ա-
ռաթուր հարեալ . գօսացեալք և
տարեալք ՚ի հոլմոց եղեն :

Բնդգէմկայ առաւիս հպարտ մտաց ,
որք յուսան ՚ի լեզունանութիւնա իւ-
րեանց . իսկ գիտելի է , զի հզօր է
զօրութիւնքան զլեզու :

Լ. Ե .

Նշախատեցաւ եղեգան ծաղիկ և
նմանք նր , պաշտօնեայ լինելարե-
գական . և նր ձգեալ զձեռն յարեն՝
երդունաւ արեգական թէ ոչ եմ :

Բասրէ առաւիս զայնոսիկ՝ որ ՚ի չա-
րիս յայտնիս յանդիմանին , և հնա-
րին թագուցանել . որով յանդիմա-
նին

նին յաւէտ քան թէ ծածկին :
 * Համասեռք այսմ զանց արարաք .
 եկեսցուք 'ի սերմանս և 'ի բան
 ջարս :

Լ.Օ.

Լխտիւք ժառանգիրութիւն զանձինս
 պատրաստէին սերմանիք իշխել 'ի
 վր լիմեանց . և պերճացեալ գարի
 ոն վաթսնաւոր . և կորեակ՝ որակեա
 զհարիւրաւոր . իսկ ցորեան լուռ և
 եթ կայր . և տեսեալ արքայի նոցա
 զխոնարհութի նր , զի որք անասնոց
 և գազանաց մանաւանդ են կերա
 կուր՝ զլիմեամբք ելանեն , և նա
 հանդարտեալ կայ , մերձաւոր ին
 քեան զնա արար :

Նշանակէ առակս՝ ոչ այլ իւրիք զօրու
 թիւ անդամ լինելքս , քան թէ
 խոնարհութիւն . ինչ որում և տր ե
 մօլտ 'ի բնութիս ուսման աղափալ :

Լ.Զ.

Իբրեւ ծանեալ գարի , եթէ խոնար
 հութիւն հաճոյ եղև ցորեան , եղև
 ԳԼԸ

գլխակորեալ և խոշորազգեստ , զի
յարգոյ և նա եղիցի : Ալ տեսեալ
արքային՝ յանդիմանէ մանաւանդ
քան թէ մարմին իւր տունէ՝ ասելով ,
թէ ձեռով միայն խոնարհիս . իսկ յո-
րովայն մտեալ , բազում առնես փը-
քացումն , նշանակ ամբարտաւա-
նութեան :

Օայս յինքեան ունի առակս , զի
բազումք գիտելով զխոնարհութիւն
գովելի և մերձաւոր նոն , կերպարա-
նեցան լինել , այլ ոչ հոգւով . ուս-
տի խոտին , ոչ ունեւել յողի , քան
զի խոնարհութիւն՝ առաւել ևս ամ-
բարհաւաճեն :

ԼԲ.

Օնոյն կրեաց և կորեակ ասելով ,
թէ գովելի է խոնարհութիւն , ինձ
յաւէտ մերձաւորիլ նոն՝ ի դէպ էր .
զի այնքան եմ խոնարհ , մինչ զի ի
պատուո՞ղացն ձեռանէ սողոսկեալ՝
անկանիմ յերկիր . այսպանի և սա
իբրև զանմիտ՝ լինելով կերակուր
անմտաց , ոչ գիտելով զպատիւն ան-
ձին :

Լ.

Եւ յապախելի է՝ զի խո-
հականութիւն խոնարհելն՝ տիրապէս
խոնարհութիւն է , իսկ անիմաստա-
բարն՝ եղծումն . ոչ գիտելով զօրի-
նակ խոնարհութե զժամանակի և
զտեղւոյ՝ ըստ զանազանութե :

I թ .

Պաճար՝ և մենե՝ ի միասին ուրախ
լինելին . իբրու անդրժեշիք էլին թռչ-
նոց . եկեալ գազանաց և անասնոց ,
կերեալ և կոխան արարեալ , և զըզ-
ջացել ասէն , անխայեղոյ աղաղաւ՝
զանձինս պատեցաք . և այժմ վարկ
պարազի տպականեցաք :

() անագորոյնան յանդիմանէ առա-
կըս , զի ինչ արդի յաղքատս ոչ մա-
տակարարին . իբրու գազանաբա-
րոյից և անմտաց ամբարք նոց լիցին .
զղջանան , այլ ոչինչ օգտին :

II թ .

Սարմնոյ մեծութիւն՝ բակլա և սի-
սեռն պարծելին առ հատ կտաւա-
տի , և կնձրթան . և նոքա ասէն ,
փոքր եմք հասակաւ , սակայն բեղմ-
նա

Նաւոր , զի ժողովեալ և տանջեալ
մարդկան , լինիմք կերակուր և նիւթ
լուսոյ . իսկ դուք թէ և կերակուր ,
այլ ոչ ևս օգտակար , և ոչ նիւթ
լուսոյ :

Բնդունի և ինչ ոչ գովութի առակս
զմարմնոյ առողջութի՝ յորժամ զլոյս
ընդ ինքեան . ոչ ունի զպատուհիրա-
նին : Իսկ փանաքիք յոյժ գովելիք ,
թէպէտ տանջանօք ժամանակէիւք
չարչարին , պայծառացեալք լուսով
պատուհիրանին . և միշտ կերակրե-
լով զաղքատս :

Խ Լ :

Լնկաւ 'ի պատառէ կերողի հատ
'ի սիսեռան , և այսպանեցաւ 'ի թակ-
լայէ՝ որսէս զերկչոտ , որումասաց .
ոչ եմ երկչոտ , այլ արի :

Յուցանէ առակս , յարաժամ յապա-
կանչաց կենաց մերոց զանգիտել ,
սակայն արիութիւնց փախչել :

Խ Բ :

Եմանապէս անկոսնեցաւ և 'ի նը-
մանէ թակլա . և պատասխանեաց .
Թէ :

Թէ ոչ երկնչելոյ աղագաւ եմ տա
փակատես՝ այլ խոնարհութի սակա ,
զի Թէ այսպէս ձեանամ և մարդիկ
ազօրեօք ջաղջախեն զիս , զինչ եթէ
այսպիսի ոչ էի իսկ :

Եւ յայսմ առակէ խրատիմք՝ յամի
խոնարհ լինել , անպարսաւ և ան-
պատճառ :

ԽԳ .

Ի չափողէ զերծեալ՝ի ձեռանէ ոչ
լեռն՝ գնտատեսակ գոլով ցնդի . և
նր զայրացեալասէ՝ երթ կերակուր
լեր Թռչնոց . որում ասաց , բաւա-
կան է ի կապճիդ ի հօւր և ի ջուր
տանջել , ես պարզաբար կերակուր
ախորժեմ Թռչնոց լինել :

Եւ իտք առակիս այս է , զի միջոց է
ընդ տանջանս՝ և ընդ տանջանս .
ընդ զրկանս՝ և ընդ զրկանս . յորոց
եթէ պատահի , հարկաւոր է զհան-
դարտագոյնն ընտրել ի հզօրագու-
նէն , և ի մեծամեծացն՝ զփոքրա-
գոյն :

ԽԴ .

ԽԳ :

Սիստեմակ գործով ոսպն՝ իբրև ըզկեղծաւոր , դատէ զլովիաս՝ սպիտակ մարմնով և սևս բերանիւ կոչելով . և նի՞ արդարանալ կամելով ասէ , սպիտակ ուրախացելոցն եմ , և արջնատեմակ սգաւորաց . բայց ՚ի փորձոյ ծանուցաւ՝ մի զբնութիւն ունելով փքացուցիչ որովայնի փարթաւմաց և աղքատաց , և յայլնն նմանապէս :

Յայտ իսկ է միտք առական՝ զի ձեռնան ումանք , այլ ոչ զբարոյսն կարեն փոփոխել , զի յայտնին ներգործութեամբ :

ԽԽ :

Նհանդուրժելի եղեալ այսմ յանդիմանութե , և զնորայն առակել կամեցաւ զբնութի լովիաս , ասէ՝ չար ամենեւին ես , հանդերձ գձձութե , փնասիչ յորովայնի և ջլաց , և դժուարերազիչ . և վատնիչ լուսոյ աչաց :

Օայս՝ առակս նշանակէ , զի անմիտ

միտ կեղծաւորք՝ զկեղծաւորան յան-
դիմանեն , և 'ի միմեանց հրապա-
րակ եղեալ ծաղր լինին 'ի մէջ մարդ-
կան :

Խ.Օ.

Առաջեալ կայր մաշ 'ի դարմանա-
հիւանդաց , և սնափառէր . և այլոց
սերմանց և հնդոց ոչ տարեալ՝ այ-
դանեն զնովաւ , թէ իշխանն մեր՝
որով կեան հիւանդք՝ և առողջք՝ ոչ
այդքան պարծի , և դու ծանծաղա-
միտ գորով , ըստ որում մաշ կոչիս ,
փքաւ . ոչ գիտելով , եթէ ժամանա-
կաւոր է պէտք քո :

Եւ մանկ իմն առաւիս այնոցիկ , որ առ-
մի ինչ են պիտանիք . և դուզնաքեաց
ժամանակաւ , և հպարտանան ան-
մըտոեք , ոչ նմանին տիրապէս խո-
նարհաց . որ առ ամենայն ինչ պի-
տանիք գոլով առաւել զիջանին , զի
անվրէպ ըիցին :

Խ.Զ.

Ի սերմանց է և անուանեալն ար-
ջնդեղ . զոր լուծեալ արջու , 'ի ցա-
ւել

Լեւորովայնին առեալ եկեր՝ կարծե-
լով դեղ ինքեան , վր անո՛ւանն , և
ինչ ոչ օգտեալ՝ ասաց . ո՞ խռա-
ւ ճանդի , որքան բարի էք որո-
վայնի :

() անխմաստից և զորովայնամոլից ա-
ռակս գուշակէ , զի քան զպիտանին
և զսակաւն՝ ընտրեն զբազումն և ըզ-
խոշորն :

Խ Բ :

Սամբ և գինձ , չաման և փեղե-
նա՝ և նմանք սոցին , ՚ի խռո՛ւատե-
սակ խոտոց սերմանց պարսաւեցան
իբր սակաւք , զի ոչ ՚ի կալ և ՚ի շեղջ
գան , այլ ՚ի ծրարս դուզնաքեայս ե-
փեղ , և զի եփեալքն արտաքս ձգին ,
և զինքեանց բաւականք յաման . և
նոյ լո՛ւեալ պատասխանեն , թէ ոչ
արհամարհելոյ աղագաւ եմք այն-
պիսի՝ այլ պատո՛ւոյ , զի եփեալ՝ զօ-
րութի տամք կերակրոց , զի գովի
զօրութիւնն՝ և ոչ ցողունն . և իբր
զպատո՛ւական ակունս ՚ի վարշամա-
կի ծրարեմք . իսկ դուք այնքան էք
անպիտան , զի ոչ ընդ բազումն էք
Գ Ի

’ի կալ , և ոչ ընդ սակաւս :
Տեսաւորուծի առակիս այսպիսի է ,
զի իմաստունք ’ի խելացնորից արհա-
մարհին՝ իբր զչափաւորս և անպի-
տանս ’ի վարս աշխարհիս , և զին-
քեանս իբր զպիտանիս կարծեցու-
ցանէն , ըստ որում անօգուտք են .
իսկ ուսեալք՝ ի նոցանէ , թէ և մարմ-
նով արհամարհմք՝ այլ խրատ մեր-
համեմէ զբարեգործութիս , չափա-
ւոր գորով իբր զաղս . և իբրեւ զա-
կանս պատուականս պատուին բանք
մեր , և այսպէս ամաչեալ դադա-
րեն , զի ոչ ընդ իմաստունս են պի-
տանիք . և ոչ ը աշխարհավարս :

ԽԹ :

Ո՛ւնեալ ոմն ’ի գալիանոսէ , զի ըզ-
խաշխաշն կոչեցեալ սերմն , տքնուէ
օգտակար ասէր . և առեալ սերմա-
նեաց ’ի պարտեզ իւր , և ընդ բու-
սանել և ’ի լինելն բանջար , առեալ
եկեր , և ոչ եղև օգուտ հսկմանն .
նմանապէս և ’ի ծաղկելն . և ’ի գըլ-
թաւորելն , և ոչ անդ . և սկսաւ
թշնամանել զգալիանոս , և զամե-
նայն

հայն բժշկուպետան , խաբէրայ զնձ
կոչելով . և նոցա լոճեալ սաստեն
նմա ասելով , անմիտ այր դու , ըզ-
ժամանակն ոչ գիտելով զճաշակ-
ման , անօգուտ արարեր , զի մեղա-
դրես մեզ :

Սխտք առակիս այս է , զի ախմարք
լոճե՛լ ՚ի վարդապետաց զսկտս պատ-
ոճիրանաց , անժամանակ ձեռնա-
մուխ լինին . և անկատար լինելով ,
Թշնամանեն զքարոզսն , ոչ գիտե-
լով Թէ ամի ժամանակ է :

* Նաւական է այսմ տեսակի ասա-
ցեալքս :

Ն .

Արդեցաւ հրամանատար և ՚ի Թա-
գաւորէն բուսոց ճակընդեղ ՚ի վճ-
բանջարոց , իբրեւ զտեող յամարայ-
նի ՚ի կերակուր մարդկան . և խան-
դացեալ սեխ և ձմերուկ , և այլ
պտուղք բանջարաց և պարտիզաց՝
Թաղթ և շաղգամ և ստեպղին , և
սկսան չարախօսել . եթէ սաստիկ
ամենեին է՝ և գոչող որովայնի . և

Շ 2

դի.

գիտացեալ արքայի նց , տանջել զնա
հրամայեաց , եթէ զի՞ յանդգնիք՝
ընդդէմ իշխանի . զի հնազանդել
պարտիք , և ոչ քննիչք լինել , զի մի
անկարգութիւն լիցի :

Յաճուցանէ առակս զյանդգնութիւն
մարդկան , որ դատիչք լինին վարուց
իշխանաց , և բազում պատճառս
չարեաց դնեն նց , և ոչ իմանան՝
թէ այնոքիւք լուծանին կարգք իշ-
խանութեն՝ մինչև 'ի բնաւիցն ժող-
մանէ իշխանն ան :

Եւ .

Վարմանեցաւ ոմն 'ի Թաղթէ 'ի
գարնան յեղանակի . և զբնաւն
կարծելով պիտանի 'ի դարմանս ,
եփեալ սերմամբն հանդերձ եկեր ,
և սկսաւ ործալ . և զայրացեալ
Թշնամանէր . և 'ի նմանէ յանդի-
մանի՝ Թէ յամենայնս եմ պիտա-
նի՝ գիտողաց՝ 'ի կերակուր և 'ի բը-
ժըկութի :

Վման իմն է առակս այնոցիկ՝ որ յա-
րին յոմանս վս քաղցրուն բարուց ,
և Թէ պատահի վս օգտի սաստեղ
Թըշ-

Թշնամանեն խիտա կարդալով, զոր
և ուսանին, Թէ բանք նց ոչ միայն
'ի խրատ են, այլ և 'ի սաստ և 'ի
բժշկութի հոգւոց:

ՆՈՒՆ

Ի՞ժիշկ ոմն բնախտէր՝ ստուգաբա-
նելով զանուն բանջարին կոչելոյ՝ քա-
պանախ, եթէ է հիւանդ. զի օպա-
նանել արժան է նախ, և ապա զնա
տալ կերակուր, զի այնքան վնասա-
կար է. և լռեալ ակտացեալ այր՝
ամենեւին հրաժարեաց, ոչ գիտելով
Թէ ոչ վճ ամենայն հիւանդաց ա-
տաց:

Սայս տայ իմանալ առակս. զի ըզ-
պատուիրանս իմաստունք բնախո-
սեն, Թէ զփափկացեալն սպանանել
'ի դէպ է՝ քան Թէ պահոց նց պատ-
ուիրան աւանդել. և անմտի կար-
ծին պահք բնաւ հրաժարելի. այլ
ոմանց անդէպ կարծի, բայց ոչ և
բազմաց հիւանդաց հոգւով. ոմն և
օպանախ ոմանց է չար՝ այլ բազմաց
պիտանի 'ի գարմանս:

С 3

ՆՈՒՆ

ՆՊ :

Օ խստոր գալիանոս՝ թիւրակէ՛ կոչէր շինականաց , և լո՛ւեալ մշակի միոյ , առեալ եկեր կայթի՛ն , և խեղադարեալ կուրացաւ :

Պատումն առակիս այս է , զի իմաստունք զցասումն մարդկան բուժիչ ասեն երկիւղի , և թէ անհմտաբար անչափանան , կուրանան հոգւով :

ՆՊ :

Լ փեալ հողագործ որ ՚ի պարտիզէ իւրմէ զսոխ բազում , կարծելով ըզնա բանջար , և անկաւ յորովայնա ծուլթէ ախոս :

Իմանալի է առակս . զի ցանկութի ամենայն իրի ըստ կարգի՝ բարի է բնութեանս , իսկ յաճախագոյն հետուիլն և յաւելի քան զչափն՝ ապաւ կանիչ է :

ՆԵ :

Ի հրապարակս ճոխաց՝ ՚ի միասին սոխ և խստոր ընդ բնաւ բանջարս կամեցան գնալ ծածկել զինքեանս , և

և ոչ նարացեալ, զի 'ի հոտոյ ըռն՝
կունքն լցան, և աչքն արտասուէնաց
բազմականին. վ'ա որոյ և բնաւքն
արտաքս անկան:

Իսրատէ գրինակս զշարահամբաւսն,
և զախտացեալ անգեղջն հոգով,
ոչ թողուլ ընդ մեզ 'ի ժողովս սրբ
բոց. զի մի և վ'ա նոյ խոտիցիմբ:

Ն. Օ.:

Պարցառ ստեպղին 'ի շաղգամէ,
եթէ զի այդքան ընդ երկրաւ մտաւ
նեա. և նա ասէ՝ թէ պատկառեմ
ընդ յանդգնութի քո, զի կարմիր և
սպիտակ գոլով՝ տեսիլ զքեզ առ
նեա. որում ապաբանեաց, եթէ
չոր է այս, չար է և բնաւ երկչո
տութի քո:

Յեզանակս՝ ժիջին հրամայէ մեզ լին
նել երկիւզի՝ և յանդգնուէ, զի չար
երկաքանչիւրքն են:

Ն. Լ.:

Պասեալ սեխ՝ և քաղցրացեալ, ար
քայի պտուղ զանձն կոչեր՝ թէ և 'ի
բանջարոց, իբրեւ 'ի փոքր շառաւի
C 4 ղէ

դէ մեծ . և քամահէր զընկուզի՝
մեծ ծառ . և փոքր պտուղ . որում
անդրադարձեաց , զի եթէ յերկա-
րաժամանակ լինէիր՝ ՚ի գէպ էր կո-
չումնդ , այլ զի որովայնանց լինելով
դարչելի լինիս մեծամեծաց և փո-
քունց . իսկ ես թէ և փանօքի , սա-
կայն բազմաժամանակեայ , և լու-
սոյնիւթ՝ ճոխաց և աղքատաց :

Օ փափկուի յանդիմանէ առակս .
թէ և թագաւորաց յանգագոյն ,
նա և սակաւաժամանակ և ապակա-
նելի . իսկ առաքինութի թէ և գը-
ձուձ կարծի , այլ բազմաժամանա-
կեայ և լուսաւոր :

ԾԻՆ .

Ստեալ ոմն ՚ի պարտէզ՝ կամեցաւ
հարկանել զձմերուկ և ուտել . զար-
հուրեալ նորա ասաց , զինչ գործես
այր դու՝ ոչ գիտես եթէ ձու եմ ես
փղի . եթէ տարցես զիս ՚ի տուն քո
և պահեսցես զպուշութք՝ զի մի բե-
կայց , ծնայց քեզ փղորդի՝ պնոց
հազար դահեկանի . և ուրախ եղել
տարաւ ՚ի տուն իւր , և յետոյ ընկէց
զնա

Չնա արտաքս վերադարձաւ . և այս պիսեօք զերծեալ եղև 'ի սրոյ :
Խեղճ խառնել առակս 'ի մեզ կամի .
զի 'ի ժամանակս՝ յորում սպանողի
'ի ձեռն անկանիցիմք , պատուհանս
զմեզ ասել՝ և բազմագինա . զի յու-
սով շահիցն 'ի տուն տարեչ, հիւան-
դութիւն և կամ մահունամբ 'ի սրոյ ա-
զատիցիմք . զի հարկաւ կրեմք զա-
պականութի , թէ և նոքա զգուշա-
նայցեն :

Ն՝ Թ՝ :

Ա արունկն՝ կոչեցեալ պտուղ պար-
տիզի , մեծարգոյ քան զայլն կար-
ծեր զանձնէ՝ վս կանխութեն . և 'ի
ակիս ըստգտեալ , եթէ պատուիս՝
իւր զի մերձ ոչ իցեմ , և եթէ ոչ
այնպէս՝ սակայն անպատուիս՝ դեղ-
նութիւն գարշելի եղեալ :

Յայտնի են միտք առակիս , զի ա-
նարգք պատուին կանխաւ ժամա-
նեալք 'ի բնաւ տեղիս . իսկ 'ի մերձ
դալ պատուականացն՝ արհամար-
հին , նա և յաւելի յամեալք՝ ժան-
տութիւն նց ևս յայտնին :

Կ :

Ետես 'ի վաճառի ահափորձ ոք զշա-
մամն , և հարցեալ որ մօտն կային ,
թէ զինչ իցէ . և գիտացեալ զօր-
գիտութի նր , ասեն թէ ձու է սի-
րամարգի . և նա հաւատարիմ կար-
ծեաց վս նմանութեն , և տարեալ
եղ 'ի ներքոյ հաւոյ՝ զի ելցէ ձագ-
սիրամարգի , զոր առեալ եկեք
հաւն . և յետ աւուրց երթեալ 'ի
տես , և պատահեալ անդ ոսկի եղ-
նակ՝ թռեալ , և նորա նստեալ լայր՝
եթէ անժամ եկի , և անկատար գը-
նաց ձագ սիրամարգին :

() Խուակս այսպէս դիտեմք , զի յի-
մարաց գեղեցկութիւն պատրող է՝ և
հաւատարիմ գոյութի կարծէ , այլ
իմաստունք գիտեն , զի գեղեցկու-
թիւն անգոյ է , և զօրութիւն՝ ճրշ-
մարիտ :

ԿԼ :

Ի բժշկութի որովայնի զինքն քա-
րողէր կաղամբ , եթէ կերեալ ոք
հում , զորովայնն լուծանեմ , և ե-
փեալ՝

փեալ՝ պնդեմ . և բազում ինչ սը-
տուծք բարբառէր . և պատրեալ
ոմն յաճախեաց յուտել՝ օգուտ վար-
կանելով . և սկսաւ ձայն յորովայնէ
նր ելանել , և մեղադրէր իբր ստի
և պատրողի . և նա ասէ՝ չէ՛ ինձ
փոյծ , զի հնարեցայ յորովայն քո
մտանել , թէպէտ և անարգութիւն
ելանեմ :

() Եռասկս իմանամք այսպէս , զի
խաբէբայք և կեղծաւորք բազում
ինչ բանս խօսին պատրանաց , մինչ
յարդոյ լինիցին . իսկ յետոյ յայտ-
նեալք , թէ և անարգին և խոտին ,
ոչ բնաւ պատկառին , զի 'ի գլուխ
եւ չարութիւնն :

*] Դեպքեն և այս տեսակս . անցցուք
և յայլ ինչ :

ԿԻ :

Ի լերանց իւրաքանչիւրոք զինքն
գիտէր գլուխ այլոց՝ ըստ իրիք իրիք
առաւելութե . 'ի յոյնս՝ պոնտոս , և
պրոպոնտոս , յարեմոստ՝ յետնէ . 'ի
պաղեստին՝ կարմեղոս , յասորիս՝
Կ 6 կոր

կորդուա . տապանակաւն 'ի հայս՝
մասիս . և յաղունան՝ կաւկաս . ո՞նչ
'ի կիլիկիա՝ պարխար , և 'ի միջնա-
հայս՝ տաւրոս , և յայլ՝ այլք . և ըն-
տրեալ յայտնեցաւ քորէք՝ յաղազս
երեւման խաչին այ մովսէսի . և թա-
քօր՝ վո իմն այլակերպութեան . և
լեառն գալիլեացոց՝ սակս իմն վար-
դապետութեն . և յայսպիսի կար-
ծեաց լռեալ դադարեցին , իրաւունս
տալով նց :

Օչայս իմաստս տայ օրինակս , զի
թէսկէտ մեծ կարծին փառօք թա-
գաւորք հեթանոսաց , և կամ իս-
րայէլի՝ վասն օրինակին , սակայն մե-
են առաքինութիւն անձինք խոնարհ
մարմնով և շնչով , յորժամ 'ի նոպա
բնակէ անձ իջեալ :

Կ Գ .

Եւման այսմիկ և գետք՝ իւրաքան-
չիւր զինքն կարծէր առաջին լինել
այլոց , փիսոն և գեհոն , տիգրիս
և եփրատէս , գետն կուր և երասխ ,
պառատիս , և այլք ևս . և դատեալ՝
առաջին ցուցաւ յորդանիս՝ իմն մկրդ
տու .

տութեն աղագաւ :

Յայտ իսկ է առակս . զի ճշմարտութի հզօր է քան զօրինակն :

ԿԴ :

Եւսպէս և աղբերք կրեցին , օնկ և օյն որ 'ի պարս' դուստր համբաւեցաւ նեղօսի , և կամ որ յանտօքքն , և կմ արեթուսայն , և այլք . բայց պատոճական ցուցաւ , որ ըզդրախտն առողանէն :

Օ այս' առակս նշանակէ . զի խրաքանչիւր աղբերքն օրինակ մարդկան իմաստից են . իսկ որ զդրախտն առողանէր' անձայնոյն . զի դրախտ է մարդ , և ծառք' պռաքինութիք , և աղբիւր' հոգևորն գիտութի , որ առողանէ զառաքինութի :

* Սակաւութ և այս շատասցութ . առցութ և 'ի կենդանեաց :

ԿԵ :

Եւսդրեցին ամենայն ազգք կենդանեաց' ջրայնոց և ցամաքայնոց , ինքեանց թագաւոր յարքայէն քնէ ,
և

և կատարէ զհայցունածս նոցա , տալով ջրայնոց զլեւիաթան . և ցամաքայնոց՝ զբեհմովն . և հարկաւորաբար սահմանեաց , զի մի զմիմեանց բարձցեն զիշխանութիւն , թէ և կամեսցին . ուստի անշարժ զլեւիաթանն արար , և միշտ կարօտ ջրոյ .

և զբեհմոն՝ հեղձանել՝ի ջուր :
Իմանամք զառակս ըստ այսմ , քան զի բաշխեաց զթագաւորութիւն երկրի նախախնամաբար . զոմանց՝ի ծովու կղզիս , և զոմանց՝ի ցամաքի , լերամբք և գետովք ամրացոյց . զի մի զմիմեանց ապականեսցեն զթագաւորութիւն , թէ և կամեսցին :

Կ. Գ .

Յետ կարգելոյ զիշխանս՝ի ջուրն , լեւիաթանն արքայ՝ ասեն , զիմրդ է՝ զի ոչ շրջիս , կամ ասպատակես . և նա ասէ . զի թշնամիք առ մեզ ոչ գոն , և անկարօտ եմք իմիք , զմերս վայելեսցուք . և ընդ ձեզ ոչ զբօսանամք , զի մի ծանր ձեզ եղէց . և առ սացեալքն հաճոյ նց թռնեցաւ :
Ինտարկութի առակիս այսպէս է ,
զի

զի թէ թագաւորութի յայլմէ ոչ
նեղիցի 'ի թագաւորէ՝ և բաւական
կեանս ունիցի , բարի է խաղաղա-
սէր լինել , նա և ոչ իւրոցն ծանրա-
նալ շքելով . ապա թէ հարկաւորի
'ի թշնամեաց , անարգութի է ոչ
տալ պատերազմ :

ԿԼ :

Եկեալ ազգ ձկանց առաջի թագա-
ւորին իւրեանց՝ և ասեն , զի ասա-
ցեր թէ թշնամիք առ մեզ ոչ դան ,
և վճ այն ոչ տամք պատերազմ . ա-
հաւասիկ եկեալ մարդիկ՝ որան ըզ-
մեզ , և դու վրէժ մչ առնուս . և
սղոցաձկանն հարեալ զնաւ որսոր-
դաց՝ և զբազումն ընկղմեաց . և
զայլս ևս եղեալս պատմէին նմա :
Եւ լռեալ զչարացաւ նց , և ումեմն
ձկան հրամայեաց պահ ունել նա-
ւորդաց , զի մի այնպիսի ինչ պատա-
հիցէ . և զմտ հաճէր , ոչ գիտէք ա-
սէ՝ զի իշխան մեր են մարդիկք կար-
գեալք յայ , և վճ այն հարկ է մեզ
լռել՝ զոր ինչ և գործեն :

Հանձարեղս կամի առնել օրինակս

ԸԴ-

Գթագաւորս զի յորժամ հզօր ոք
քան զնորայն իցէ Թագաւորութի .
և կամիցի հարկս պահանջել , յանձն
առցէ տալ սիրով . և զքնդդիմա-
ցեալն խրատեսցէ՝ ոչ հակառակել ,
զի յայ կարգաւորեալ է՝ տկարի հը-
նազանդ լինել հզօրի :

ԿԲ :

Դարձեալ ևս զայս պահանջեն ,
եթէ յամի բարեմիտ գոլով , ոչ կա-
միս ամբօխ լինել , սակայն անյայտ
է Թշնամեաց , կարդեսցես երկրորդ-
քեզ . կատարէ յայամ զհայցունածս
նց , կացուցանէ իւր երկրորդ ըզ-
կիտոսն :

Հարկաւոր ցուցանէ առակս զերկ-
րորդն լինել Թագաւորի և բնաւ
կարգաց . զի ոմն զբարեկարգութի
պահիցէ , և միւսն զմարտոսն վա-
նիցէ :

ԿԾ :

Հանդիսացեալ կրիայք , կամեցան
արշաւանել ՚ի կրիտէ . յուսացեալք
՚իսպառազինութի զրահամորթ գո-
լով ,

լով, ոչ իմացեալք եթէ գժուարա-
շարժք եղեալ պարտին . իսկ կրետա-
ցիքն դաւաճանեն առաջի փախչե-
լով և հատեցուցանեն . և ապա դար-
ձեալ թաւալեցուցանեն , և քար ե-
ղեալ 'ի վերայ կրծից նց՝ սատակէին
ծաղր եղեալք :

Պարսաւէ առակս զայնոսիկ , որ մի
ինչ ունին յառաջագիմուլթի , և այ-
նու խրոխտան՝ ըստ օրում օրինակի
և իցէ . և հանդիսացեալ ամօթ կրեն
'ի բազմաց՝ զոր ոչ ունին 'ի տեսա-
կէ , յաղթօղ 'ի վերայ նց երևեալ
այլք :

~ :

Խորհուրդ արարեալ գորտունք ծո-
վու , ասեն՝ ընդէր հեղձանիմք 'ի
ջուրս տղընդերք և դեղնեալք , ել-
ցուք և կենցաղավարեսցուք որպէս
զայլս . և մի ոմն ծերունի ասէ , հայր
իմ պատուհեր եդ ինձ , եթէ զապաւ
տան ծովու մի թողցես , զի բնուք
է մեզ զանդիտել . արդ՝ գուցէ ե-
լանիցեմք՝ և զարհուրեալ դառնալ
ցեմք , և երևելի զերկչոտութիւն մեր
առ-

առնիցեմք . և նորա օչ հաւանեալ
եղին , և լուեալ ոտնաձայն՝ փախու-
ցեալ խորասուզին :

Վատնի յառակս խմաատութի , զի
նախ գիտել 'ի դէպ է զգորութի , և
այսա զտեղի կամ զգործ փոխել . և
հաւանութի առնել ծերոց . զի մի
գիտելով զպապաատութի մեր , քամա
հիցեն զայն ինչ , զոր ոչ գիտէին յա-
ռաջ :

ՀԼ :

Օ հուր վառեալ որսորդաց , ետեա
էպենէսն , և տուփամբ կերակուր
իւր կամեցաւ առնել . և ըմբռնեալ
զնա որսորդաց , մերկ զնա արարեալ
թողին :

Օ ննել առակս ուսուցանէ նախ
զիրան , որում ցանկամբ առնել . զի
մի գուցէ առնուլ կամեցեալ , և ըզ-
մերն թողումբ՝ զոր ունիմք :

ՀԻ :

Ողորէր ոմն զխրինջիւն ասելով ,
արի՛ եկ արտաքս , զի մեծարեալ
պատուեցից զքեզ բազմազան օրի-
նա

նակօք . և նա ասէ՝ չիք որ զքեզ տեսեալ պատուանէր առ այլ . զիարդ . և ինձ լինիցիս . ոչ է այդ , այլ զի արեան իմոյ ցանկաս . և ոչ եւ արտաքս , զերծեալ ՚ի նմանէ զգուշութեամբ :

() արթուցանէ զմեզ առակս , ամենեւին ոչ հաւատալ պատիր բանից այլազգեաց , յայտնի ունելով զմիտս յանցելոց խաբէութեց առ այլս . զի արեան և ստացունածոց ցանկանք իստոյնից , և ոչ եթէ պատուեն :

Հ Գ :

() միւռնեան՝ զոմն ՚ի խեցեմորթիցն ՚ի տուն իւր կոչէր առնել նմա ճաշ , և ՚ի մահիճս հանգուցանել . և նա յանձն ոչ առնոյր , եթէ չէ դիւրին ինձ մերկանալ և յանկողին մտանել , եթէ և ՚ի ճաշն վայելեմ . և զդժուարամերկն լինել ցուցանել կամելով , սակաւ ինչ յիւրմէ զխեցին թողացուցեալ , ձգէ գազանն քար ՚ի պատեանն , և ըմբռնեալ ուտէ :

() քարս նենգաւորս առակս յայտնի կալ

Իրացուցանէ . զի գտեալ ժամ՝ հա-
նել 'ի գլուխ զչարիս կամի . զառա
ջինն թողեալ՝ զեղեալն կէտ . զի
իւր՝ և ոչ քան նմա պատուելի է .
յորժէ՝ ոչ դիւրին է զերծանել :

ՀԴ .

Ամն 'ի Զրաշնոցն ուտել կամէր ըզ-
գորտունս , և ոչ կարէր՝ ամրացեալ
նց . և գովէր զնա , թէ յոյժ գեղե-
ցիկ էք ձեռօք և ոտիւք , և քաղցրա-
բարբառք՝ հնչելով 'ի միասին իբրև
զերդիոնն , ընդէր 'ի մեզ ոչ մօտիք ,
զի վայելեսցուք 'ի տեսս ձեր . և զի
տացեալ զխորհուրդ նց ասեն , ոչ
ապաքէն վկայեցեր տեսլեան և ձայ-
նի մեր . , արդ՝ յայտ է եթէ մարմնոյ
մեր ցանկաս , և ոչ տեսլեան և կամ
ձայնի :

Ա՛խ դնել առակս բանից խաբէու-
թեց՝ ուտուցանէ . զի բազում ան-
գամ յիւրմէ յայտնի յասացունածոց ,
թէ և ծածկել կամեսցի :

ՀԵ .

Ա՛ն զադրեցան ձկունք 'ի թաղաւո-
րէն

ըէն իւրեանց , թէ ընդէր զայլ ու
տէք զմանունսն . և նոքա համար
ձակեալ ասեն , վոք զի 'ի քէն ու
սաք . եկեալ բազմաց յերկրպագու
թի , և կլանելով կերակուր քեզ ա
րարեր . ըստ այսմ և ինքեանք ևս
յանդգնագոյնք եղեն :

() այնոսիկ յանդիմանէ առաւիս , զի
որով ինքեանք գործեն , զայլս բամ
բասել կամելով առաւել ևս 'ի չա
րիս յորդորեն՝ քան թէ կարճեն . վոք
զի գործով քան բանիւ 'ի դէպ է լի
նել խրատուն :

* (աս լիցի և այս . եկից 'ի ցամա
քայինս :

Ն.Օ.:

Այեցեալ բեհմովն յիւրաքանչիւր
յազգս կենդանեաց , անկաւոր կար
գէ իշխանս , զգուարակ՝ անդէոց , և
զխոյ՝ հօտից , զնոխազ՝ հօրանաց , և
զառիւծ՝ գազանաց , զձի՝ բեռնակ
րաց , և զարծիւ՝ թռչնոց վայրե
նեաց , և զաքաղաղ՝ ընտանեաց . և
սահմանէ իւրաքանչիւր գործոյ ուշ
ուշ

ուռնել :

Տարեկարգս կամի առնել առաւել՝
զթագաւորս , ըստ պատշաճի վիճա-
կել զիշխանս և զգաւորս , նմա-
նապէս և յեկեղեցիս ուղղել ըզ-
կարգս :

ՀԻ :

() ուարակ յողորեն՝ զեղջեւորսն
հարեալ 'ի գետին թափէ . և վերջա-
տին եկեալ նմանապէս , այլ ոչ ևս
հողահանէ :

Իմաստունս ցուցանէ առաւել զայնո-
սիկ , որ միանգամ խրատեալ՝ յառա-
ւելութենէ զօրութեն զիջանիցի :

ՀԻ :

Փախուցեալ երբեմն 'ի լծոյ հեր-
կանց եզն , և ըմբռնեալ 'ի մշակէն
ածաւ 'ի կալն . և յայնմանէ փախու-
ցեալ , ածաւ 'ի սայլն , և յայնմանէ
'ի բազում ինչ , մինչև անհնար ե-
տես զփախուստն . և հաւանեալ մո-
ռացաւ :

Ի դէպ է առաւելիս այնոցիկ լինել
խրատիչ , որք լուծութեամբ ըզ-
կեանս :

Կեանս՝ և առանց գործոյ կամին ան-
ցուցանել՝ որոց արժան է խրատել
սոյնպիսի, մինչ զի յանձն առցէ զա-
մենայն ինչ, քանզի ոչ է հնար քա-
ղաքավարիլ անգործ :

Հ Թ :

Բազմութի անդէոց ժողովեալք ՚ի
ներքոյ անտառաց՝ հրապարակախօս
ընենին, հնարս իմանալ՝ ՚ի վտանգէ
զերծանել ՚ի գայլոց . և լո՛ւեալ գայլ-
ոց զարհուրեցան, գուցէ արդեօք
լուծցին բռնութիւնք նց՝ ՚ի հնարից
նց . և մի տմն ՚ի ծերոց նց ասէ, ե-
թէ ոչ աղօթիցէք՝ զի յինքեանց
պատճառէ ցրո՛ւեացին, հզօր է խոր-
հուրդ նց . և յաղօթս կացեալ, և
նո՛ւիրեալ պատարագս նյ, զմեջո-
ցաւ աւուրն մտեալ ՚ի նս կէտք . և
փախուցեալք ցրո՛ւեցան խորհուրդք
նց, և ուրախ եղեն գայլք :

Յառակէս իմանամք . զի յորժամ
թշնամիք մեր չար խորհեացին վասն
մեր, և չիցեմք բաւական անձամբ
լուծանել, յաղօթս պարտիմք կալ
և ՚ի պատարագս պապաւինել, զի ան-
յին :

յիւքեանց պատճառէ խափանեացէ
շնոսա :

2 :

Եւ երբեմն տրտունջ անդէոց ,
թէ վս ծննդոց մեր աշխատիմք , և
ստեամբք ժողովեմք կաթն , և մար-
դիկ ճմլեալ զպտկունս՝ առնուն ի
մէնջ զվաստակս մեր . ելցուք և այլ
մի դարձցուք առ շնոսա . և մի ոմն ի
նոցանէ իմաստուն ասէ , ոչ է այդ-
պէս . զի զաւելորդսն քան զպէտա
ծննդոց՝ մերոց առնուն մարդիկ , և
խնամեն մարդիկ զմեզ և զծնունդս
մեր , զի առնումք շատ՝ քան թէ
տամք . և ուտեալք զայս՝ ուրախ ե-
ղեն :

Խրատէ առաւկա զբրթմնջող սպասա-
ւորս , որք շատ կարծեն զիւքեանցն
քան զտերանցն զոր առնուն . այլ
ուտեալք յիմաստնոց գիտեն՝ զի սա
կաւ է իւքեանցն :

21 :

Եւ եհար եղջերօք գլխոյ զծառ
բազում անգամ , և թափեաց զեղ-
ջեւրսն ,

ջեւրոն , և սկսաւ անիծանել զնա :
 և նր պատասխանեալ ասէ , քեզէն
 եղեր պատճառ՝ զի մեղադրես :

Ս վայրապար անիծանողսն յանդի-
 մանէ առակս , որք ցասուցեալ ին
 քեանց ախտիւք՝ զայլս պատճա-
 ռեն :

ԶԻ .

Զօտ՝ յերթալն իւրեանց շարժէին
 դմակք նց , և սկսան զնո բամբա-
 սել հօրանք այծից , թէ ընդէր նը-
 ման մեզ ոչ երթայք պարկեշտս . և
 զի նախանձ մանաւանդ էին բամբա-
 սանքն :

Յանդիման կացուցանէ առակս՝ ըզ-
 բարս նախանձոտաց . յառաջել ո-
 մանց շնորհիւ՝ բամբասեն . և ին-
 քեանց՝ զի ոչ ունին , ի պարկեշտս
 համարին :

ԶԳ .

Ի թիւազի առեալ յայծից եմուտ ի
 դժոճարս քարանձաւաց . և տեսեալ
 գայլուն , և եկեալ հարցանէ , թէ
 զինչ այդր գործէք , և ասեն միայ-
 ք
 D նա

Նակեացք՝ աստ լինիմք զքառասուն
օր , և հաւատացեալ գայլուն՝ եթող
զնա և գնաց . և նոքա իջեալ անտի
գնացին խաղաղութք զճանապարհս
իւրեանց :

Առուցանէ առակս , թէ անգնաս է
գիպող ստուծք ազատիլ ՚ի վտան
գէ թշնամեաց . և է անեպեր :

Արեւ է իմեալ զեղանակէ խօսից , որով
Յրէդիմ Բանեալ լինէ երբեմն խաղաղանել
զճշմարտութիւն ՚ի կարեւոր գիպունս : Աս
այսմ է ՚ի վերոյ եւ առաջն ծր :

ԶԴ .

Հաստուն կենդանեաց եկեալ ա
սեն առիւծուն . ամենայնիւ իբրեւ
զիշխան վարիս , այլ միով իբրեւ ըզ
գող՝ զի զհետ քո անյայտ առնես . և
իբրեւ զվտանգեալ ՚ի նմանէ՝ հնարե
ցան խափանել . քնդ այս տրտմեալ
յայանի շրջէր , և գիտելով նոցա՝
ազատեալք ՚ի նմանէ լինէին :

Հնարս առակս ուսուցանէ , ՚ի գող
վուծեց և ՚ի պարսաւանաց յամանց
ազատեալ ՚ի չարէ :

ՁԵ .

21.

Ի կէտալ առիւծու ոտք՝ տրտնջէր
 զբնաւ կենդանեաց, եթէ հարկա-
 տուք իմ էք՝ զի իշխան գազանաց
 եմ, ընդ էր այժմ ոչ պատարագիք՝
 զի դարմանեցայց. և ասեն, զի ի
 քէն ինչ ոչ գտաք պահպանութի՝
 ոչ յարջոյ և ոչ ի գայլոյ՝ և ոչ յայլ
 ինչ գազանէ. նաև ոչ դու իսկ ի
 մեզ իննպեցեր, այլ մեզ պատարաւ
 գել նոյ արժան է, որ այդպիսի չա-
 րեաց զքեզ պատահեցոյց :

Եւ այտնի է առակիս միտք, զի չարք
 յառաջնորդաց յաշխարհայնոց և յե-
 կեղեցականաց՝ ամենքեւ զհնազան-
 դեալան, և ոչ յայլոց պահեն ի վը-
 տանգէ. և ըստ արժանոյն անկեալք
 ի չարիս՝ նոյ գոհութի մատուցուք՝
 զի ոչ ի մէնջ եղև :

20.

Ի առիւծ և արջ և գայլ ի միասին
 ցանկացեալ, ասեն՝ ընդ էր լինիմք
 հմակերք, ըմբռնեսցուք զոմն ի
 մարդկանէ՝ զի ըստ օրինի իւրեանց
 D 2 զորս

զորսացեալս մեր կերակուր մեզ
պատրաստեսցէ . և կալեալ զոմն ա-
րարին խորտակարար . և նեղեալ
առնն՝ հնարեցաւ ազատիլ, հերձեչ
փայտ մեծ՝ և եղեալ սեպս յիւրա-
քանչիւր կողմանս, և ասէ ցառիւծ
և ցայլն, օգնեցէք ինձ պատառել
զփայտս, դի՛ք իւրաքանչիւր զձեռս
'ի ներքս և ձգեցէք . և իբրեւ եղին,
ռառոյց զերիթսն, և մնացին անշոյժ .
և առեալ զտապարն՝ սկսաւ 'ի ջա-
խել, և ասէ՝ զսկիզբն յառիւծէն ա-
րարից :

Անհրահանգ տենչանա յանդիմաւ
նէ առակս՝ զի պատճառ լինին ոմանք
չարեաց . և լինի բազում անգամ՝
որ նախ պատահի սկսողաց :

21.

Երջու ցաւեցին որովայն, եհարց
զաղուէս դեղ . և նա ասէ, յայր բա-
րեպաշտ՝ է այս անուն դեղ, երթի-
ցէս անդ՝ և աացէ մեղը որ յոյժ օ-
գուտ է քեզ . և իբրեւ մերձ եղև 'ի
դեւղն, և շունք անդէն փախուցին .
և սկսաւ մեղադրել աղուեսուն . և
ասէ

ասէ աղուէս . առանց դարուծի է
այրն , որ գրեզ 'ի շանցն ոչ ազա
տեաց' և ոչ ետ դեղ . և արդ' եկ
տարայց գրեզ առ կրօնաւոր ոմն հը
մուտ անձեղէն բանից . իբրև ետես
կրօնաւորն' սկսաւ թշնամանել ըզ
նոսա . և աղուէսն եցոյց զմուտ մե
ղուոցին . և արջուն մտեալ՝ զմի ե
կեր փեթակ , և զմի առեալ քնայր .
և կրօնաւորն անխժանէր զաղուէսն ,
իբրև զսպառնալ փաստուն . որում
ասաց եթէ տմարդութիդ արար քեզ
զայդ' ես անսլարտ եմ . զի ոչ ետուր
դեղոյ՝ ետուր փորոյ . և ոչ ետուր
գեղ :

Ընտարհաւանն իբրև զտգէտ անվը
նաս մնաց , և 'ի կրօնաւորէն վրէժ
առաւ իրաւացի . զի յուլտութենէ
բազում այսպիսի սպառահի փնաս 'ի
նենգաւորաց առաջնորդութենէ՝ 'ի
գազանաբարոյ արանց :

21 :

Երիտ աղուէս զգայլ կուրացեալ ,
և եմուտ նմա առաջնորդ վարձուց
աղագաւ . և 'ի միում աւուր գայ
D 3 թող :

Թագղէցոյց 'ի ջուր յակամա . և նա
 ոչ հաւատայր , այլ սպասէր վրէժ
 առնուլ . և երկուցեալ աղուէսուն
 կամէր փախչել , և ոչ կարէր՝ զի ըմբ
 բռնեալ ունէր . և ասէ , վաղի՛ն զա
 տիկ է , տարայց զքեզ յեկեղեցին՝
 զի կերիցես մատաղ . և ուրախ ե
 ղեալ գայլուն , և գնացին 'ի վա
 ղիւն . և տարեալ զնա՝ արկ շանց , և
 ասէ գայլն , այս է մատաղն ո՞ չար
 սպասաւոր . և նա ասէ՝ այդ է , զի
 այդպիսի չար կուրի , այդ՝ և ոչ այլ
 ինչ վայելէ :

() առակս զայս պարտիմք իմանալ ,
 զի զղջացեալք նենգագործք և ա
 ռաջնորդեն կուրաց . և թէ յայլ
 ինչ բարիս դարձեալք՝ չարաբարոյք
 հրապուր են զնոսա յառաջինն դառ
 նալ նենգութի . որպէս պատահեաց
 գայլուն և աղուէսուն :

ԶԹ :

Վայլու ծերացեալ՝ զնաց առ հօտն ,
 և ասէ՝ ապաշխարող այժմ եմ . և
 շատ զձեզ տրտմեցուցի , և վստօյն
 կամիմ գալ , և աւել տան ձեր ա
 ծել :

Ծեւ, զի Թողութի վիցի, և զման
կունս ձեր պահել յայլ ևս գայլոց .
և ուրախացեալ շանցն ասեն՝ մի ևս
մեղանչել նմա, և կայր և սպասեր՝
մինչեւ եղեն գառինքն մեծ՝ և սկսաւ
յուտել և ՚ի պատասուել, մինչեւ տե-
սաւ ՚ի բազմաց՝ և սատակեցաւ :
Խրատա այսպիսի տայ սուակս՝ ոչ
հաւատալ փութով սովորից չարաց,
զի հնացեալ՝ ընութի լինի, և առ-
նոյն քարշէ՝ լինելով որդի սատակ
ման :

Ղ :

Ընց առաջի եկեալ՝ ասեն Թա
գաւորին իւրեանց . ամենեցուն ե-
տուր պատճառ կենաց, մեք զիարդ-
ապրեսցուք : Եւ սպրեսջիք : Եւ
ասեն՝ այդ մեզ բաւական է, ապա
Թէ հիւր ոք մեզ եկեսցէ, զինչ ա-
րասցուք . և ասէ ցնոսա, այնքան
գզեսջիք՝ զի գարձել մի եկեսցէ :
Օ հիւրամերժս և զօտարատեացս
առակա յանդիմանէ՝ զի իբր որինք
ունին զինքեանց հոգալ կեանս, և
ատել զհիւրս :

D 4

Ղ.Ղ.

ԳԼ:

Սկունք համանդամայն հրեշտակս առաքեն առ կատուն՝ և ասեն, զի նչ քեզ մեղանչեմք՝ որ այդքան զմեզ հալածես, զի նչ քո ուտեմք. և նա ասէ, ոչ գիտէք եթէ յայն սակս ըզմեզ մարդիկ դարմանեն, զի զամբարս նոցա մեք պահեսցուք. արդ՝ եթէ դուք այժմ ոչ մեղիցէք, հա մարձակ շրջեսջիք, և ոչ ինչ ձեզ փնասեցից, և զայս երդմամբ հաստատեցից. և ձեռն եդեալ՝ ի գլուխ երդուաւ. և մկանցն համարձակեալ՝ կամեցան զանկեալ հատան առնուլ. և յարձակեալ՝ ի վր կատուն կալաւ զբազումս ի նոցանէ. և ասեն, ոչ ապաքէն երդունար՝ անկեալ հատի ոչ առնուլ վրէժս. և նա ասէ՝ ոչ երդուայ, այլ ըստ սովորութե ըզգլխով զձեռս արկի:

Վման իսկ է առակս կեղծաւոր երդունեցողաց, զի և ոչ պայմանի մնան և ոչ ուխտի. այլ ստեն՝ դիպող միայն ժամ գտեալ:

ԳԼ:

Դ Բ .

Բնծու զհետ վազեչորսու՝ միջակը
տուր եղեալ՝ զչարեալ հարկանէր ,
և անխճանէր զկորիւնն իւր . և դար-
ձեալ զղջացեալ ողբայր :

Օ խառասիրտս առակս պարսաւէ ,
զի՛ ի դիպունածս չարս անհամբերք
եղեալ՝ զլնտանիս տրտմեցուցանեն ,
և դարձեալ զղջանան :

Դ Գ .

Պողոթորէ ըմբռնեաց առիւծ . և
նա ասէ՝ զմեռեալս ուտեմ , զի էեն
դանեաց ոչ յաղթեմ . իսկ դու զի
յաղթող ես , անդանդաղ զայդ գոր-
ծես :

Օ բռնակալ իշխանս առակս բամ-
բասէ , զի զգողս պատժեն , և ին-
քեանք բռնակալութիւն զնոյն գոր-
ծեն , ըստ յանդիմանութեան ա-
ռաքելոյ :

Դ Դ .

Օ ճագար եհարց աղուէս և ասէ՝
եթէ զի՞ է զի ես նաւաղ միշտ , և
D 5 դո՛ւ

դո՛ւ այդքան ստու՛ւար . և նա ասէ՛
զի՛ ո՛չ բազում ինչ հոգամ, և գը-
տեալ զամենայն ինչ ուտեմ :

() անհոգութիւն առական ցուցանէ՛
պատճառ առողջութեան , և զգիւ-
րաճաշակն անհոգութե՛ն :

Պ Լ Ե :

Նարցաւ նապաստակ , թէ ընդէր
այդքան զանգիւտօղ ես . և ասէ՛ զի
շունք և արծիւք , և մարգիկ ևս որ-
սան զմեզ , որով իրաւացի է երկըն-
չէլ :

() առակէս խրատել ՚ի դէպ է . զի
բազում են թշնամիք կենաց մեր .
և միշտ երկիւղի՛ւ զգուշանալի է :

Պ Ո Ս :

Ա եղադիր եղեն ամանք կղզու , ե-
թէ զիարգ ՚ի ջուր յաճախ դեգե-
րիս . և ասաց , զի ո՛չ շատանան զեր-
կուորիս առ կենօք առնուլ , այլ և
մահուամբ մերկ ՚ի մորթոյ առ-
նեն :

() չարաց տերանց առակս ազդէ ,
զի կենօք տանջի և մահուամբ :

Պ Լ Ե :

ՂԼ:

() Վազր նախատէր որսորդ . զի
ձգելով զնստած իւր եկէզ զնա . և
նա ասէ՝ զիարդ և դու չիցես բաշ
զում ամբաստանութե արժանի , զի
նեախիւ և սրով խոցոտես զիս :

Լ յնոցիկ առաւկս նմանի , որ դիմեն
զոմանս սպանանել . և ընդդիմակ
ցացն նախատինս դնեն , թէ ընդ էր
ոչ տան թոյլ զինքեանս՝ սպանանել ,
որ ոչ է դիւրին առնել :

ՂԼ:

Լ, գիտ աղուէս գիրս ինչ . և գնաց
առ տգէտս ոմանս , թէ քահանայ
եմ . և կարգեցաւ քահանայել . և
յաւուրս տօնից բարձրաձայն աղօ
թէր , և յօժարագոյն զաղ օրհնէր ,
և 'ի յայլ աւուրսն հեղգայր . և 'ի
լինել զենման մատաղոյ , զարիւնն
ևս ընդսր , և 'ի մեղադիր լինելն՝
ասէ , նուիրեալ է՝ և այդպէս ար
ժան է առնել . և 'ի լինելն յայտնի
կեղծաւորութե նք՝ գնաց գաղտ :

Եկնապէս ունի առաւկս զմիտան ,

զի կեղծաւորք՝ որ բնաւ չիցեն քա-
հանայք՝ պատրենն զտգէտս , և թէ
միտ դնեն , 'ի գործոց իւրեանց յայտ-
նին . և երևելի լեալ գնան հալա-
ծեալք :

Պ թ :

Ետես կապիկ զմալում զի լոճա-
նայր , և լոճացաւ . ետես զի 'ի
բարձրաւանդակ ելել ազադակեաց ,
արար և զայն կապիկ . իջեալ ետես՝
զի գէշ ուտէր շուն , և սկսաւ կա-
պիկ . և 'ի մեղադիր լինելն ասաց՝
այլապէս եմ . լուանում և սրբիմ . զի
զտեսեալն գործէ :

Պարզ իսկ է առակս . զի զբազում
չարիս տեսանելով գործեն , և լոճա-
ցեալ ասեն սրբիլ , զպատճառն 'ի
մոլար առաջնորդն կուտելով :

Ղ :

Թագաւոր ոմն ետես տեսիլ . զի
իբրև զանձրև իջանէր աղուէս , և
քարոզ հրամայեաց կարգալ , եթէ
ոք զիմս մեկնեսցէ տեսիլ , հազար
տաց դահեկան , և լոճեալ այր ոմն
աղ-

աղքատ . և երթեալ ասէ՝ եթէ ե-
րիս աւուրս տացես ինձ ներումն , և
յայտնեցից քեզ , և ելեալ յանապատ
շրջէր խոկալով : Այլ էր անդ վիշապ՝
և ետես զայրն տարակուսեալ , ա-
սէ , զինչ ինձ տացես՝ եթէ զտե-
սին յայտնեցից քեզ զթագաւորին .
և նա ասէ՝ զոր ինչ խոստացաւ թա-
գաւորն , կէսն քեզ եղիցի . ասէ վի-
շապն . երթ և ստա՛ թէ ժամանակ
է այսպէս , զի մարդիկ նենդա-
ւորք եղիցին և խաբէքայք՝ իբրեւ
զաղուէս . և երթեալ ասաց . և հա-
ճոյ թո՛ւնեցաւ ասացեալն , զի նման
այնմ իսկ էին և մարդիկն . և ետ
զհազար խոստացեալ դահեկանսն .
և այրն ստեալ վիշապին , և ոչ դար-
ձաւ անդրէն առ նա : Այլ զկնի դար-
ձեալ՝ այլ ետես տեսիլ , զի իբրեւ
զանձրեւ իջանէր ոչխար . և հրամայ-
եաց կոչել զայրն , զի նման առաջ-
նոյն մեկնեսցէ . և նորա զնոյն խընդ-
րեալ ներումն , և ամաչէր իբրեւ
զապերախտ երթալ առ վիշապն . և
գնաց զանձն պարտաւորելով՝ ասէ՝
մեղայ քեզ . յայտնեա՛ զերկրորդս ,
և

և տաց քեզ զառաջին՝ և զերկրորդս .
 և մեկնեաց նմա ոչ յիշելով զյան-
 ցումն , և ասէ՝ երթ և ասա . թէ
 ժամանակ գայ և եկեալ է՝ զի մար-
 դիկ իբրեւ զոչխարս պարզամիտք ի-
 ցեն . և երթեալ մեկնեաց , և այնմ
 հաւանեալ՝ ետ նմա հազար ևս դա-
 հեկան . և առեալ առն տարաւ վի-
 շապին՝ ընդ առաջին և ընդ վեր-
 ջինն՝ հազար դահեկան : () Կնի այ-
 նորիկ դարձեալ այլ ևս ետես տե-
 սիլ , և ահա իբրեւ զանձրե իջանէր
 սուսեր . և հրամայեաց դարձեալ
 զայրն կոչել , զի և զայն ևս մեկնեա-
 ցէ . և առն զնոյն խնդրեալ ժամա-
 նակ՝ և երթեալ առ վիշապն . և նա
 առժամայն մեկնեալ իբրեւ բարե-
 կամի՝ ասէ , երթ և ասա թէ ժամա-
 նակ է՝ զի մարդիկ յարիցեն բռնա-
 ւորք և սուսերաւորք . և եկեալ
 պատմեաց թագաւորին , և էառ ըզ-
 հազար դահեկանն . և ել զնաց առ
 վիշապն , և ասէ՝ ի մտի՝ թէ ընդէն
 այժմ թողից վիշապիս զհազար դա-
 հեկանս , և կամ զհինգ հարիւր այլ
 ևս բերից . այլ հարից զվիշապս և
 սա

առաակեցից . և ջանաց հարկանել
զվիշապն , և ոչ աջողեցաւ նմա՝ զի
խոյս ետ նմա վիշապն . և այրն զղջա-
ցեալ և խորհէր թէ չարիս գործե-
ցի , զի թէ այլ ևս հարկ հասանի-
ցէ՝ որպէս եկից առ սա . և տեսեալ
վիշապին զայրն ստրջացեալ՝ ասաց
նմա , այր դու մի տրտմիր , զի ոչ
յանձնէ ինչ արարեր , այլ ՚ի բեր-
ման ժամանակէ . զի ստեղն քո՝ ՚ի
կեղծաւորաց ժամանակն , և զղջա-
նալն և տալն զհազար դահեկանն՝ ՚ի
միամտաց ժամանակն . և հարկա-
նելն զիս՝ ՚ի բռնաւորաց ժամա-
նակն :

Այլ այլ ինչ առակս ցուցանէ՝ բայց
զժամանակին գիտել զմարդիկ , և
զգուշանալ անձանց , զի զանազան
բերէ ժամանակն մարդս , երբեմն
նենդաւորս , և երբեմն պարզամիտս ,
երբեմն բռնակալս . և նման այսո-
ցիկ այլս բազումս :

ՂԼ :

Փիղ ետ զորդի իւր ցաղատոն ու-
տանել իմաստասիրութի . և նա զա-
ռա-

առջինն հրահանգէր զնա գճիլ 'ի լսարանին , և նա ոչ կարէր . ապա ասաց նմա զգլուխն խոնարհեցուցանել յերկիր , և զայն ևս ոչ կարաց . դարձոյց զնա առ հայր իւր և ասաց , 'ի տունս թագաւորի վայել է որդիքո՛ւ միշտ յօտն կալով , և ոչ յիմն լսարան , զի ոչ նստել կարէ , և ոչ զգլուխն խոնարհեցուցանել :

Յառակէ աստի խրատիմք զիւրաքանչիւր կարգի ընտրել զանկաւորն՝ կազմածի՛ն և բարուք և այլովք այսպիսեօք :

ՃԻ :

() ուղտ եհար դարմանիչ իւր . և յոյժ ցասուցեալ ասէ . տե՛ս մի հարցես զիս յորժամ տրտում իցեմ , ապա եթէ ոչ՝ մեռանիս 'ի ձեռաց իմոց . և եհարց թէ զի՞նչ նշան իցէ տրտմութե՛քո՛ւ զի գիտացեալ ոչ հարից զքեզ , և ասէ՝ յորժամ տեսանես զներքին շրթունս իմ կախեալ , և զոտս իմ զի ձայն ոչ ածէ , նշան տրտմութե՛ է . և նա պատասխանեաց թէ յամենայն ժամ այդպէս է ,

է , և ես որպէս գիտացից ։

Օ չարաբարոյից նշանակ տայ առաւել , զի ցատուցեալ միշտ են , և երբեմն պատճառեն եթէ տրտում լինելով խրատու յայն սակս ոչ տաւաք . զի ստուծք ծածկեսցեն զչարիս իւրեանց . բայց ոչ է հաւատալի նենգաւոր բարուց նց ։

ՃԴ .

Խող երթեալ առ քաղղէացիսն յուսումն աստեղաբաշխութեան . և հրամայեցաւ նմա յարուեստաւորէն ընդ երկինս նայել , և պշնուլ . և ոչ կարաց՝ զի բնաւորեալ է անշրջելի ունել զպարանոց . և ասացաւ նմա լուել . իսկ նա երկրաւոր ասաց ունել իմաստութի , ըստ որում զերկիր բրէ . և լուաւ թէ վս այնորիկ ոչ պատշաճիս երկնաւորին , զի տարբօղ երկրաւորի եղեր ։

Դէպ գոյ այս առակ այնոցիկ , որ նման խօզից միշտ ընդ երկիր բւեռեալ են . իբր զի յերկինս նայել , և զգործ տեսանել ձեռաց նոյ ոչ կամին ։

ՃԴ .

ՆՊ.

Երթեալ էշ կրօնաւորիլ 'ի լեռան .
 և զարհուրեալ 'ի դառնութի տեղ
 ւոյն , և զի խրատէին անհեղգ լի
 նել , աղաղակեալ փախեաւ ասելով
 'ի խառան 'ի խառան . իբրեւ զի ջեր
 մին է խառան , և յայնմանէ եկն կրօ
 նաւորիլ :

Պ. դէպ գոյ այս առակ այնոցիկ . որ
 յաշխարհէ և յանամնական վարիւց
 գան յանապատ , և զանգիտեալ 'ի
 կրօնից և 'ի խրատու միանձանց ,
 դարձեալ դիմեն յաշխարհ յիշելով
 զառաջին վարան :

ՆԵ.

Եւստատէին զջորի՝ իշորդի լինել ,
 և նա պարծէր մարքն , սակայն պար
 տեցաւ . զի հզօր է 'ի հօրէ ազգ՝ քան
 'ի մօրէ :

Ինչպէս յայտնի է առակիս , զի անկա
 ւոր թագաւորութիւն և այլն ամե
 նայն 'ի հարց՝ քան 'ի մարց պատ
 շաճի :

ՆԶ.

ՆՕ:

Իւրօրտացեալ ձի, և հնազանդ լի
նել հեծելոյ ոչ կամեցաւ, և 'ի շըր-
ջել անդր՝ պատահեաց նմա առիւծ,
և 'ի նմանէ փախուցեալ՝ հանդիպե-
ցաւ արջ, և 'ի նմանէ զերծեալ՝ դի-
պեցաւ գայլ, և այլ սոյնպիսիս . և
խոնարհեալ դառնայ հնազանդելով,
ոչ վա դարմանի, այլ զի 'ի չար մա-
հաւանէն ազատեսցի:

Բառ առակիս պարտ է և մեզ առ-
նել. զի ոչ միայն 'ի դէպ է հնազան-
դելայ վա դարման ապտէն առնլոյ,
այլ զի 'ի դիւաց և 'ի յաւիտենից չար
մահաւանէն ազատիցիմք:

ՆԵ:

Գոմէչ կամեցաւ ուսանել երկրա-
չափութի. և 'ի չափելն անդ տաղա-
կացաւ, և երթեալ անկաւ 'ի շամբ
ինչ, և 'ի վարդապետէն իբրև զան-
ժոյժ մեղադրեցաւ. որում ասաց՝
միթէ զերկիր միայն չափել 'ի դէպ
իցէ, եղիցիմ ես ջրաչափ:

Գայ 'ի դէպ այս առակ պնոցիկ, որ
ԸԳ-

զտղմուտ վարս թողեալ, և դարձեալ յառաջինն գառնան սովորութի, և մեղադրեալք ասեն . միթէ պարկեշտ միայն են, այլ և մեղսասէրք, նոյնպէս և մեք :

ՆՐ.

Ամենցաւ գոմէշ զդարմանիչ իւր հարկանել, և ոչ կարաց, և տրտընջեր զից՝ թէ զեղջեւրս իմ ուզիղ ոչ արար, այլ ողնեալ . և դարմանջին պատասխանեալ ասաց . գիտէր անձ զչար կամս քո, և վճ պն հնարեցաւ՝ այդպիսի բուսանել քեզ եղջեւր :

Հարմարի առակս ռիսակալաց . զի ըստ կամաց նց՝ և ոչ երբեք տայ անձ ի ձեռս նց առնուլ վրէժս :

ՆԹ.

Պատերազմել վիշապ ընդ եղջերու կամեցաւ . և խորհէր ՚ի դաշտի, որ պէս թէ եղջերու ՚ի հարթոջ ոչ կարէ հարկանել . և ՚ի լինել մարտին, ոտիւք ևս պարտէր, և ՚ի յորջ մըտեալ՝ անտի ևս մերժէր շնչով, և մը

մտեալ 'ի ջուր՝ ուստի ըմպէր եղջե-
րու , զի անդ հարցէ . կոխէր և անդ ,
և յամի յաղթօղ երեւիր :

Եւ յարմար իմն է նշանակս միայնակե-
ցաց , և թանաքակուին մարտի . զի
թէ երկրաւոր վարուք մարտնչի՝ առ-
ոտս զերկրաւորս հարկանեն , և ե-
թէ 'նեղութիւն' խորհրդօք յաղթա-
հարեն , և եթէ 'ի գիտութի միսի՝
անտի ևս հալածեն , և ամենե-
քումք յաղթօղ լինին նման նոյն :

ՃԺ :

Գայլ սպասէր այծեման՝ զի ննջեա-
ցէ , ուն զի ախու ըմբռնիցէ . և գի-
տացեալ նորա՝ ոչ ննջէր զբազում
աւուրս . և ընդարմացեալ գայլն
նիրհեաց , և եկեալ առիւծ՝ սատա-
կեաց զգայլն :

Եւ այս իսկ առակ միանձանց պատ-
շաճեալ է , զի սպասէ սատանայ ախ-
տիւք ննջել , զի ըմբռնեսցէ . իսկ զը-
ռնարթունք եղեալ տաղտկանայ սա-
տանայ , և եկեալ առիւծն քս պա-
տակէ զնա :

ՃԺԷ :

ՆՈՒՐ.

(Թ) Թաթևի թախանձէր զողնի՝ թէ զոր
դիդ քո սան առից , և բարեկամք
ընցուք . և իբրու յանձն էառ զկնի
բազում հարկի , ասաց՝ եթէ վասն
զի դժուարացամբոյր է , մերկացն
զնա՝ զի դիւրին իցէ 'ի դժուել . և
պատրեալ արար . և իբրեւ ետ զնա ,
սկսաւ ուտել , և ձեռնհաս ոչինչ էր
առնել . և գնաց բազում կոծով :

(Օ) Խորամանկութի այլասեռից ա
ռակս նշանակէ , որ զքրիստոնեայս
պարզամիտս պատրեն՝ իշխանաց տալ
զորդիս նց , զի պատուեալ մեծաւ
ցուցանիցեն . և ոչ կամին թէ խրաւ
տիչ ոք ընդ նս իցէ , զի թափաւր աւ
րարեալ զողիս նց , ասանանիցեն .
որ և յայտ եղեալ խաբէութեանն ,
ոչինչ կարող են առնել , բայց միայն
ողբան . նմանապէս և 'ի դատերան
է տեսանել :

ՆՈՒՐ.

(Յ) Ովազ զհեա երթեալ որսու , և
ոչ յաջողեալ՝ զբուծանողն նախա
տէր ,

տէր . ոչ ուտէր , և ոչ ըմպէր , և
 ոչ հեծանէր . որում ասաց , անձին
 է մեղ , զի ոչ ժաշակալութիւն որսաս ,
 այլ հեղգութիւն :

Օ քեզմն ծուլից ունի առակս , զի
 քակաւ աշխատեալք եթէ հոգեւոր
 եթէ մարմնաւոր , և ոչ յաջողեալք
 ոչ յանձանց զմիտսն վարկանին , այլ
 տրտնջեն զից և զխրատչաց . որ և
 'ի դէպ յանդիմանի՝ զինքեանս ու
 նել պատճառս :

ՂԺԳ .

Քրաման ել 'ի Թագաւորէն կեն
 դանեաց ցամաքայնոց՝ դալ առ նա
 ամենեցուն , և անյապաղ ամենե
 ցուն ժողովեալ եկին . խեք քարա
 Թաւշ և մողէզ և խլուրդ՝ եկին և
 նորա առնուլ պարգևս . զի այնորիկ
 աղագաւ կոչէր , զի ըստ իւրաքան
 չիւրոցն սրատուիցէ . և ծաղը ամե
 նեքեան առնէին , և մեծարեաց զա
 մենեսեան ը կարգի իւրեանց : Եւ
 հարց և զնոսա եթէ զինչ սպաս ինձ
 ունիցիք՝ զի պատիւ յինէն առջիք .
 քարաԹաւշ , և մողէզ ստեն , քա
 ռա :

րամուտ եմք , 'ի բերդս Թշնամեաց
տեառնդ մերոյ մտանեմք , Թէ յաղ
Թէլ ոչ կսրեմք՝ զօրս անդ հանեմք .
իսկ խլուրդ ասաց , Թէ 'ի քաղաքս
մտանեմք՝ ական հատանելով , և
այսմ հաւանեալ պատոճեաց և զնո
զքամահեալսն 'ի բազմաց :

Բնաւից կարօտ լինել մեծամեծաց
և փոքունց առական ցուցանէ , ոչ
միայն Թագաւորաց , այլ ամենե
ցուն՝ իշխանաց և սցլոց աշխարհա
կանաց , նմանապէս և յեկեղեցիս .
զի պէտս ունին փոքունց և անաբ
գաց :

ՃԺԴ :

Թուչունք առ հասարակ զաղաղակ
բարձին , եթէ չարէ իշխանս մեր ար
ծիւ , զի միշտ 'ի մէջ կերակրի՝ և
յայլոց որսողաց ոչ պահէ . և լոճել
ասաց՝ եթէ զինչ քան զայն ձեզ բա
րի , զի երկու ծնանիմ որդի՝ և զմինն
ապականեմ . զի մի ծանր ձեզ եղէց .
և մերձ լինելով իմ՝ ոչ ոք կարէ որ
սալ զձեզ . և այլ ուրեք յանպատ
քաստի զձեզ գտեալ՝ որսան . զուր
զի

զինէն ամբաստանէք :

Ըստ առակիս սովոր են առնել թա-
գաւորք ամենայն , առ իւրեանս ու-
նել որդի՝ Ժառանգ . թագաւորուն ,
զի մի պատճառ կործանման իցեն
յաշխարհի . և ՚ի մերձ կեալն նոցա՝
չիշխէ ոք գործել չար :

ՆՈՒՆ :

Զագք ասեն ցծնողս իւրեանց , թե
ընդէր նման արծւոյ և բազէից՝ կեն-
դանիս մեզ ո՛չ որսայք , այլ զմեռե-
լոյ ոսկերս բերէք մեզ ՚ի կերակուր .
և նոքա ասեն , որդեակք՝ վա ախ ու-
րար զմեզ նա՞ծ երկայնակեաց , զի ո՛չ
զկենդանիս սպանանեմք՝ այլ շա-
տիմք մեռելօքս , նման քահանայից՝
և ո՛չ ըստ օրինակի իշխանաց՝ զկեն-
դանեաց յափշտակեմք :

Ըրդարապէս վարիլ մեզ առակս կա-
մի , ճշմարիտ և անկաւոր ընչիւք մե-
ռելոց . և ո՛չ զկենդանեաց անիրա-
ւութիւն յափշտակել . որով երկայնա-
կեաց լիցուք յերկրի :

Շ

E

ՆՈՒՆ :

ՆՈՒՅՆ

Բազէ զհետ մտեալ աղանայ , և նորա աղաղակեալ ասէ , պատարագ եմ տէրունի՝ մի ինձ մեղանչեր . և նա ասէ , պատարագն տէրունի՝ ի տէրունի սեղանն իցէ՝ և ոչ աստ յօդս շրջիցի , և հարեալ եկեր զնա :
 Դէմք առակիս առ այնոսիկ է , որ ի մահո՛ւանէ զանգիտեալք՝ ասեն թէ զանձինս մին նո՛ւիրեալք եմք , ընակել յանապատ . զոր ի դէպ իսկ ասէ՝ թէ այդպիսեացդ տեղի կրօնաւորք են , և ոչ վայրասար շրջիլ յաշխարհի . որում ոչ խնայէ՝ այլ ըմբռնէ :

ՆՈՒՅՆ

Արուժանի տեսեալ զբազմորդի զլոր՝ գոհանայր զնոյ , և խնդակից նմա լինէր . և ասէ լոր , եթէ ճշմարտութեամբ գոհանաս՝ երանի՞նք եղ . և անդէն եհար զմի ի ձագուց նո՛ր՝ և ըմբռնեաց . ասէ լորն՝ ահա յայտ եղև , զի ոչ վասն նոյ գոհանայիր՝ այլ վժռագահութե :
 Եւայտ

Յայտնէ առաւել զբարս իշխանաց ,
 զի ուրախ լինին ընդ ձեռամբ անկե-
 լոց ընդ յաջողութեան , ինքեանց
 վարկանելով զնոցայն՝ քան թէ ըս-
 տացողացն :

ՆՈՒՐ :

Ի ձեռաց շահեմի՝ յորսալն զերծ աւ-
 ձագ հաւքալի , և ասաց՝ եղիցի պա-
 տարագ իմն . ծնողը արար զնա հաւ-
 քալն , եթէ զոր ձեռօք մատուցաւ
 նեա , այն է պատարագ իմն :

Օհովութիւն ձեռացուցանէ զբարս՝ ու-
 ռակս , զի զկերակրեալս գաղանաց
 և զբեկեալս գայլոց՝ նուէրս իմն ա-
 սէր լինել :

ՆՈՒԹ :

Օին զձագս տեսեալ զհաւու՝ խոս-
 տանայր ընծայս սքն մատուցանել
 սարգսի , եթէ յաջողեացէ նմ որսալ
 զնոսա . և յիջանել առնուլ զօրսն
 խոչ հարեալ՝ ի նա կուրացոյց զաչս
 նր , և ամբաստանէր զօքն եթէ ոչ
 օգնեաց նմա . որում ծանոյց , ե-
 թէ վնասու սուրբ ոչ օգնեն՝ այլ

բարւոյ :

Սաստէ առակս այնոցիկ , որ 'ի չար
գործս զսուրբս աղաչեն առիթ լի
նել , և ոչ օգտին . քանզի անմտուե
ախմարացն ոչ անսան տօքն , և ոչ
լսեն անդէպ բանից նց :

ՆԻ .

Օջայլամն տեսեալ չիտ՝ զի մեծա
մեծս արկանէր ձուս , և այսմ տար
փող եղեալ՝ հարցանէր ուսանիլ . ո
րում ասաց՝ թէ հուր ճաշակեմ , և
վասն այն այդքան հզօր արկանեմ
ձուս . և զայս արդար կարծեալ՝ ճա
շակեաց հուր՝ և մեռաւ . ոչ խորհե
ցաւ թէ ոչ միայն այն է պատճառ ,
այլ և մեծութի հասակի :

Օվայրապար տուփանս առակս յան
դիմանէ . զի զգործս տեսեալ հզօ
րաց՝ ցանկան , ոչ ընդ միտ ածեալ
զինքեանց տկարուի . զոր թէ և ու
սանել իբրեւ զարուեստ կամին , ծաղը
զնոսա առնեն , ոչ զտիրապէս պատ
ճառն յայտնելով , զոր 'ի դէպ է ին
քեանց իմանալ :

ՆԻԼ .

ՃԻՒՆ .

Ի տօնի սրբոյ զատկին՝ եկին թրու-
ջունք ամենայն , և խոստովանուածք
հաղորդէին օրինացն , եկին ընդ նո-
սա սակռ և հողամաղ , և խոստովան
եղէն քահանային , եթէ ոչ այլ ինչ
գիտեմք խիղճ , բայց զի որսացաք
մկունս և գորտունս՝ և կերաք . և
նա մերժեաց զնս պիղծ կոչելով . և
նց երթեալ՝ որսացել ձագս սուրբս ,
և մատուցին քահանային , և այսու
պատրեալ արդարացոյց զնս ասելով ,
ոչ գիտացիք խոստովանել , զի այն
ծերացեալ և ՚ի թևոց թափել թրու-
ջունք էին . և հաղորդեցոյց զնս :

Օգտահ քահանայից առակս տայ
տարացոյց , զի զպոռնիկս՝ և զայլս
ևս պիղծս մերժեն յեկեղեցոյ՝ եր-
կեցուցանելով . իսկ յետոյ դարձեալ
կաշառօք ընդունին պատճառելով
քանս ինչ . և հաղորդեցուցանեն ըզ-
նոսա :

ՃԻՒՐ .

Երամ ճինճղկու՝ երթեալ առ ա-
րա-

րադիւ, և աղաչեալ զնա ասէն . 'ի բոյն քոյ տեղի մեզ տացես հանել ձադս , և յօճից զձադ մեր պահեսցես . և նա ասէ՝ զինչ ինձ առնիցէք՝ զի զոյդ ձեզ առնիցեմ , և ասէն , աղօթս առնեմք , զի ձագք ձեր առողջութիւնսն անանիցին 'ի վնասակարութիւն օդոյ , և 'ի հանդերձեալսն կէնաց արժանի լինիք յաղազս արդարութե ձեր . և յաղազս այսորիկ տեղի ետ նոցա . և եղև 'ի հանել նոցա ձագ , սողաց օձ առնուլ 'ի նոցանէ , և տեսեալ տառեղան՝ եհար սատալ կեաց զօձն . և շրջէր ևս շուրջ 'ի սահմանսն , միանգամայն սատակել զօձն յաղազս փրկութե նց :

Օ վնասակցութիւն առակս ուսուցանէ տկարաց՝ յերկաքանչիւրսն վայելել փրկութի , սակս բարեգործութե նոցա :

ՆՆԳՆ

Բոլ հրեշտակ առաքեաց առ արծիւ , և խնդրեաց զգուստր նորահարսն , ասելով՝ դու տոճնջեան քաջամարտիկ ես , և ետ գիշերոյ . առաջա

շաճիւմք 'ի խնամութի . և յետ բազում թախանձանաց յանձն առապ , և 'ի լինել հարսանեացն , 'ի տունէ՝ լոյս ոչ կարէր տեսանել փեռայն . և ծաղր առնէին բազմեալքն . և իբրեւ եղև գիշեր՝ և ոչ հարսն ետես լոյս , յաճախեաց և անդ աչպանումն . և վա այսորիկ փութով լուծաւ հարսանիքն :

() միտա իւր առաւիս նմանեցուցանէ այնոցիկ հաւատացեալ թագաւորաց և իշխանաց , որ զդատերս իւրեանց ըստ իրիք պատճառի՝ յամուսնութի տան այլասեռից՝ խաւարելոց 'ի լուսոյ հաւատոց . ուստի և ոչ է միաբանութի , այլ հարկաւոր բաժինս :

ՃԻԴ :

() արծիւ աղաչել սկսան թռչունք միանգամայն որ ընդ ձեռամբ նր՝ և ասեն . անյապաղ զհարկ քո տացուք , մի յարաժամ զմեզ զարհուրեցուցես . և նա դաշինս եղ , և կայր ընդ նոսա խաղաղութի բազում ժամանակս . և սկսան ապստամբել , այլ և այսպանել . և ժողովեալ խորհ

E 4

հէին

հէին և յիշխանութի ևս ընկենուլ,
պարծէր և ճընճղուկ, եթէ յաչս
նորա ծրտեալ կուրացուցանեմ. և
իւրաքանչիւր՝ զօրութիւն իւրով պար-
ծէր. և սկսան մարտ ևս դնել. և
նորա ոչ տարեալ յարձակեցաւ ի վե-
րայ, և զբազումս ի նոցանէ սատա-
կեաց:

Տպաւորէ այս առակ զդէմս հաւա-
տացեալ թագաւորի և զանհաւա-
տից, որ բարեպաշտութիւն խաղաղու-
թիւն առնեն. և նոքա ապախտացեալ
ապօստամբէն, զպատճառս խաղա-
ղութիւն ոչ գիտելով. և այսպանեն,
և պատերազմ ևս շարժեն, և ահա
մայ լինին մահ արկանել նոցա ան-
խընայ:

ՃԻՆ:

Պաւ ընտանի՝ յըմբռնել ստացողին
իւրոյ, յոյժ աղաղակէր. և ոմանք
մեղադիր լինէին, եթէ զմէ՞ վայրա-
պար կռիչս ամբառնաս. որոց ասաց,
թէ զարհուրիմ, զի ոչ յամենայն ժա-
մու վնք բարոյ ըմբռնէ. զի երբեմն
գլխ ի վայր կախէ, և բազում աւուր
ճա-

Ճանապարհ տանի . և երբեմն 'ի վր
կայծականց խորովէ և ուտէ :

Օ քարս . տերանց առակս յայտնէ ,
զի ոչ է յամենայն ժամու բարի 'ի
նոցանէ գտանել , թէպէտ և քաղցր
իցեն . այլ երբեմն և չարի ակն ու
նել արժան է . և զգաստ կեալ , և
պատրաստութիւն վարիլ չ'իմ :

ՆՈՒՅ .

Օ ձագս աղաւնոյն բազում ան
գամ առեալ ոմն , և գովէր զմիտմբ
տու թի նորա . որում իսկ ասաց , ո
խստասիրտ այր դու . եթէ ինձ ա
սացաւ միամիտ , մի թէ քեզ հրա
մայեցաւ արիւնարբու լինել . արդ
յայտ է թէ չարամտութիւն գործես :

Օ բիւղաց առակս բերէ նշանակո
քարուց , զի գիտեն՝ եթէ անոխա
կալ առաքինիք լինին , առաւել չա
րանան և գովեն զվարս նոյն , որով և
յանդիմանին . զի թէ ասացաւ ա
ռաքինեաց համբերել , այլ ոչ եթէ
նոյն հրամայեցաւ զրկել . արդ . յայտ
է եթէ յանդգնութիւն գործեն :

ՆՈՒՆ

ԼԵՐԹԵԱՆՔ 'ի Թողնոց տմանք հիւր
տաւորակի, և տեսեալ զնա ազքաւ
և գծուծ կրօնաւոր, և ցուցանէին
նմա տեղի անձուկ, և 'ի դէպ կրօ
նաւորութե . միանգամայն զանալ
զան պահանջէին խորտիկա, զոր նա
ոչ ունէր . որոց ասաց՝ զերկաքան
չիւրսդ հակառակ տեսանեմ միմ
եանց խորհուրդ :

Օ սովորութի աշխարհականաց ա
ռակս յայտնէ . զի զկրօնաւորս տե
սեալ, և զտեղի քարանձաւաց նոցա
ցուցանեն . և դարձեալ զպարարա
կերակուր պահանջեն . որոց խոր
հուրդն՝ ընդդէմ միմեանց՝ զի Թէ
յոնձաւս բնակիցեմք որպէս նոքա,
դիմիրդ զանապան կերակրօք զնոսա
դարմանիցեմք ըստ կամաց նոցա :

ՆՈՒՆ

ԼԵՔԱՂԱՂ բազում անգամ աղաղա
կեաց՝ և ասէ, ասժ իսկ գիտակ է,
զի մի և կամ երկու բազրառն զբ
ռնարթնոցն բաւական է . իսկ բա
զունն՝

դուռն՝ ծուլից վասն է . նա և ոչ այ-
նու ծոյլքն զարթնուն . բայց զի ըզ-
պատճառն հատից զպղերգից :

() միտս առականս ոյսպէս պարտիմք
իմանալ , զի գրոց վարդապետութի
միանգամ և երկիցս բաւական է ըզ-
դաստից , իսկ բազումն՝ հեղգից վա-
ն է . և թէպէտ յայտնի է քարոզաց ,
զի խստասիրտք և ոչ յայնմանէ օգ-
տին , այլ զի մի սրտածառիցեն՝ եթէ
ոչ լուճաք , վասն այնորիկ յաճախս
խօսին :

ՆՆԻՍ :

Պատարագ զենման մատուցանել
ազգաւ կամեցաւ , և զբազումն հրա-
ւիրեաց՝ և եկին յօժարեալք . և զե-
նումն նորա էր մուկն հնացեալ , և
սկսաւ ինքն հարկանել , և ապա
այլքն . և եղև պատերազմ . և ըզ-
բազմաց զաչան փորեցին , և մերկ
զմիմեանս արարին , և սկսան նզո-
վել զպատարագ նորա , և զմատու-
ցօղն ևս , և անաց նոցա . թէ յաչա-
կերտացն ուսայ՝ ի . . . զպիղծն մա-
տուցանել , և դարձեալ պատերազմել :

Պիտեւի է ամենեցուն առակս , զի
զդէմն պատարագին ունին պըղ-
ծոյն :

ՆԻ .

Լզգ ճընձղկաց հրապարակ եղին
խորհել զորսողաց . իսկ ծերունի ոմն
ասէ , մի ժողովիք , գուցէ լուեալ
զձայն թեոց թշնամեաց , և թռու-
ցեալ՝ զվատասրտութիւն ձեր յայտ
առնիցէք . այլ յեկեղեցիս դիմեալ
աղօթեցէք առ ւնժ . և ոչ լուան . և
յանկարծակի ձայն առին թեոց որ
սողաց , և լուծաւ երախանն :

() մեզ խրատէ առակս . զի յորժամ
չիցեմք բաւական ընդդէմ կալ թըշ-
նամեաց , բարի է ոչ ժողովելոյ վր
հոցա տալ կարծիս , և դիւրաւ լու-
ծանել յահէ նց , և զվատասրտու-
թի մեր յայտ առնել . այլ խրատու
իմաստնոց յեկեղեցիս յաղօթս ա-
պաւինել :

ՆԻԼ .

Սեռաւ որդի ապուաւու՝ և սղաց
յոյժ . եկին և բազումք յողջ նորա ,
և

և նա ճաշ մեծ յօրինեաց սգաւորաց
ցըն ասելով, զայս 'ի քրիստոնէիցն
ուսայ, և ոչ 'ի յայլադէաց. զի ժլա
տեալք՝ 'ի լաց, և ոչ 'ի հաց կոչեն.
և զայս ազուաւ արար, զի զբան պա
տարագին բժշկիցէ :

Եւ մենայնիւ առակս զսովորութիւն
կարգաց նոցա թիւրս ցուցանէ՝ ըզ
սգոյ, և զպատարագի, և զայլոց
ևս :

ՆԼԻ :

Սովորաբար անծեղ յանտառ միշտ
աղաղակէ, մանաւանդ 'ի տեսանել
զոք 'ի կենդանեաց. և 'ի հարցանել
ձագոյն, ասէ՝ զի թշնամիք միշտ ար
թուն զիս տեսցեն, և մի՛ յորս ինչ
մտաբերիցեն :

Եւ թունա զմեզ կամի առակս առ
նել, զի յամենայնի զաղօթս և զօրհ
ներգութիս 'ի բերան կալցուք. զի
թշնամին ոգւոց մի վստահացի տալ
պատերազմ ընդ մեզ. մանաւանդ
յորժամ տեսցուք զնա դիմեալ առ
մեզ, յաղօթսն յաւելցուք :

ՆԼԳ :

ՃԼԳ .

Ստրեկ ետ զորդի իւր յուսումն քա-
հանայութե . և նա 'ի սուխն և 'ի
միմունջս թեւակոխէր . և խրատէր
քահանայն՝ օրհներգութեց և սաղ-
մոսաց փայթ առնել , յորմէ սուգ և
զգջումն յողի գործի . իսկ նա 'ի պար
յաւելլոր , թէ հօր խնյ արուհեստ
ուրախութե է պատճառ , իսկ քոյդ
տրտմութե . և թէպէտ ուսաւ յե-
տոյ՝ թէ տրտմութի այժմուս բերէ
ուրախութի յետոյ . տակայն անլուր
եղեալ , դարձաւ 'ի տուն իւր :

Սերկրաւոր ուրախութեց զպատ-
րանս առաւկա նշանակէ , որով զկա-
տարածն իմանան , եթէ 'ի յողք վախ-
ճանի , ոնց և իմր իսկ ասաց . նմանա-
պէս և հոգեւորն սուգ յուրախութի
յանգի :

ՃԼԳ .

Նրաւիրի 'ի հարսանիս արջնադ-
ռաւ 'ի յանդեղէ , և նա հրաժարէր՝
թէ կրօնաւոր եմ և սգաւոր , և վս-
այն ոչ կարեմ դալ . հարկաւորէր
հա

Հանել զսուգ նք , և յանձն ոչ առնոյր ասելով , եթէ յայտմ աւուր հանեմք , սակայն հարկաւորաբար ըզգենում յայլում աւուր . բարի է բընաւ չհանել :

Օ կերպարանս կրօնաւորաց ունի առակս , զի միշտ սեռզգեստք են , և բնաւ սգաւորք , ՚ի բնութի հայելով վարդկան . զի թէ կամեսցի ոք առօրեայ զոճարձանալ , ոչ կարէ յերկար լինել . և զայս գիտելով նորա , բարի վարկանին միշտ նոյն օրինակ կալ :

ՃԼԵ

Ուրեկ առ սաղ աղերսէր , եթէ գիշերադէմ գողով ես՝ ՚ի բնաւից պարսաւիմ , և դու այդքան սպիտակ և պայծառ լինելով . աղաչեմ զի ստուցես ինձ նման քեզ սպիտականալ . և նա կամակից եղեալ , առաց թէ միշտ նման ինձ լոճացիս ջրով . և ՚ի լոճանայն ելանէր սեւ նորա փետուր , և գարձեալ նոյն գայր օրինակաւ . և զայս գարձեալ ազաչէր ուսանել , որում առաց թէ ընդ

ընդ լուսացմանդ զիմա ուսցիս լեզու ,
ապա կարիցես նման ինձ լինել . և
նա յանձն աչ առնոյր զազգի մոռա-
նալ զճայն . և մնաց նոյնօրինակ
գիշերադէմ :

Սեկնի այսպէս առակս . զի գիշե-
րադէտ են ոգով ազգ պարսից . և ե-
կեալ առ քահանայս՝ զպայծառութի
կամին օւսանել ոգով , զոր ասաց
զխորհուրդ մկրտութեանն ամբողջ
պահել . և նա լուսցեալ 'ի մեղաց
փոխեալ լինէր . և դարձեալ զճշմա-
րիտն խոստովանութին յանձն ոչ
առնոյր . նոյն օրինակաւ մնայր սեաւ
ոգւով , զոր չէ արժան և ոչ ջրով
մկրտել՝ եթէ զհաւատոս ոչ ընկալ-
ցին :

ՃԼՁ .

Սիրամարդ զգեղեցկութի իւր ա-
մենեցուն յայտնեալ , և գովեալ լի-
նէր , և խորհի թագաւորել . և ո-
մանք իմաստունք խրատէին . և թէ
չէ պարտ 'ի թանա հայել պատրա-
նաց , զի ազգաւ է թագաւորել՝ և
ոչ այսմ ունկնդիր եղև . և լուեալ
ար-

ալքային Թռչնոց , և եկեալ եհար ,
և զմանկունս նր և զազգատոհմն
նորա . և բազումք զթեւս նորա , և
զփետուրս քարչեալ մերկացուցին .
Թագաւորութե ոչ եհաս , և յիւրոց
գեղեցկութեց ևս Թափեցաւ :

Իսկ զմաց ըստ առակիս պատահեաց
պատրիլ , միով յաջողմամբն Թա-
գաւորել . հրապուրեալք 'ի բանս
յորդորչացն , յինքեանցն անկեալք ,
այնմ ոչ հասին :

ՃԼԼ:

Օ երամս տեսեալ որսորդի զկա-
քաւի , սկսաւ խոստանալնց պատիւ
'ի Թագաւորաց տուն , և կերակուր
ըստ կամաց պատրաստել , և անդէն
իսկ արկանէր կերակուր . և ոմանք
խոկացել ասէին . չար է խոստումնդ ,
և զազատութի մեր խափանէք , և 'ի
կատարածի 'ի կենաց ևս Թափէք .
և զայլ ևս մեօք որսայք , այդմ ոչ հա-
ւանիմք , և զոտս արձակեալ փա-
խեան : Իսկ ոմանք պատրեալք 'ի
դէմս նր , դիմեալք 'ի կերակուրն
և յընկերն , որ աղաղակաւ կոչէր ,
և

և անդէն ըմբռնեալ՝ էանց ընդ նո-
ռա ամենայն ասացեալքն յիմաստ-
նոցն ։

Այլ ինչ անյայտ հռակս , զի որսորդն
ստատանայ պատրէ զազգ մարդկան
փափկութիւն և պատուով թագաւո-
րաց , և յայլոց ևս օրինակաց՝ որ ՚ի
նոցանէ պատուի , իսկ իմաստունք
ի կատարածն հայելով վնասուն , զի
աստէն զազատութիւն խափանեն՝ և
ի հանդերձեալն քնաւին կորուսա-
նեն , փախստեամբ ՚ի չարէն ազա-
տին ։

ՃԼԸ :

Արկուի նեղեալ յափրողիտակա-
նէն , և երթեալ խոստովան եղև
տատրակի՝ եթէ այնքան տանջիմ ,
զի և ոչ զճաղ իմ հանեմ՝ և յայլոց
բուն ածեմ ձու . և նա խրատ տայր
նմա՝ թէ ողոթս արասցես , և տե-
ղի մի տայցես ախտի , և կնդրուկ
մատուցես նոյ : Իսկ նա ՚ի ջեռնլոց
ոչ դադարէր , թէ և զպատարադ-
մատուցանէր . ուստի ոչինչ օգտէր ,
այլ ևս աստի յանդիմանէր ։

Օվա

Օ վաւաշոտ առակս յանդիմանէ ,
 թի՛ ե խոստովան շինին ողջախոհից ,
 և ընծայեն Խյ , և յորժամ ընդդի-
 մանալ ոչ կամին խորհրդոց՝ անօ-
 դուտ մնան :

ՃԼԹ :

() Վիժառն արարեալ իւր բնակու-
 թի՛ ի հեծանս տան՝ յաղազս երկիւ-
 ղի որսողաց . և յընտանի թշնամեա-
 ցքն նեղեալ ի մկանց , առեալ մազ
 ի կատունէ՛ եդ ի բոյն իւր . և ձագք
 նորա անմնաս եղեն :

Իստ իմաստախոհութե՛ թռչնոյս ա-
 ռակս խրատէ , զի յորժամ յօտար
 թշնամեաց զգուշանամք ամբացելք ,
 և յընտանեաց նեղիմք թշնամեաց՝
 ինոցունց յընտանեաց գտցուք ընդ-
 դէմ՝ նոցա օգնական մեզ :

ՃԼԽ :

Վաւրալ զբոյն տատրակի քակտ-
 եալ , և իւր շինեալ . և եղև նց եր-
 թալ առ արդարն արագիլ ի դա-
 տաստան . և անդ զմիմեանս նախա-
 ակին և պարծէին , տատրակ ողջա-
 հո .

խոհութիւն , կրօնաւորութեամբ , և
հաւքալ պահօք քառասնորէիւք , և
նախատի ոմն կեղծաւորութեամբ՝
և ոմն զայլոյ ուտելոյ զվաստակն .
իսկ դատաւորն երկուցն սաստէ՝ և
հարցանէ զհաւքալ , թէ ընդէր
քալտեցեր . և նա ասէ՝ չինո՛ւածոյ
նշան ինչ ոչ տեսի . և վճ. այն առի
ինձ : Հարցանէ դարձեալ . դու եկի
եղեալ զոր առեր . և նա ասէ՝ ոչ .
և կամ ոչ էր երկու հեծան եղեալ
'ի վճ միմեանց . և ասէ՝ եղեալ էր .
հրամայէ անդրէն դարձուցանել ,
նա և տուգանս ևս տալ :

Օ դատաստան ուղիղ հրամայէ ա-
ռակս դատել , և ոչ յատենի մեծա-
քանել , և կամ թշնամանել զմի
մեանց դատախազաց . և դարձեալ
զի զոր չիցեմք եղեալ՝ ուսուցանէ
չառնուլ , և զչինո՛ւածա յայլոյ՝ թէ
և յոռի իցէ , չքակել :

ՃԻՍԼ :

Խորդք տողին 'ի գնալն իւրեանց .
և զմիմեանս յառաջատեն , և մի
մեանց տեղի տան 'ի կոփչան . և ոչ
նման

նման ոմանց առանձնաբար շրջին ,
այլ և պահ միմեանց ունին :
Սոյնպէս և մեզ պարտ է միաբանու
թիւ և զգոյշ կեալ . և պատիւ մի
մեանց դնել . և պահել 'ի չարե
զանձն ընկերին :

ՃԽԻ :

Ի ընդհակ արդադակէ , կաս . և միւ
սին ասէ՝ կամ . սակայն ոչ կայ , այլ
թուուցեալ այլուր երթայ .
Օ ստոյգ յայտ առնէ առակս . զի բա
զում անգամ յանձն առնուն զճըշ
մարտութի , և ոչ առնեն :

ՃԽԳ :

Ըրաւր և կելի 'ի կղզիս հանեն
զձագս , աներկեղ մնուցանելով . և
ասեն 'ի թուչելն՝ ասա այսուհետեւ
անպարտ եմք , բաւական էք ձեզէն
զգուշանալ :

Հարկաւոր ցուցանէ առակս՝ յեկե
ղեցիս մնուցանել զմանկունս քրիս
տոնէից , և 'ի չարի հասուցանել ընտ
րութիւն բարոյ և չարի . և այնուհե
տեւ անպարտ լինել 'ի նոցունց :

ՃԽԴ :

ՃԻՍԴ :

Չկնաքաղ 'ի մեծի պատի ունի
ձուկն , և կատաբ իբր խոտածա-
րակ՝ բամբասեր զնա . և նորա առա-
ցեալ՝ թէ 'ի յունաց և 'ի վրաց ու-
սայ քահանայից . և այսու լաւագոյն
ևս եմ , զի և գինի ոչ ըմպեմ :

Օ բարս որովայնապարար ազգացն
առակս յանդիման կացուցանէ , զի
զպատճառս ետուն բազմաց գայ
թագղութեան :

ՃԻՍԵ :

Սարսարակ թռչուն 'ի տունէ պարա-
բի , և 'ի հոգալ զվաղիւ՝ 'ի գիշերի
մաշի :

Օ հոգածս առակս յանդիմանէ , զի
ոչ է պարտ զոմն մոռանալ զխրատ , ե-
թէ մի հոգալ զվաղիւն . զի ախար է
հոգւոյն և մարմնոյ :

ՃԻՍՕ :

Սոխակ և ցախ սարեկ , և այլք նը-
մանք սոցին երգաբանիչք՝ ոչ միայն
երգեն , այլ և սիրեն աննախանձա-
բար

բար զայլոյ երգել :

Ի ննախանձս առաւիս զմեզ կամի լինել՝ զի և յերգելն մերում զօրհնութիս , և զայլոց ևս սիրեցցուք զերգելն :

ՃԻԽԼ :

Ղաուռ այնքան երգէ , մինչ զի յօգոյ յղանայ և ծնանի , մերկանալով զմարմին :

Օ օրհներգութիս սքեց առաւիս կերպարանէ . զի յղանան հոգւով զխորհուրդս բարիս , և ծնանին զառաքելնութիս . զկիրոս մերկանալով զմարմնոյն :

ՃԻԽԲ :

Երկու են բանք թռչնոց , ոմն յասել , և ոմն յերգել . ոմն այն , որ ազաղակէ , լծեալ . և միւսն , կեր ճաշ , և այլք նման այսմ :

Օ օրինակս այսպէս իմասցիս , թէպէտ ասելն և երգելն ինքեանց գիտեցի է , ի մեզ այսպէս լսի . զողի և զմարմին լծել ըստ գրնան անձին պարտիմք . և մարմին լծն ուտել ճաշ :

ՃԻԽԺ :

ՃԻՍԻՒ :

Զիական թուշուն պծառւ փորէ :
 և ջուր անձրեռու փտէ , և որդունս
 ծնանի . և այնու կերակրի :

() Բանսարկուն տուակս ձեացուցա-
 նէ . զի նախ զսիրտ հարկանէ . և
 մեղկութիւն փտեալ՝ զչար խորհուրդս
 ծնանի , և այնու կերակրի . զի մեղք
 կերակուր նոր է :

ՃՈՒ :

Քաղաղոր զհիւանդութիւն բառնաս
 տեսեամբ :

Պատշաճի առակս իմն , որ բանիւն և
 տեսեամբ բժշկէր . սկսն հիւանդք
 դիւրանան 'ի տեսլենէ սիրելեաց :

ՃՈՒԼ :

Լումաւ նոյն է 'ի ծախել , և 'ի ծը-
 նանել :

Նշանակ է իմն , զի նոյն է նախ քան
 զչարչարանս , և զկնի չարչարանաց .
 նմանապէս և յարութի մեր , զի նո-
 վին մարմնով յառնեմք՝ որով և մե-
 ռանիմք . նա և ճշմարտութիւն մի է 'ի
 սկզբ

սկզբանն և կատարածին :

ՃՆԻ :

Սեղու գործասիրութիւն զճաղիկ և զմոմ և զմեղը ժողովէ , և կազմէ զգործ իւր :

Ուսիր յառակէս ըստ կարի բան գրոց ժողովէլ , և զլոյս օրինաց , և զքաղցրը վարդապետութի փրկչին՝ ի բըժըշկութի ոգւոյ :

ՃՆԳ :

Սրջիւն՝ ժիր է յերկասիրութի՝ և բազմիմաստ , սակայն երկայնամտութիւն և համբերութեամբ յանկէ ըզգործ :

Նանիր և յօրինակէս , զի զոր սկսանիցիս զգործ բարի՝ հոգւոյ և մարմնոյ , մի՛ ձանձրութիւն թողուցուս :

ՃՆԴ :

Օրոյն մըջեան՝ արջ փորէր , և լեզուն ալ ժողովէր և ուտէր . և հնարի մըջիւն սատակէլ զնա . երթեալ առ պիծակ՝ և գօռէիս՝ և մթէիս՝ և շանաճանձ՝ և բրէտ , և առ նմանք՝

ի

F

սո

սոցին , և աղաչէ օգնել իբր ազ-
գայինք . ցաւակցեն՝ հարկանեն զաչս
և զլսելիս արջուն , և հարկանէ գը-
լուխ զքարի . և նեխի , և որդունք
ևս ծնանին . և 'ի սաստկութե՛ց ցա-
ւոց՝ զբերան բացեալ գոչէր . և նոյ
մտեալ յորովայն՝ խոցոտեն զաղի-
սըն . և նեղեալ գիմէ 'ի հոսանս
ջրոյ , և անշափ՝ ի ներքս մտեալ հեղ-
ձանի :

Օջրութի առակիս այսպիսի է , զի
հօրք զտկարս արհամարհեն , և ոչ
երկնչին . սակայն իմաստութե՞ք զօ-
րանան փոքունք , և յաղթեն հօ-
րաց . և այս իմաստութի է՝ 'ի փո-
քունց իբրև 'ի մեծամեծաց երկըն-
չել :

ՂՆԵ .

Յոպոպ թէպէտ արդարախոհուք
զծերացեալ հայր կերակրէ , սակայն
բազումք անգոսնէին զնա վ՛ա զազ-
րահոտութե . և նորա գտեալ նիւթ
անուշահոտութե , 'ի ընծս իւր թա-
գուցանէր . սակայն զչարահոտութի
իւր ծածկել ոչ կարէր ,
հայի

Հայի առաքա առ այնոսիկ , որ Թէ
'ի բազում ինչ գովելիք իցեն , և
զմի ինչ յոռի ունիցին անմեկնելի ,
այլով վարուք զնա ծածկել ոչ կա-
րեն :

ՆՆՕ :

Չ շքիկան զլոյս տեսանել ոչ կա-
րէ , և 'ի ծերպս մտանէ վիմաց , և
'ի խորափիտս 'ի տունէ . և Թէպէտ
չարահոտ են և զազրատես , դունդ-
լինին , և 'ի գիշերի համարձակին :
'Եման իսկ է առաքա դիւաց , և ա-
ւազակաց . զի 'ի լուսոյ փախչին
պատուիրանաց՝ և սիրեն զխաւար
անգիտութե . և դեք ընդ տգէտս
շրջին , և աւազակք և գողք սիրով
դունդ լինին . Թէպէտ չարահոտ են
վարուք , և 'ի գիշերի գործեն չարիս :

ՆՆԷ :

Ետղովեալ առ հասարակ Թռչունք
զբօսանել 'ի ծով , և ոմանք առ ե-
զերք շրջէին , և ոմանք խորասոյզ
լինէին բնաւ : Իսկ ոմանք վերա-
նային՝ և դարձեալ իջանէին , և հե-
F 2 ուա

ռանալ ո՛չ կարէին . իսկ այլք թռուցեալք 'ի լերինս իջանէին , և 'ի նոցանէ ոմանք գային և ընկղմէին . և եղև կորուսելոցն հանդէս առաւել քան փրկելոցն :

Օ միտս առաւելս այսպէս ծանիր զի ծով աշխարհս է . և թռչունք ազգ մարդկան , որ զբաղնուն 'ի վարս աշխարհիս . ոմանք պարկեշտութիւն վարին , և ոմանք բնաւին 'ի սէր աշխարհի ընկղմին , և ոմանք ջանան ազատանալ բազում անգամ , և ո՛չ կարեն . և ոմանք 'ի լերինս կրօնաւորին , և 'ի նոցանէ ոմանք պատրին 'ի ցնոր աշխարհի . և ըստ նոն ձայնի՝ բազումք են կոչեցեալք , և սակաւք են ընտրեալք :

ՃՈՒՐՆ

Արախ զօր անուանի նայ , զի նորին հրամանաւ ժողովի ապականել չերկիր , և նորին ակնարկութեամբ առաքի տարմ 'ի ջնջել զնա :

Ըստ կամաց նոն , առաւկս ցուցանէ՝ զօրաժողով լինել թագաւորաց՝ ապականել զերկիր աւարաւ , և ըստ նոն

Նորին խնամոցն զօրանան ոմանք հա-
լածել զնոսա :

Ճ'ՕԻԹ :

Ահա քաղ մեղուի ոչ փնասէ՝ որ-
քան ՚ի տան իւրում իցէ . իսկ ար-
տաքոյ գտեալ՝ կլանէ զնա :

Իննսարկուն յաղթել մեզ ոչ կարէ՝
որքան յեկեղեցի կայցեմք և մտա-
առ ան . իսկ արտաքոյ գտեալ՝ ար-
կանէ զմեզ ՚ի բազում մեղս : () այս
ուսանիմք ըստ առակիս :

ՃԿ :

Թիթղունք որքան յօդս շրջին , ոչ
ինչ գործեն փնաս . իսկ խոնարհեալ
յերկիր՝ ծնանին Թրթուր ապակա-
նարար երկրի :

Ըստ այսմ զայս իմանումք զառակ .
զի խոհականութի մեր՝ որքան յեր-
կինս շրջի՝ շահի և ոչ փնասի . իսկ
Թի յերկիր խոնարհի՝ ծնանի խոր-
հուրդս զազրութե , և ապականէ
զմարմին :

* Ի՛ւրապտեցաւ առակք բարոյականք
և առասպելականք : Ի՛նչուք և սա-
կա-

կաւուք առակք ստեղծականք . որ
նման ասացելոցն կերպարանէ զձըշ-
մարտութիւն , աշխարհօրէն և եկե-
ղեցականապէս :

ՃԿԼ .

Թագաւորին հնդկաց էր թռչուն
ինչ , որ արկանէր մարգարիտ՝ և ա-
կանս իբրեւ զձու . և լուճեալ ար-
քային յունաց՝ այնմ ցանկացաւ . և
առաքեաց հրեշտակ և խնդրեաց . և
նա ետ . սակայն և նա հայցեաց զձի
նորա , որ երագութեամբ անցանէր
ընդ թռչունս . և թէսկէտ ծանր էին
միմեանց խնդիրքն , անյասաղ եր-
կաքանչիւրքն կատարէին . և ի գալ
հաւուն ի յոյնս՝ ըստ օրինակի այլոց
ածէ ձու : Եւ ձիոյն երթեալ ի հըն-
դիկս՝ կաղայր , և ոչ բնաւ արշա-
ւէր . դարձուցանէ թագաւորն հնդ-
կաց զերիվարն , մեղադրելով յոյժ .
և նմանապէս ամբաստանելով ըզ-
թռչունն . և երկաքանչիւրքն յին-
քեանցն երթեալ տեղիս , լինէին
ըստ փառջին օրինակին :

Ու

Ոչ այլ ինչ առակս նկարագրէ՝ բայց
զայս , զի իւրաքանչիւր թագաւո-
րութե ճոխութի յոյ տունեալ է .
և թէպէտ հնարին 'ի միմեանս դարձ
ձուցանել , ոչ կարեն :

ՃԼԻ :

Արդի թագաւորին յունաց խնդրէր
կին . և զոր հայր իւր կամէր , և
այնմ ոչ հաւանէր , ասելով թէ յա-
մենայն թագաւորութեան խնդրես-
ցես՝ զի բնաւ չքնաղաղեղ իցէ . և
հօրն յայսմանէ նեղել , կռիւ գլխաս
խմաստաւիրաց հաւանեցուցանել ըզ-
պատանին . և նոքա բանիւք իմաւ
տութիւն ոչ կարացին . և հնարին
ազնիւ կերակուր ըստ սովորութեան
պատրաստելոյ՝ 'ի զանազան արկա-
նելանթիս , ոսկեղէնս և արծաթե-
ղէնս , փայտեղէնս և քարեղէնս , և
յայլս այսպիսիս . և 'ի ժամ ճաշոյ
մատուցանեն նմա , և յամենեցունց
հարկեն առնուլ ճաշակ . և 'ի ճաշա-
կելն ասաց . մի է ամենեցուն համ ,
ընդէր ոչ զանազանս պատրաստեցիք
կերակուրս . ասեն իմաստունք ,

ըինակ այդ քեզ իցէ . մի է ընաւ յա-
մենեւեան խորտիկդ , նոյնպէս մի է
ընաւ կազմած մարմնոյ կանանց ,
ճաշակ պիտոյից . և այսու հաւանի
սլաւանին :

Օ ցանկասէրս առակս յանդիմանէ .
զի պէտս կանանց 'ի զանազան կազ-
մածս մի է . և վժ որդէծնութեան
սունեալ է , և ոչ է անօթ ցանկու-
թեանն :

ՈՒՅՈՒՆ :

Իշխան ոմն էր չար . և նեղեալ 'ի
նմանէ՝ որ ընդ ձեռամբ նորա էին .
և ծեր ոմն խրատ ետ , թէ այլազգ-
ոչ զերծանիք 'ի նմանէ , բայց եթէ
'ի կարծիս արկանէք նախանձու կը-
նոջն : Եւ զայս լուեալ իշխանին ,
հիւանդացեալ մեռանի , և փրկին
հնազանդեալքն :

Օ բուռն նախանձն յայտնէ առակս
զկանամբեաց , զի թէպէտ և խըս-
տասիրտք իցեն , յայսպիսեաց իրաց
բեկանին և մահանոսն :

ՈՒՅՈՒՆ :

ՈՒՄՆԱՆ

Եւ յոր ոմն կտաւագործ բնակեալ
էր 'ի տամբատ . և իւր սովորութե
բարձր էր , առ 'ի զօրացուցանել զոր
դին՝ ասէր , թագաւորեմք արուես
տիւս . և 'ի հարցման որդւոյն՝ թէ
որպէս . ասաց , սանդր շոյն՝ իբր ըզ
թագ դնեմ 'ի գլուխ , և զստէծ
իբր զսուր վերացուցանեմ , և 'ի գործ
կտաւին՝ իբր յաթոռ նստիմ , ընդ
ոտիւք ունելով պատուանդան , և
զկտաւ ժողովեմ իբր աշխարհ հնա
զանդեցուցանելով , և ձայն սանդերն
իբր զձայն փողոյ . և այլ ինչ ասա
ցեալ այսպիսի . յայսմանէ՝ ստիպե
զհայրն , զգուստր թագաւորին սլար
սից խնդրել իւր , և երթեալ խընդ
րէր . և նորա զայրացել հրամայեաց
սպանանել . և գիտացեալ՝ թէ 'ի
տամբատայ է այրն , հրամայեաց
ներել :

Յուցանէ առաւել , թէ ներման ար
ժանի է առ ւնծ , և առ մարդիկ՝ ան
գիտութիւն մեղանչելն :

F 5

ՈՒՄՆԱՆ

ՆԿԵՆ

Ի Թագաւորէն ազեքսանգրէ մեծարեալ լինէր երկրագործ՝ քան ըզհիւան , յորժամ ապարան նմա շինէին . և նախանձ ընդ նմա կալան հիւան և հողագործ , ոմն ասէր ըզբնակութի առնել , և ոմն զկերակուր . նորա լոճեալ իմաստասէր գալով , կոչէ և այլ ևս իմաստունս 'ի մէջ նոցա առնել ընտրութի պատուոյ . և ասեն նոքա , եթէ առաջին աստիցաւ աշամայ գործել զերկիր . բայց դարբնութի կանխաւ ցուցաւ . և զի զիւր առնէ զգործի՝ և նովաւ զհիւանս և զմշակի , վա որոյ առաջին է պատուով . իսկ հողագործն երկուցն պէտս ունի . և այսպէս համոզեն զնա չնախանձել :

Տեսութի առակիս յայն հայի , թէ 'ի հոգեւոր արուեստն՝ թէ 'ի մարմնաւոր , պատուոյ արժանի են առաջինքն , թէ և 'ի միմեանց պէտպունին :

ՆԿՕ

ՃԿՕ:

Լրքային սողումունի հանդերձ ոմն
կարէր՝ արուեստիւ սքանչելի, և յոյժ
ուրախացեալ պանծայր . և բեհե-
զադործն ընդ դէմ՝ զիւրն յարգէ
արուեստ . և լուեալ արքայի կոչեաց
զնն , և ընտրեաց ՚ի մէջ նոցա , թէ
անկազմ է կտաւ առանց կարողի .
սակայն զո՞ կարէ արուեստիւն , եւ
թէ չիցէ արարեալ կտաւ . զի և ա-
դամ զտերև եգիտ , և արար հան-
դերձ . և այսու առաջին ցուցաւ կը-
տաւագործ՝ քան զկարող :

Լմենայն ուրեք առակս անպարսաւ
ցուցանէ զկտաւագործ , զոր բա-
զումք այսպանեն :

ՃԿԵ:

Պղնձագործ , և՝ երկաթագործ ՚ի
խնամե՛նալն՝ արուեստիւ ճոխաբա-
նէին . և ՚ի լինել հակառակութեն ,
յատեան ևս երթային ծերոց . և նո-
քա մեծարգոյ ցուցին զերկաթա-
գործ ասելով , թէ հասարակաց օգ-
տակարն պատուհական է :

Այնչ պատուհական՝ քան զհասարակաց օգուտն առական ցուցանէ՝ ի մարմնաւորսն , և նմանապէս և ի հոգւորսն :

ՆԻՐ :

Ի Թագաւորեւն ոսկի՝ խնդրէր երկրրպագութի յամենայն նիւթոց , և Թագաւոր զանձն կոչէր . զի պատկեր եղև Թագաւորի . և նովաւ ամբարտաւանէր գործոյն ևս ի վերայ արծաթագործաց՝ և այլոց . և ի դաշն ամենեցուն՝ ոչ եկն ցորեան առ սելով , կամ՝ մինչև նախ ինձ եկեալ երկիր պագանիցէ :

Փոփոխելի առական ցուցանէ զնիւթականքս , զի ոչ միշտ պատուին . զի երբեմն մեծարի ոմն , և երբեմն անպատուի . վա թազում անդամ վրտանդի սովոյն նիւթք ամենայն խոնարհին ընդ ձեամբ ցորենոյ , նմանապէս և յայլն է տեսանել . ըստ այսմ և յարուեստաւորս պատահի , որովք չէ պարտ ամբարհաւաճել :

ՆԻԹ :

ՆԿԹ:

Խաղախորթ ոմն Էանց ընդ դուռն մորթէ դործի, և սկսաւ այսպանել, և չարահոտ զնա կոչել. և նորա երթեալ թնամաներ ասելով, եթէ յոսկէ գործաց՝ և կամ յայլոց ևս նախատ լինէի, ՚ի դէպ էր. դու ժահահոտ քան զիս, զիարդ համար ձակիս:

() Բազումս ցուցանէ առակս, թէ անհամբերք լինին, յորժամ քան զինքեանս ՚ի չարեաց բամբասին. և իրաւունս տան արդարոց յանդիմանութեան:

ՆՅ:

Իմէջ ծերոց բանք հինք պատմէին. այր ոմն բրուտ ծեր իրս ինչ ասէր, որում ոչ կարէին հաւատալ, և հաստատէր՝ թէ յորժամ յաշակերտութե էի անյ՝ լուայ. և այլ ոմն՝ թէ այդպէս ոչ լուայ յայ, յորժամ աշակերտեցայ նմա շինողութե. զի նախ է լինելութի երկնի և երկրի, քան զլինելութի մարդոյն:

() Բարս

Օ բարս ծերոց ցուցանէ առակս , զի
վս հնութե բազում ինչ ստեն :

ՃՅԼ :

Եւ յոր ոմն զանկեալ գէշ եկեր 'ի փո-
ղոցի , և անդէն ետես զկօշկակար՝
զի ատամամբք պարզէր զմորթ , և
սկսաւ բամբասել զնա . որում ա-
սաց , այր դու՝ եթէ մեռեալս մորթ
այսպէս չար է , և այն զի ոչ ուտեմ ,
որչափ այդ զի մարմին ուտես . և
այն անգին :

Օ յանդգնութեան զամանց առակս
նշանակէ . զի զմեծ չարիս զինքեանց
ոչ տեսանեն , և զայլոց սակաւն դա-
տեն ըստ նոն ձայնին :

ՃՅԼ :

Յաւուր զատկի տօնին եկին հա-
ւատացեալք հաղորդել . և զոմն հո-
վիւ բռնադատէին հաղորդել . և տե-
սեալ՝ 'ի բաց փախեաւ ասելով , ոչ
ճաշ է զի կերայց , և ոչ հրամենք .
և ասեն՝ այդքան է խորհուրդն . և
նա ոչ հաւանէր առնուլ , այլ 'ի բաց
գնաց :

Զար

Չար ամենայն ուստեք առաւել ցուցանէ զանգիտութի վայրենացեալ ոմանց , զի յերեւելիս միայն հային և գայթապդլին :

ՆՅԻ :

Եւ յոր ոմն յաւուրս գալիանոսի առողջ ունելով կազմուածս մարմնոյ , արհամարհէր զբժիշկս , որ բնախօսէին զառողջութի . և անկարօտ աւսէր զինքն արուեստին . և եղև նմահիւանդանալ , և երթել առ բժիշկս՝ և ՚ի նոցունց յանդիմանի . և ուսեալ զսկարութի մարմնոյ , միշտ դեգերէր առ նա :

Եւ ամբ էն ասել առակիս . զմարմին կարօտ ասել բժշկի , և զհոգի՝ խրատութի . և չէ պարտ արհամարհել և ոչ զմիմն . զի ոչ միշտ առողջ եմք :

ՆՅԻ :

Պատահեաց երբեմն գալիանոսի բընախօսել զառողջութի մարմնոյ , Էնմին ասէր , եթէ ոք զգոյշ լինիցի յուտել և յըմպել՝ անկարօտ լինցի
ա

արուեստիս մերում . և լոճեալ այր
ոմն՝ ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր . և յայն
մանէ չարաչար եղև նմա հիւանդա-
նալ , և թշնամանէր զգալիանոս . և
նր լոճեալ՝ ասէ , ոչ գիտես անմիտ
այր դու՝ եթէ արարիչ ոչ եմք բը-
նութէս , այլ օգնական . և դու ըն-
դէր զբան իմ ոչ իմացար , և հաւա-
սարապէս ոչ վարեցար :

Իւսուցանէ բանս , եթէ հմտութիւն
արժանէ լսել զբանս վարդապետաց՝
և զբժշկաց , և հաւասարութիւն վա-
րել , յորմէ առողջութիւն է հոգւոյ և
մարմնոյ , և յանչափութիւն խոյս տալ
յառաւելութիւն և ՚ի նունագութիւն .
վաս զի չարն յերկոսինդ է :

ՆՈՒՆ :

Իմաստասէր ոմն ետես զտնկագործ ,
զի հատանէր և տնկէր . և ասաց ,
այր դու՝ գործող ես և ոչ տնկող .
և հմտութիւն ետ պատասխանի , ե-
թէ ՚ի դէպ է , զի և ադամայ գոր-
ծել և պահել ասացաւ , և ոչ տրն-
կել՝ զի անկարօտ էր տնկելոյ , այլ
մերս ապականելի միշտ կարօտ է . և
դար-

դարձեալ եթէ տնկասէր եղեալ էր ,
ոչ արդեօք մերժեալ լինէր . և տար
ժանելի զերկիր գործէր միշտ սեր
մանելով :

Բանս խրատու յառակէ ուսանիմք ,
եթէ տնկագործք տնկասէրք լիցին ,
յերկար ժամանակ 'ի տնկոջ և յայ-
գոջ՝ և 'ի դրախտի կայցեն . և 'ի գոր-
ծել զերկիր ըստ իւրաքանչիւր ամի .
մի մատնիցին միանգամայն հզօր ըզ-
բնականն ցուցանել զգիտութի :

ՃՅՕ :

Օրական ոմն քաջամարտիկ՝ 'ի
Թագաւորէ հարկաւորի ելանելնա-
հատակ ը այլում Թագաւորի միա-
մարտի . իսկ նա զանգիտեալ վասն
ծերութե , և հնարի զհերս ներկել
և զմօրուս . և 'ի լինել մարտին՝ պար-
տի , բնութենն ոչ օգնեալ :

Նշանակ առակիս այսպիսի իմն է ,
զի 'ի նմէ նահատակ կոչեցաք՝ պա-
տերազմել ընդ դէմն . և եթէ ծեր
մեղօք իցեմք՝ և ձեռնամբ բարեալ
պարտիմք , յորժամ զնոյնն իսկապէս
ոչ ունիցիմք զառոյգութի բարւոյն ,

ՃՅԷ :

ՆՅԼ:

Պող եմբռաւ ի տուն ճոխից առնուլ ինչ . և մտեալ այրն ետես , և գան հարկանել կամեցաւ և ըմբռնել . և փութացաւ գողն և հարկանէր զայրն և ասէր . ընդէր զիս տեսանելով աշխատեալ՝ ոչ ասացեր վաստակիլ . և աղաղակեալ և կոչեալ զայլս , յա տեան զգողն կացոյց . և հարցեալ դատաւորին՝ եթէ ընդ որոց բարեաց գործոյ ողջոյն խնդրէիր , ետ պատասխանի , եթէ նմա ոչ էր բարի , սակայն ինձ յոյժ բարի . յայտմանէ ոչինչ օգտի , այլ կախել հրամայի :

() Զարագործաց զսովորութի յայտառնէ առակս , զի թէպէտ զայլս վընասեն՝ ինքեանց բարի կարծեն , յորոց ոչ արդարանան . այլ աստ պատժին՝ և անդ :

ՆՅԼ:

() Բաճանայ ոմն ըմբռնեալ աւազակ՝ տպանանել կամելով . և եկն ի վր նորա հողի զօրութե , և յաղթահա

Հարեաց՝ զնա , և տանջէր ըստ ար-
ժանի դործոյն . և նա աղաչէր և ա-
սէր , քահանայ ես՝ և միշտ ասես ,
խաղաղութի ը ամենեւեան , և այլ
ևս նման այսմ . ասէ քահանայն ,
ո՞վ չարագործ՝ և ես վժ գխաղաղու-
թիւն ամբողջ պահելոյ տանջեմ ըզ-
քեզ , զի ոչ սիրես զխաղաղութի :

Օ հակառակաբար գալն մեզ ա-
ռակս յայտ առնէ , զի ոչ վն խռ-
վաթիրութե 'ի դէպ իցէ հակառա-
կեւ , այլ զի զխաղաղութի մի տա-
ցուք յապականութիս՝ հնարելի է :

ՂՅԹ :

Յաղագս վայրապար չըջելոյ ման-
կանն , ասաց մայրն՝ եթէ մարդա-
գայլ է որդեակ՝ արտաքոյ . և ելեալ
մանկանն , ետես զծեր ոմն կորա-
ցեալ՝ չըջեալ աչօք , և կարծեցեալ
մարդագայլ , անկաւ ոռ մայրն՝ և
ասաց . չէ՛ ինչ հեռի 'ի գայլոց՝ զի
չար էր ծերն :

'Ի դէպ է յառակէս ուսանել , եթէ
չէ՛ ինչ պատուական ծերութի , յոր
ժամ չարաբարոյ իցէ :

ՂԶ :

ՆՉ.

Թագաւոր ոմն զբաղումն կոչէր 'ի զինուորութիւն ինքեան , և խոստանայր զկնի պատերազմին Թագաւորութի յաւիտենական , և պատուէրէր մի ինչ ունել Տին զէն , այլ իւրով զինու զինիլ , զի յալթօղ լիցին . և յօժարեալ զինուորացն , և 'ի լինել պատերազմին , ամրացեալքն Թագաւորին զինու , անխոցոտելի մնացին : Իսկ զինակիրքն Տին՝ Թէպէտ և զնորն ընկալան , վիրաւորեալք մեռան , մնացեալք անպսակք՝ 'ի պսակիլ յաղթողացն :

Իստ առակիս՝ Թագաւոր ճշմարիտ Թագաւորաց քօ է , և կոչեաց զբաղումն 'ի հոգւոր զինուորութի . և զզէն մեզայ չհրամայէ առնուլ ընդ զինու արդարութե , զի հակառակ միմեանց են . ապա Թէ ոչ՝ 'ի պատերազմի չարին մահանան , և պսակի արդարութեն ընդ յաղթողսն ոչ հասանեն :

ՆՉԼ.

ՆՁԻ.

Եւ յոր ոմն տնկաւոր տնկեաց՝ ի պարտեզ իւր քաջ ուղեշ, և ուռաւանդ գեղեցիկ աղբււր զտունկն . ուստի և փութաճառակի պտղաբերի . և ուրախ յոյժ լինի տնկողն . ժանգաւտեսիլ և այլուստ գայր ջուր, և պտղակորոյս զձիթենին առնէր . և յորժամ ընդ այլ դարձուցանէր զնա, դարձեալ պտղաբերէր քաջապէս . և այսու ևս զունարձանայր տնկողն :

Սբարտեզս անուննէ առաւկա զպէս պէս զառաքինութիւն տնկեալ յոգի առաքինասէր, իսկ ձեթենի՝ ողորմութի, զոր սիրեաց, և ի այլն ևս տնկեաց . և աղբիւր՝ դիտութի, յորմէ մարդասիրութի քաջապտուղ լինի . իսկ ժանկաջուրն ապականիչ ախտքն՝ փառասիրութեան և այլն . և ի բաց դարձուցանել՝ հատանել զախտն, և վերստին ուրախանալն ընդ պտղաբերին :

ՆՁԻ.

Եւ ք երկու ճանապարհորդէին ի քա-

քաղաք ուրեք երթալ հեռի , և ոմն
յըսկզբանն արիաբար երթայր . սա-
կայն ետ զետէ հեղգայր , և աստ և
անդ անկանէր 'ի ճանապարհին . և
մերձ 'ի քաղաքն ընուծիւնն հեղ-
գացեալ , և յաւազակաց մեռանի :
Իսկ միւս ծոյլ յըսկզբան էր , և ա-
ռուեւէ քան զառաւել փութայր , և
մերձ 'ի քաղաքն ամենեւիմբ արա-
գէր . և մտանէր , և 'ի հանգիստն
վայելէր :

Ղէմք առակիս առ պղերգս է և ա-
րիս , զի յոյլք սակաւ ինչ ջանան բա-
րուծէ ճանապարհին՝ որ 'ի կեանս
տանի , և ապա ծուլանան օրըստ օրէ .
և 'ի կոտարած կենաց՝ զոր արիա-
նալ պարտին , ընուծին լուծանին ,
և 'ի ձեռաց դիւաց մեռանին , զըր-
կեալք 'ի մտից կենաց : Իսկ թէ և
արիք 'ի սկզբանն հանդարտ իմն շար-
ժին , միշտ ուսմամբ յառաջատեն ,
և մերձ 'ի մտանելն 'ի կեանս՝ ե-
լեալք 'ի մարմնոյ առաւել փութան՝
և 'ի բարինն վայելեն :

ՃՁԴ :

ՆՁԳ.

Ա ձառական ոմն ունէր մարդա-
րիտ մի մեծ յոյժ , և անդին պատ-
ռականութիւն , և ակունք բազում
և անդիւտ առաւել . և լռեալ բազ-
մաց , 'ի գնել փութացան . և ե-
կեալ՝ և ոչ գտեալ գինս , եղ զնս
վաճառականն 'ի գլուխ սեանն քա-
րի յոյժ ողորկագունի , և ասաց՝ ե-
թէ ոչ է գին . այլ եթէ ելանիցէ
և առնուցու ոք , նմա լիցի . և ջանա-
ցեալք բազումք՝ և ոչ կարացին և
ոչ միով հնարիւ . և ոմանք արիւն
հանեալ յոտից , և զի մատղոզ է ա-
րիւն , նովաւ ելեալ առին , և յոյժ
ուրախացան :

Բայտ առաւելս՝ վաճառական է քս ,
և անդին մարդարիտ՝ աւետարանն
իւր , և ակունք՝ մարգարէից և առա-
քելոց բանք . և սիւն է ճգունք ուս-
ման . և զի արեամբ չափ է աշխա-
տելի , զի 'ի գլուխ ելանիցէ՝ և ըզ-
միտս աւետարանին ուսանիցի 'ի սրբ
բոց :

ՆՁԳ.

ՆՁՂ

Քաղաք էր հեռի Թագաւորի ու-
մեմն . յոյժ հռչակեալ գեղեցկու-
թիւն , և բազում ունէր առ ինքն ճա-
նապարհ , և ըստ իւրաքանչիւր ճա-
նապարհի փութացան մարդիկ եր-
թալ 'ի նա . և պատահեաց ոմանց
յերկար և դժուար , և ոմանց գա-
զանուտ , և ոմանց զառ 'ի վեր , և ո-
մանց հարթ և կարճ . սակայն հուպ
'ի քաղաքն ամենեքեան 'ի հարթն
խառնելին ճանապարհ . և 'ի քաղաքն
մտեալ 'ի զանազանս հանդէին օ-
թեանս , և բնաւքն տեսողք լինելին
յոգնօրինակ գեղեցկութե , յոյժ
ուրախացեալք :

Ընալիս այսպէս է . Թագաւոր տի-
րապէս նստ է , և քաղաք՝ արքայուհի
նորա , և ճանապարհ բազում՝ պատ-
ուհիրանքնորա , զի ոմանց պատահի
կուսութիւն երթալ , և դժուար և
յերկար . և ոմանց ընդ հեթանոսս
պատերազմիլ վկայութիւն , և ոմանց
կրօնաւորութիւն ճգանց , և ոմանք
մարդասիրութեամբ . սակայն կա-
տա-

տարածն սէրն է բնաւից . և նովաւ
ըստ իւրաքանչիւր վաստակոց հատու-
ցանի , և ուրախանան՝ արժանացելք
ըստ պսակի որ պարգևի :

ՂԶԵ :

Լեառն մի էր յերկրի յոյժ ամբար-
ձեալ և անմատոյց . 'ի նմա ամբա-
նալ կամեցան բնակիչք աշխարհի ,
զի լի է ամենայն բարութիւն , և ա-
ռողջութեամբ ընդ ամբողջին , սա-
կայն դժոճարեւանելի էր , թէպէտ
և բազում ունէր շաւիղ . և յեւա-
նել այնոցիկ , որ զոտս դարարեցու-
ցանել՝ հանգչել կամեցան , ոստեալք
մինչ յատակն հասանելին՝ և բազում
անգամ նոյն պատահէր : Իսկ որք
ոչ կամեցան հանգչել , այլ 'ի գաւա-
զան յեցել յընթանալն փռութային ,
ելին և հանգիստ գտին :

Ս'իտք առակիս այսպիսի է . լեառն
ամուր՝ երկիրն կենդանեաց , և կա-
մին հաւատացեալք բնակել 'ի նա
զունազան պատուիրանօք . և եթէ
հանգչել յանդգնութիւն կամին , ոչ
կարեն ելանել , զի անդուլ է ըն-
Ի G Թացքն

Թաղքն . իսկ որ ոչ այլ իւրիք հանգ
չի , բայց միայն 'ի համբերութիւն
յենու , դիւրաւ ելանէ . զի հան
գիստ առաքինութեն համբերութի
է . և ուրախացեալ հանգչիցի :

ՆՁՅ .

Երկու 'ի միասին տնկեալ ծառք լի
պաղովք , և միոյն գեղեցիկ էր 'ի տե
սանել պտուղն , և քաղցր 'ի ճաշա
կել , և ախորժեղի հովանին . վասն
որոյ բազումք փութային 'ի նա , և
մտեալ ը հովանեաւ՝ ախտացեալք
հիւանդութիւնէին , և ճաշակեալք
'ի պտղոյն մահանային . իսկ միւսն
խոշոր 'ի տեսանել , սակայն հովա
նին զհիւանդս բժշկէր , և ճաշա
կեալ անմահս գործէր . և անագան
ուսեալք , բազումք փութացան , և
զո՛ւարճացեալք ը գիւտն լինէին :
Օ այս տայ առակս իմանալ , երկու
տունիք՝ մեղք և արդարութիւն 'ի
մարդիկ տնկին . յառաջնումն ա
խորժեղի կարծին մեղք . խորհիւն՝
հիւանդութիւն է հոգւոյ , և գործել՝
մահ . այդ է հովանին և ճաշակքն :
Իսկ

Իսկ առաքինութիւն յառաջնումն
դժոճարապահ է . այլ կամեն և
գործեն՝ ոգւոյ առողջութիւն է և
կեանք , զոր ուսեալք՝ յետոյ հեռա-
նան 'ի չարէն բնաւին , և ուրախա-
նան ընդ բարին :

ՃԶԼ:

() Առ. մի է յաշխարհի միում բարձր
հասակաւ , և գեղեցիկ տեսակաւ՝ և
պտղով , և ցանկալի հովանեաւ , և
ամենայն թռչունք սբբ յոստս նորա
հանգչին՝ և կենդանիք սբբ ընդ հո-
վանեաւ նորա . և թէ պատահի գա-
ղանաց՝ կամ՝ անոք թռչնոց դիմել 'ի
նոռա , նոյնժամայն սատակին . իսկ
սբբ ճաշակեալ 'ի պտղոյն՝ աճեն և
անմահանան :

() Առ.՝ ըստ առակիդ՝ սբ երրորդու-
թիւն է՝ ամենաբարինչանաւ , բունն
հայր , և ոստն որդի , և պտուղն հո-
դի . և հովանին խնամք , և սբբն ի
հովանեաւ և յոստս՝ 'ի զօրութի նր
հանգչին . և թէ բանսարկուն և
դւրս յանդգնին , սատակին . և ճա-
շակեալ արդարք՝ անմահանան հա-

ւատովք , և աճեն 'ի բարիս և 'ի վարս սուրբս :

ՆՁԻ .

Իբրե լոճան աղգ ամենայն , կոռնեցան վայելել 'ի ծառոյն . և կին մի ժանտատեսիլ նստէր յանցս ճանուպարհին , և բաժակաւ արքուցանէր դեղ յիմարութե . և առեալք՝ անկանէին և ոչ կարէին երթալ . և ոմանք ժայթքէին , և դարձեալ երթային . իսկ որ հեռի անցանէին , անխափան հասանէին և վայելէին :

Վինն՝ սատանայ է բազմաճնուող չարեօք , և բաժակն՝ հրապոյրք պատրանաց , և դարձուցանելն՝ խոստովանելն , որով փրկին , և 'ի հեռի անցանելն՝ հրաժարելն յաշխարհէս , որ անխափան տայ վայելել 'ի խնամաներորդութեն՝ և անմահական :

ՆՁԻԺ .

Սերմանող ոմն սերմանեաց յաղաբակ իւրում , և 'ի բուսանելն փոխեցաւ 'ի գարի , 'ի կորեակ , և յորովմե , և 'ի ցորեան :

Լ.Վ

Եւ յս իսկ է առակս , սերմանող՝ քժ ,
 և սերմն՝ աւետարանն , և ագարակըն՝
 աշխարհս , և ՚ի փոխին ՚ի զա-
 նազան աղանդս՝ յառաւել և ՚ի նը-
 ուազ , և սակաւ մնալն ցորեան , զի
 սակաւ են ընտրեալք , թէ և բա-
 զուսք ուղղափառք :

ՃՂ :

Եւ յր ոմն իջանէր ՚ի բարձրագոյն
 լեռնէ՝ և յաջ իւր արեգունն , և յա-
 ճեակն լուսին , և երկոտասան առ-
 տեղք ՚ի լանջան , և աղբււր ՚ի բե-
 րանոյ նորա բխէր . և ՚ի չորս բաժա-
 նէր առաջս , և ընոյր զերկիր . և կեն-
 դանիք սքք և անսքք լուսացեալք լի-
 նէին . և ՚ի դառնալն առն , սակաւք
 վերացան , և ՚ի լեառն բազում թըռ-
 չունք էին՝ ընդ նոսա խառնեցան ,
 և մնացեալքն յառաջին կերպարանն
 դարձան , և այլքն թէ և ոչ փոխե-
 ցան՝ վերանալ ոչ կարացին :

Եւ ապա այս յայտնի է :

* Եւ այս առակք աւարտեցան ըս-
 տեղծականք ՚ի փառս քօի ԹՅ մերոյ :
 Եւ արդ՝ մի ոք ծաղը առնիցէ զմեզ .
 G 3 զի

* 150 *

զի առնուլ 'ի սոցունց'ի զըռցատրու-
թիս և յասացունածս' 'ի դէպ համա-
րեցաք , քան զաշխարհականացն վա-
րիլ սովորութիւնք . եթէ հաճոյ ոմանց
թունիցի , ինն շնորհ . ապա թէ ոչ
թողութիւն մեզ արասցէ՝ սիրով
նորին :

Ապիման Լուսինայ :

Յարկ

Յստի անտճանց , յորոց հաղթեալ եղէն
առասկիս .

Ը

Ը . Ը :
Ա քաղաղ . ճիւղ :
Ա քաաւ . ճիւթ . ճլն :
Ա խրիզան . իգ . իէ :
Ա քաւնի . ճժգ . ճիգ :
Ա ղբիււր . կգ :
Ա ղէքսանդր թգր . ճկէ :
Ա ղուէս . ճէ . ճը . ղը :
Ա ղուեսուց անձրն . ճ :
Ա յծեամն . ճժ :
Ա նաուունք . ճգ :
Ա նգղ . ճը :
Ա նգեայք . հթ . ճ :
Ա նծեղ . ճլթ :
Ա ոիւծ . ճգ . ճե . ճգ :
Ա ոուոյտ կապոյտ լգ :
Ա սպուղան . լ :
Ա ստեղք . է :
Ա րագիլ . ճիթ . ճիւ :
Ա րաւր թռչուն . ճիւգ :
Ա րեգակն . գ . է :
Ա րծիւ . ղե . ճժգ . ճիգ .
ճիգ :
Ա րմաւենի . է :
Ա րմաւ թռչուն . ճծն :
Ա րջ . ճե . ճգ . ճէ . ճժգ :
Ա րջնագաւ . ճլգ :
Ա րջնգեղ . իէ :
Ա րբակաղնի . իգ :
Ա րբայածաղիկ . լ :

Բ աղէ . ճժե . ճժգ :
Բ աղլա . իւ . իւն . իւթ :
Բ ամբակենի . ժթ :
Բ եհմոյն . կե . կէ . հգ :
Բ րւիճակ . ճիթ :
Բ ժիշկ . ճհգ . ճհգ :
Բ ու . ճիգ :
Բ րէտ . ճժգ :
Գ աղանք . ճե :
Գ ալլ . հթ . ճգ . ճգ .
ճը . ճթ :
Գ արի . լգ . լէ :
Գ եսք . կգ :
Գ ինձ . իւ :
Գ նգածաղիկ . լգ :
Գ ող . ճհէ :
Գ ողզբորէ . ղգ :
Գ ոմէշ . ճէ . ճը :
Գ ոռեխ . ճժգ :
Գ որոունք . է . հգ . ճիւ :
Դ ամոն . ժե :
Դ եղծի . ժգ :
Դ ժնիկ . է . ժը :
Ե ղն . հը :
Ե ղեգան ծաղիկ . լէ :
Ե ղջերու . ճթ :
Ե պենէս . հն :
Ե րկաթադործ . ճկէ :
Ե րկինք . թ . գ :
Ե րկիր . գ :

G

4

Զ ժիւն

Չմուռնեան. հօ :	խոլորձ. լի :
Չուարակ. հէ :	խոյ. ձեռ :
Չորական միամարտիկ. ճիգ :	խորդք տողին. ճիւղ :
Էլ. ճի :	խտոր. ծի. ծե :
Ընկուզի. ժէ. ծէ :	ժառ մի բարձր. ճձէ :
Թագաւոր զորաժողով. ճձ :	ճձի :
Թախթ. ծ. ծեռ :	ժառք գրախտի. իւռ :
Թղենի. է. Ժ. Ժք :	ժառք երկու. ճձի :
Թթենի. Ժի :	Ժերք. ճի :
Թիթեղն. ճի :	Ժիծառն. ճլթ :
Թորեկ. ճեռ :	Ժիրան. ժե :
Թռչուն հրաշալի. ճիւռ :	Կաքաւ. ճլէ :
Թռչունք. ճԺի. ճիւռ. ճիի. ճիի :	Կակաւ. լի :
Ճիի. ճիէ. ճիի. ճժէ :	Կաղամբ. կեռ :
Թրթուր. ճի :	Կաղնի. իի :
Խմաստասէր. ճիւռ :	Կապիկ. ղի :
Խնձ. ղի :	Կառ. ղի :
Խշխան չար. ճիի :	Կասկենի. իի :
Լեռուն բարձր. ճձի :	Կատար. ճիի :
Լերինք. կի :	Կատու. ղի :
Լեւիաթան. կե. կի :	Կենդանիք. կե :
Լովիաս. իի. ին :	Կիզք. ղի :
Լոր. ճժէ :	Կիտոս. կի :
Լուսին. ղ. Ե :	Կկու. ճլի :
Խաղախորդ. ճլի :	Կնձրթան հատ. ին :
Խաշխաշ. իթ :	Կորեակ. ղի. ղի :
Խեցեմորթ. հի :	Կորնգան. ղի :
Խրինջիւն. հի :	Կտաւագործ. ճիի :
Խլուրդ. ճԺի :	Կտաւատի հատ. ին :
Խնկածաղիկ. կամ :	Կրիա. կի :
Խնկողկուղիկ. լի :	Կլիւ. ճիի :
Խնձորի. ժեռ :	Կոկակար. ճիւռ :
Խոզ. ճի :	Հաճար. ղի :
	Հաճարի. իի :
	Համարաւորան. իի. իի :
	Հաւ :

Հաւ ընտանի . ճիւղ :
 Հաւամբդի . ին :
 Հաւաքալ . ճժիւ : ճիւ :
 Հաւրուտ . լ :
 Հողսմաղ . ճիւն :
 Հովիւ . ճիւ :
 Հօտ . ճիւ . ճիւ :
 Հօրանք . ճիւ :
 Չափք . ճիւ : ճիւն :
 Չի . ճիւ :
 Չի երազընթաց . ճիւն :
 Չիսկան թռչուն . ճիւ :
 Չիթենի . ժիւ :
 Չիւնածաղիկ . լիւ :
 Չկնաքաղ . ճիւ :
 Չկունք . ճիւ :
 Չմերուկ . ճ . ճիւ :
 Ճագար . ճիւ :
 Ճակնդեղ . ճ :
 Ճայեկ . ճիւ :
 Ճանապարհորդք . ճիւ :
 Ճնձղուկք . ճիւ . ճիւ .
 Ճիւ :
 Ճպուռ . ճիւ :
 Մալուս . ճիւ :
 Մայր . և մանուկ . ճիւ :
 Մայրք . ճ . ճ :
 Մանկակ . ճիւ :
 Մաշ . ճիւ :
 Մարախ . ճիւ :
 Մարգարիտ . ճիւ :
 Մաւրուտ . լ :
 Մեղու . ճիւ . ճիւ :
 Մեղուաքաղ . ճիւ :
 Մժեխ . ճիւ :

Մկունք . ճիւ . ճիւ . ճիւ :
 Մնեւ . լիւ :
 Մողէս . ճիւ :
 Մորենի . լիւ . լիւ :
 Մորթեգործ . ճիւ :
 Մըջիւն . ճիւ . ճիւ :
 Մրաի . ին :
 Յոպոպ . ճիւ :
 Յովազ . ճիւ :
 Յունապի . ժիւ :
 Յապաստակ . ճիւ :
 Յարկնջ . ին :
 Յշենի . ին :
 Յոխազ և այծք . ճիւ :
 Յունենի . ճ . ժ . ժիւ :
 Շահեն . ճիւ :
 Շողգամ . ճ . ճիւ :
 Շամամ . ճ :
 Շանաճանճ . ճիւ :
 Շուն . ճիւ . ճիւ . ճիւ :
 Շիւ :
 Շուշան . ին . ին :
 Ողնի . ճիւ :
 Ոլեւն . ին :
 Ունիւն անձրևուճ . ճ :
 Ոսկի . ճիւ :
 Ոսկն . ին :
 Որդի թիւն յունաց .
 ճիւ :
 Որդունք . ճիւ . ճիւ :
 Որթ . ճ . լիւ . լիւ :
 Ուղտ . ճիւ :
 Չաման . ին :
 Չիա . ճիւ :
 Պարտեզ . ճիւ :

Պիծակ . ճժի :
 Պղնձագործ . ճկէ :
 Չայլամն . ճի :
 Չղիկան . ճծի :
 Չորի . ճե :
 Մագ . ճլէ :
 Մալոր . ժե :
 Մակռ . ճիւն :
 Մամիթ . իւր :
 Մարդի . ե :
 Մարեկ . ճլի :
 Մարսարակ . ճիւն :
 Մաւտի . ժիթ :
 Մեխ . ճ . ճէ . ժիթ :
 Մերկեւլի . ժի :
 Մերմանող . ճճիթ :
 Մէշ . լի :
 Միսեռն . իւ . իւն :
 Մերամարդ . ճլի :
 Մոխ . ճի . ճե :
 Մոխակ . ճիւն :
 Մողմոն արքայ . ճկի :
 Մուսերաց անձրե . ճ :
 Մսանախ . ճի :

Ստեպղին . ճ . ճի :
 Վագր . ճէ :
 Վարդ . ին :
 Վարուժան . ճճի :
 Վարունկ . ժիթ :
 Վիշապ . ճ . ճիթ :
 Տանձի . ժւն :
 Տառեղն . ճիւն :
 Տատրակ . ճիւն . ճլի . ճիւն :
 Տնկադործ . ճճի :
 Ցարասի . ին :
 Ցախ սարեկ . ճիւն :
 Յին . ճժիթ :
 Յինկ . լի :
 Յորեան . լի . լի :
 Փեղենա . իւր :
 Փեննա . իթ :
 Փիղ . ճւն :
 Փիճի . իթ :
 Քէշ . և աւազակ . ճճի :
 Քաղաղր . ճճ :
 Քաղաք թիւրի . ճճի :
 Քարաթաւ . ճժի :
 Օձ . ճիւն :

ՄՐՐՈՅ ՏՆԵՌՈՒՆ

Վերսէսի հայոց կաթողիկոսի

Բան ներպաղատան 'ի խրատ ոգւոց համաշ-
նից , 'ի դիմաց մերային պատեց պանեց , յիւ-
րաբանէիւրան բառեց :

Մյբն այ՝ զքեզ մերձակա ,
լինել խրտէ՛լ [թէ հաւտան .
Տեսող գործոց՝ ըզնա՛ իմա ,
լրսող բանից՝ ծանխր ըզնա :
Պաղտնիք սրտից՝ յաչաց նորա ,
չէն 'ի ծածուկ՝ այլ յայտնի կա .
Թէ այս մըտօք՝ նայիս 'ի նա ,
անմեղ մընաս՝ միշտ յարակա :
Բենըն բանից՝ ասէ չարաց ,
սանձեա՛ զլեզուդ՝ վա՛ ընկերաց .
'Ի բերանոյ՝ քո հան՝ 'ի բաց ,
զխօսս աղտեղիս՝ նախատանաց :
Լաւ 'ի բան՝ բամբասանաց ,
դի՛ր պահապան՝ քոյոց շրթանց :
G 6 Օի

Օ ի ապրեացիս՝ դու ՚ի մեղաց ,
 և յանաչառ՝ դատաստանաց :
 Գ իմըն գրովք՝ աստուծային ,
 ուսուցանէ՝ խրատել լեզունին :
 Բանք քո նոքօք՝ յարդարեսցին ,
 գործքըդ նոցին՝ հեռուեսցին :
 Եւ մի ընդդէմ՝ կալ հրամանին ,
 այլ հնազանդեաց՝ պատուիրանին :
 Եւ ոտըք քո՝ ոչ մոլորին ,
 ՚ի ճշմարիտ՝ ճանապարհին :
 Դ այն դատողին՝ երկնաւորի ,
 խրատէ ըզքեզ՝ սպասել յերկրի :
 Եւ ՚ի մարմնոյդ՝ քո վախճանի ,
 հոգւոյդ կոչման՝ ըն տէրունի :
 Ս հալով լինել՝ յանկարծակի ,
 նրման գողոց՝ ՚ի գիշերի :
 Օ ի որ սոցին՝ ակընկալցի ,
 նա ՚ի մեղաց՝ ոչ յաղթեսցի :
 Երգէ զայս միշտ՝ յականջս քոյ ,
 տալ ըզհամար՝ պարտուցըն քոյ :
 Արպէս մանկունք՝ ուսման գրոյ ,
 ըզտախտակին՝ համար տալոյ :
 Ամ որք վեհից՝ տնտես գործոյ ,
 առ ՚ի զհամար՝ պահանջելոյ :
 Վանգի տնտես՝ ես քո հոգւոյ ,
 և պարգւացն՝ նծայնոյ :
 Օ այն

Օ այն զուգահից՝ սըմին ծանիր ,
որ միշտ ասէ՝ թէ զօրացիր .

Ի խոր քնոյ՝ մահու զարթիր ,
և ի յանձին՝ քում զգաստացիր :

Հանցաւորաց՝ ըս մի խաբիր ,
յանանց կենաց՝ ըն մի զրկիր .

Օ արդարութի՝ այժմ զգեցիր ,
և անդ փառօք՝ պայծառացիր :

Ի ից լուսոյն՝ հանուրց ծագող ,
թրատէ լինել՝ միշտ հայեցող .

Ի զմեղս ասէ՝ ատեա՛ և թող ,
և սրբութեց՝ լեր սիրեցող :

Օ ի որպէս չէ՛ խաւար կրող ,
պայծառ լուսոյ՝ և նըմանող .

Ի յապէս հոգի՝ չարեաց գործող ,
մաքուր լուսոյն՝ չէ՛ ընդունող :

Ի թն ընկերի՝ քո պատահել ,
բարեաց իրաց՝ ինչ յաջողել .

Խրատէ ըզքեզ՝ մի յաչաղել ,
մի մախանօք՝ ըզքեզ այրել :

Ի յլ թէ կամիս՝ ասէ հանգչել ,
և աստուծոյ՝ հաճոյ լինել .

Դու գոհութի՝ տո՛ւողին յաւել ,
այնմոր գիտէ՝ հաւասարել :

Օ ին թագ ասէ՝ արքունական ,
կամ պետութի՝ իշխանական .

Թէ

Ի՛նչ ընկալցիս՝ դու զմարդկան ,
մի՛ համարիր՝ քեզ սեպհական :

Ե՛ւ ըստ հարանց՝ քոց որ անցան ,
ծանիր ըզքեզ՝ ծաղկի նման .

Ե՛ւ մի լինիր՝ ամբարտաւան ,

այլ քաղցր և հեզ խոնարհական :
Ե՛ւ ամանակեայ՝ զկեանքս անցաւոր ,
կարծել չըտայ՝ քեզ փառաւոր .

Օ՛ ի թէ՛ ի կառս՝ ես թաղաւոր ,
և կամ իշխան յոյժ զօրաւոր :

Հողոյ ծընունդ՝ ես հիւթաւոր ,
յոր դառնալոց՝ ես բնակաւոր .

Ե՛ւ լամ գործոյ՝ կաս գործաւոր ,

յորմէ փոխիս՝ ո՛չ կամաւոր :

Ի՛ ցասմանէ՝ դու ի բաց լեր ,
և մի ըզքեզ՝ ասէ այրեր .

Ե՛ւ մի ըզբան՝ ըս թունաբեր ,
առ ի սրտէդ՝ յառաջ բերեր :

Ս՛ի անողորմ՝ ըն զոք տանջեր ,
մի անիրաւ՝ իրըս գործեր .

Օ՛ ի մի կրեսցես՝ զոր ասաց տէր ,
զտանջելն ի հուր՝ ըն մահաբեր :

Ի՛ իւնրն լռել՝ վարդապետէն ,
ի՛ ցաւագին՝ բարկութենէն .

Ե՛ւ յանհանգիստ՝ սրտնութենէն ,
հանգչել ասէ՝ ի չար ախտէն :

Ի՛նչ

Բնկալ զսոյն՝ և ՚ի տեառնէն ,
յերանութեանց՝ հեզոց բանէն .
() անիր թէ մերձ՝ է որ դատէն ,

հատուցանել՝ քեզ փոխարէն :

Աորհրդակից՝ բարի եղեալ ,
մերժէ զխորհուրդ՝ խորամանկեալ :

Լիցի՝ ՚ի քէն՝ նա հեռացեալ ,
որ յաստուծոյ՝ է ատեցեալ :

Ղշմարտութե՝ լեր հետեւեալ ,
ուղիղ խօսից՝ սիրող գլտեալ .

Սինչ զի և բան՝ լոկ ասացեալ ,
լինել երդման՝ գերազանցեալ :

() անուցանէ՝ յոյժ ծանրագոյն ,
ըզբան երդման՝ ուրումնալոյն .

Օ ի թէ փակեաց՝ տօրն ՚ի յայոյն ,
և ՚ի չարէն՝ ասաց զստոյն :

Օ ինչ առնիցես՝ ՚ի յերդնլոյն ,
միշտ ՚ի յանուն՝ տօն աստուծոյն .

Եւ այն ստուծա՞յ յոլովագոյն ,
որոյ մեղաց՝ չիք վեհագոյն :

Աենրն կենաց՝ զանցաւորէ ,
կրկին դրամբք՝ քաղաք ասէ .

Բնդ մին մտեր՝ մերկ յարգանդէ ,
ընդ միւսն ելցես՝ մերկ յաշխարհէ :

Լիդ զինչ օգտիս՝ դու ՚ի շահէ ,
ի քաղաքիս՝ յայս վաճառէ .

Զոր

Յորժամ 'ի դրունըս կողոպտէ ,
 մահն որ կենաց՝ թշնամին է :
 Կայեաց ասէ՝ յոյժ այս բանիս ,
 և մի՛ զբաղիր՝ միշտ 'ի սնոտիս .
 Ս'ի յապաղէր՝ դու 'ի չարիս ,
 այլ փոփոխեա՛ փոյթ 'ի բարիս :
 Օ՛ի յորժամ ոչ՝ գիտես՝ կոչիս ,
 և ըստ գործոց՝ քոց պահանջիս .
 Եւ թէ չունիս՝ պատասխանիս ,
 յանլոյս խաւար՝ բանտ արկնիս :
 Զիոյ ըզքեզ՝ օրինակով ,
 զմարմինդ՝ 'ի կառնըս լծելով .
 Եւ կառավար՝ ուղղիչ սանձով ,
 զհոգիդ ասէ՝ անդ նըստելով :
 Ի՞նչ անմոլար՝ ճանապարհով ,
 գընաս յօրէնս՝ տեառըն սիրով ,
 Յայնժամ յառնել'ըն քո մարմնով .
 Ըառաջ նր՝ թռչիս ամպով :
 Դատն զեկ առնուլ՝ քեզէն՝ ճրտոր ,
 նաւել յայս ծով՝ տայ հմտաբար .
 Իսէ յուզել՝ ալեացն յերկար ,
 ընդդէմ կացցես՝ հըզօրաբար :
 Սարեալ զհոգւոյդ՝ նաւն անդուդ ,
 հոգւոյն թեօք՝ առ 'ի հանձար .
 Օ՛ի հասուցես՝ անդորրաբար ,
 յանքոյթ տեղին՝ խաղաղարար :
Ձէն

Ճէն ճառագայթ՝ առ ՚ի սրտէդ ,
ասէ ծագեա՛ լուսոյ հանգէտ .

Օ բանըս բարիս՝ հէղ ՚ի լեզուէդ ,
զողորմութի՛ն՝ ՚ի ձեռանէդ :

Բայց յարարչէն՝ քեզ պարգևէդ ,
մի վատթարաց՝ վատներ յանպէտ .

Թէ ոչ վըճար՝ տաս ՚ի յանձնէդ ,

Սյորժամ խընդրէ՛ ՚ի յառողէդ :

Երժեւ ՚ի բաց՝ ասէ ՚ի քէն ,
զախտըս մեղաց՝ որ ՚ի չարէն .

Օ պոռնկականն՝ և զայլն ամէն ,
որով գաղտնի՛ նետիւք խոցէն :

Յայլ կապարճաց՝ առնու իւր զէն ,
ի գեղեցիկ՝ տեսլեան դիմէն .

Եւ հարկանէ՛ զաչսըս քեզէն ,
ի չարաչար՝ հայեցմանէն :

Յինէն ասէ՛ մանուկ ընկալ ,
զայս բան խրատ՝ յաշխարհիս կալ .

Բնայնութեց՝ ըզքեզ մի տալ ,
սնոտի խաղօք՝ անմըտանալ .

Ել յիմաստնոց՝ դրունըս գնալ ,
և յուսմանէ՛ ոչ ձանձրանալ .

Օ ի մի՛ անձին՝ տաս զղջանալ ,

Սյորժամ հընար՝ չէ՛ յետ դառնալ :

Երող ասէ՛ երիտասարդ ,
զիմաստութի՛ն՝ զգեցի՛ր քեզ զարդ .

Սի

Մի զպատմութեան ըս բազմազարդ ,
որ ըզտղայս՝ առնէ զըրոճարթ :

Լ՝յլ ըզհանձար՝ ծերոց և զխրատ ,
որով յայտնի՝ ճանաչիս մարդ .

Վրանգի յիմարն՝ է հոսեալ յարդ ,
իսկ իմաստունն՝ ուն ըզվարդ :

Ընդ ան շատ ասէ՝ ուն ծերունիդ ,
հնազեալ ալեօք՝ կալ յաշխարհիդ .

Եւ ամ է դառնալ այժմ՝ ի հոգիդ ,
մինչ դեռ՝ ի ձեռն՝ է քեզ բարիդ :

Եւ ասայեցեր՝ մարմնոյ գերիդ ,
մինչ և ի յաժի՛ըն տապանիդ .

Տուր ի մնացեալ՝ ժամանակիդ ,
մասն ինչ հոգւոյ՝ բանականիդ :

Եւ սուցանէ՝ քեզ դիւրութիւն ,
և աստ և անդ՝ լի բարութիւն .

Սիրել զԴժ՝ ճշմարտութիւն ,
և զքո ընկերն՝ ստուգութիւն :

Սերժեւ զչարն՝ ատելութիւն ,
գրկել զբարին՝ սիրելութիւն .

Սահել զհոգիդ՝ քո սրբութիւն ,
և անհրպարտ՝ խոնարհութիւն :

Ընդ ան չար ասէ՝ զադահութիւն ,
զի շատ մեղաց՝ է ծնելութիւն .

Օ ի ի նմանէ՝ է սպանութիւն ,
նա՛ է աւար՝ և գերութիւն :

Լ՝ն

Լ'նտի սկըսեալ է գողութի ,
և անիրաւ՝ դատողութի .

'ի յայնմանէ՝ վաշխառութի ,
և զմիմեանս՝ ատելութի :

Պէն՝ պատուհիւրէ՝ կալ անբամբաս ,
'ի յայս չարեաց՝ յորում թէ կաս .

Օ ի մի՛ հոգւոյդ՝ առնեն վընաս ,
'ի ձախակողմ՝ ըն կալով դաս :

Եւ մի՛ նախատ՝ 'ի կեանքս յայս ,
յորում զարժանն՝ ումեք ոչ տաս .

Տուր զանցաւորդ՝ զոր բստանաս ,
և առ զանանց՝ ըն յոր գընաս :

Սնջել ասէ՝ զհոգիդ ջրովք ,
յախտից մեղաց՝ ջերմ արտասուօք .

Օ ի լաւ է լալ՝ աստէն կամօք ,
և անդ ցնծալ՝ մեծաւ փառօք :

Քան աստ խնդալ՝ պէսպէս մեղօք ,
և անդ կրճտել՝ խիստ ատամօք .

Եւ այս սակաւ՝ ժամանակօք ,
և այն յաւէտ՝ անթիւ ամօք :

Ուայն ըռամիկ՝ արանց հանուրց ,
ոչ նախանձել՝ խրատէ վարուց .

Եւ գինարբօնաց՝ երգոց սլարուց ,
մի հաղորդել՝ լըկտի բարուց :

Օ ի փոխանակ՝ աստէն ծաղուց ,
կոծումն և լաց՝ է անդ նոցունց .

Ընդ

Բնդ մեծատանն՝ այնմիկ դասուց ,

Սոր փափաքէր՝ կաթիլ մի ջուրց :
Սէր զաշխարհիս՝ այս ախտաշարժ ,
 ատել խրատէ՝ զաղտեղի դարշ .

Եւ թէ մեղաց՝ մի լինիր բաժ ,
 ախտից տոռամբ՝ ձգելով՝ ի քարշ :

Ո ի թէ մարմինդ՝ ասասցէ վաշ ,
 հոգիդ հիւանդ՝ լինի և հաշ .

Թէ այժմ ուրախ՝ առնէ և հրաշ ,

Սայլ յետոյ տայ՝ քեզ մահու ճաշ :
Սեւն վարք ասէ՝ պիղծ ճանսուակ ,
 անկամանցն՝ էյոյժ ներհակ .

Եւ որ իյայս՝ սերս է համակ ,
 է աստուծոյ՝ սիրոյն դիմակ :

Բնդ մի ըմպեր՝ խիստ ախորժակ ,
 զանցաւորիս՝ սիրոյ բաժակ .

Եւ փոփոխեա՛ զմըրատեսակ ,
 յանապական՝ սերըն յըստակ :

Տիւնն տէրանց՝ և իշխանաց ,
 խրատ ընծայէ՝ իմաստութեանց .

Թէ մի սիրէք՝ ժողովել զանձ ,
 այլ՝ ըզժողով՝ բարի արանց :

Բնդ տերիմ՝ սըն տէրութեց ,
 և զհետեւող՝ սըն քաջութեց .

Արք վժ ձեր՝ ի մահ անձանց ,
 կամաւ դիմեն՝ ոնկ ի գանձ :

Իկն

Բէն տառ չէ՝ բանի սկըսունած ,
այլ աւամայ՝ բռնազբօսած .
Բայց դու զակնջդ՝ առննթեր ած ,
թէ զինչ խօսի՝ ըզմտան ած :
Արեւա՝ բոլոր՝ սրբտիւն զնած ,
և օրինաց՝ նորա խնամ ած .
Օ հոգիդ պահեա՝ յախտից մքրած ,
և ՚ի մեղաց՝ միշտ ըրունացած :
Օոն ցուցանէ՝ միւս բան խորատ ,
որ ՚ի չարեաց՝ առնէ ազատ .
Ա՛խ՝ նախանձիր՝ բռնաւ ընդ մարդ ,
և մի՛ նենգեր՝ զընկերքո գաղտ :
Օ իւստուծոյ՝ ծածկեալն է յայտ ,
և հատուցէ՝ փոխան քեզ դատ .
Կամ՝ ի աստի՝ կեանքս անընդհատ ,
կամ՝ ի վերջին՝ օրըն հաստատ :
Ի՛նչն յօդական՝ միայն է տառ ,
բայց զոր յօդէ՝ քեզ ՚ի խրատ առ .
Երթամ մեղաց՝ դառըն պատառ ,
քեզ երեւի՝ քաղցր և դիւրառ :
Ի՛նչ քան զուտե՛լ՝ նո՛ր՝ ի սպառ ,
յիշեա՛ զամօթ՝ և ըզսրատկառ .
Եւ շիջանի՝ բոցն որ ՚ի վառ ,
և դգծնանայ՝ միտքըդ յամառ :
Փիւրըն փառաց՝ է քեզ քարոզ ,
այս խրատական՝ բանից տալոյս .
Ում

Ում թէ սրտի՛ն՝ լինիս 'ի յոյզ ,
և տաս աճե՛լ՝ իբրև ըզբոյս :

Օ հոգիդ մաքուր՝ պահէ և լոյս ,
'ի յաշխարհիս՝ խաւարելոյս .

Եւ հանդերձեալ՝ կենաց տայ յոյս ,
պըսակ առնուլ՝ քեզ ի հաճոյս :

Բեզ կատարումն՝ է այս տառից ,
տայ ակն ունել՝ աւուրն ելից .

Ոչ ընդ սիրոյ՝ ստորակայից ,
միշտ բւեռել՝ անլոյծ կապից :

Եւ ազատիլ՝ յայժմուս օխտից ,
ընդ քո՛ր՝ գոլ խաչակից .

Ի ինեւ սրբոց՝ քաղաքակից ,
և անմարմնոց՝ ըն ձայնակից :

Եւ սրոգ բանիս՝ այսմիկ հանդէս ,
գումարելոց աստ տիրապէս .

Եւ քեզ տաղիւ՝ հոմե-րապէս ,
խառնեալ՝ ի հիւթըս հոգեպէս :

Բամեալ՝ ի քերըս տարրապէս ,
զանազանեալ՝ տառի՛ն հանդէս .

Սա ոչ գիտնոց՝ այլ տղայապէս ,
մանկանց տունաւ՝ նուսխայապէս :

Եւ թագուցեալ՝ ընդ մարմնապէս ,
երից յիսնից՝ խորհրդապէս .

Սուրբ հոգևոր՝ բանըս պէսապէս ,
որոց նպաստ՝ եղև՝ Ներսէս :

Բան

Բան հաւատոյ լսան անեղին և եղելոյ .
Բարաւնաբար 'ի դեմոյ հայհախան արաւոյ
Հախաբերմամբ ոգեալ 'ի Լերսոսէ :

Այն անսկիզբն՝ ասէ զիմ ,
անեղ բնութի՝ ոչ արարած .
Երիս անձին՝ ըս բաժնաւ ,
ի մի բնութի՝ միաւորած :

Իւերն բնաւից՝ ասէ անճառ ,
Հասման մըտաց՝ գոլ անհրնար .

Օ որդւոյ ծընունդն՝ անեղաբար .
Հոգւոյն բըղխումն՝ աղբերաբար :

Իւրե ինքեամբ՝ 'ի նիւթ էի ,
զաննիւթականն՝ իմաստ բանի .

Ի՞նչ ան էր՝ միշտ կենդանի ,
և է յայժմուս՝ և եղիցի :

Իայն դաւանէ՝ զերրորդութիւն ,
երեք անձինք՝ և մի բնութիւն .

Ոչ միութեն՝ 'ի խառնութիւն ,
ոչ բաժանմամբն՝ յօտարութիւն :

Իւրեակ անձամբ՝ թիւ՝ կատարեչ .
զերրորդութիւն ծանուցեալ .

Ոչ

Ո՛չ քան զերիսն՝ առաւելեալ ,
 և ո՛չ երկուս՝ կամ մին եղեալ :
 Օտյս թի՛ւ առեալ՝ ընտայեայ ,
 'ի սըրովբէիցն՝ որպէս և նայ .
 Լըրիցըս սուրբ՝ ասել նրմայ ,
 և ժիւնդամ՝ տը գերակայ :
 Լն էապէս՝ մեզ քարոզէ ,
 զոր էնն ուսեալ՝ 'ի մովսէսէ .
 Թի՛ էմծ էր՝ 'ի սկըզբանէ ,
 և ո՛չ եղեալ՝ 'ի յումեքէ :
 Բեթն ըն էին՝ հօր զուգական ,
 զորդի ասէ՝ համաբնական .
 'Ի յովհաննէ՝ ուսեալ զայս բան ,
 որ որոտայ՝ յաւետարանն :
 Թւոյն թարգմանէ՝ մեզ տիրաբար ,
 զհօգւոյն բղխումն՝ անքննաբար .
 Թի՛ 'ի հօրէ՝ է յատկաբար ,
 առնու յորդւոյ՝ անճառաբար :
 Եւամանակաց՝ պարունակող ,
 ասէ զմծ՝ գոլ ըստեղծող .
 Ո՛չ ժամանակ՝ առ նա հասող ,
 և ոչ աւուրց՝ ըզնա չսփող :
 Լնն իսկապէս՝ ասէ բանին ,
 'ի յաջընչէ՝ ստեղծեալ զերկին .
 Հաղորդ ըն հօր՝ է և հօգին ,
 որով եղեալքս՝ ամէն լինին :
 Է
 Լ շան

| Դո՞ւն որ անեղ՝ և գերազանց ,
 լուսոյ սկըսաւ՝ ասէ ստեղծունած :
 | Եւ իս առաջին՝ ըզ հրեշտակաց .
 երկրորդ՝ զգալի համատարած :
 | Իսաւար մածեալ՝ ՚ի յանդընդոց ,
 ասէ փոխեալ՝ լուսոմէն ՚ի բոց .
 | Առով եղև փիւճն գործոց ,
 քիչերն հանգիստ՝ քընոյ արթնոց :
 | Ինչն երկնային՝ յերկրորդ աւուր ,
 մեկնեաց ասէ՝ զջուրն երկնաւոր .
 | Եւ յերրորդին՝ տունկք բիւրաւոր ,
 յորում և դրախտն լուսաւոր :
 | Կապեաց ասէ՝ զանկապն ըզլոյս ,
 ՚ի չորրորդին՝ յանօթ նիւթոյս .
 | Օ արեգակնէ՝ և ըզ լուսնոյս ,
 և զաստեղաց՝ պարումն յօդոյս :
 | Զբաժանն ասէ՝ արարչական ,
 հան ՚ի ծովէ՝ կրկին կենդան .
 | Օ այնս որ ՚ի յօդս՝ են թւական ,
 և որ ՚ի ջուր՝ ըս լեղական :
 | Զայն տիրական՝ ասէ եհաս ,
 առ ՚ի ստորին՝ հողանիւթեայս .
 | Բղխեալ յերկրէ՝ չորքոտանեայս ,
 զանազանից՝ կենդանեաց գաս :
 | Դ օղեալ խորհուրդ՝ ասէ թաքուն ,
 երրորդութեն յիսաբուն .

Ը

Ի

Ս ամն

Ս ասն 'ի հողոյ՝ ստեղծել մարդոյն ,
առնել պատկեր՝ նման նորուն :

Ղէն ճառագայթ՝ ասէ փառաց ,
զգեցոյց մարդոյն՝ զանմահ կենաց .
Օ կինն 'ի կողէն՝ արար հատուած ,
օրէնա եղ իր՝ պատուիրանաց :

Ս ախալ ասէ՝ առ 'ի չարէն ,
ը մե՛ր պատիւն՝ որ յարարչէն .
Ե հան խաբամբ՝ առ 'ի դրախտէն ,
էած յերկիրս՝ յայս փրշեղէն :

Յայնքան մեղաց՝ ասէ չարիս ,
արկ ըզբնութի՝ հողեղինիս .

Ս ինչ սահանաց՝ բանալ երկնից ,
ծածկել ջըրով՝ զորս 'ի յերկրիս :

Ե ոյ յազգի անդ՝ ասէ ընտրեալ ,
միայն գըտաւ՝ իւրովքն ապրեալ .
'ի տապանին՝ զորէր գործեալ ,
յորմէ կրկին՝ զերկիր լըցեալ :

Ե ինուած ասէ՝ զաշտարակին ,
յետ այնորիկ՝ յանդրգնէին .

Յոր խառնածեալ՝ լեզուք նոցին ,
ձեռամբ իւրեանց՝ զայն քակէին :

Ուսուցանէ՝ աբրահամաւ ,
Թէ հաւատոյ՝ տան հիմն եղաւ .

Ուստի ամ՝ կերակրեցաւ ,
եւ աւետեաց՝ որդին տըռւաւ :

Եւ

Չարեօք ասէ՛ մարդկան որդւոց ,
 լըցաւ աշխարհ՝ պաշտամբ կրօնոց .
 Բաց յակովբեան՝ այն ծննդոց ,
 որ յերկաթին՝ մտին հընոց :
 Պըրտսնեայ տապանն՝ ասէ զմովսէս ,
 ետ յակովբայ՝ զարմին հանդէս .
 փրկէլ զնոսա՛ անճապէս ,
 յեգիպտոսէ՛ սքանչելապէս :
 Սանաց ասէ՛ առ ինք ձրգել ,
 անըն զորդիս՝ մարդկան փրկէլ .
 Սատամբն իւրով՝ օրէնս գըրել ,
 և մարգարէս՝ սքս առաքել :
 Սամիկ ասէ՛ զազգըս մարդկան ,
 զի ոչ այսու՛ առ նա դարձան .
 Սեծագունի՛ կարօտացան ,
 հնարից դեղոց՝ բըժըշկական :
 Սիրով ասէ՛ հայր առաքեաց ,
 զբանն լը մարմին՝ միաւորեաց .
 Օ որ և մաքուր՝ կոյսըն կըրեաց ,
 ծընաւ մարմնով՝ որով փրկեաց :
 Սերնոցըն լոյս՝ ասէ մաքրից ,
 ծագեաց յաշխարհ՝ այս ըստուններից .
 Եւ հալածեաց՝ զխաւարն յէից ,
 ոգւոց փայլեաց՝ լոյս ամենից :
 Տիւն տայ ասել՝ բան ծայրագոյն ,
 վասըն բանին՝ իմանալոյն .

Տեառն փառաց՝ խոնարհելոյն ,
 մինչև խաչի՝ համբերելոյն :
 Բամ աւետեաց՝ ձայնիւ լինի ,
 թէ և բնութի՝ ձայնի չունի .
 Իսկ որ ննջեացն՝ ի տասարանի ,
 նոյն ազատեաց՝ զորս ի բանտի :
 Յոն ցընծութի՝ մեզ քարոզէ ,
 զվիշտ կենդանւոյն՝ յարութենէ .
 Իւր զյարութի՝ մեր հաստատէ ,
 նմին նըման՝ յորժամ գայցէ :
 Ի փակ ըզմեզ՝ լը նոյն սիրով ,
 յօդեալ ի գլուխն՝ ամբառնալով .
 Յայն որ նըստի՝ բնութք մերով ,
 հօր լը աջմէ՝ բազմեալ մարմնով :
 Փառաց անճառ՝ լինի գուշակ ,
 որոց զանձ՝ սիրեն յըստակ .
 Յորժամ մարմնով ըն մերունակ ,
 ծագէ յերկնից՝ որպէս փայլակ :
 Իէն քնի՝ ձեռնի իւրով ,
 զմեզ յորդորէ՝ խաչակցելով .
 Օ ի և փառաց՝ նորա յուսով ,
 հազորդ լիցուք՝ մաքրեալ հոգւով :

Երրորդ մանկունք՝ իմաստութե ,
 տունաք զայս բան՝ ձեզ խրախուժե .
Երե

Արկնաւորաց՝ ըն գիտութեան ,
 և համայնիցն՝ եղեւութեան :
 Բակերտ էին՝ արարչութեան ,
 և փրկական՝ տնօրէնութեան .
 Աիրողք բանի՝ խոհեմութեան ,
 զմիտըս սորին՝ տո՛ւք քննութեան :
 Եւ ճաշակէք՝ համբերութե՛ք ,
 քան ըզ մեզու՝ յոյժ քաղցրութե՛ք .
 Ասկաւ է սա՝ քանակութե՛ք ,
 և յողնակի՝ ունակութե՛ք :
 Ի յիմաստնոց՝ ծանօթութե՛ք ,
 որք միտ դնեն՝ վերծանութե՛ք .
 Ի վն բանի՝ բան գոհութե՛ն ,
 մատուցանեմք՝ փառատրութե՛ք :
 Օներսէս յիշե՛լ՝ մի՛ դանդաղիք ,
 որք զո՛ւարճանայք՝ ըդ յայսօսիկ .
 Տո՛ւք զփոխարէն՝ ըն զոր պարտիք ,
 զաղօթըս սուրբ՝ զոր պաղատիք :

‘Լորին սէյ քն ‘Լեւեւե’ ’ի խրատ ճանխանց
ուսումնականաց , ’ի դիմաց այբու-բենից ո-
րանաւոր չափով :

Այն առաջին՝ ըզքեզ տղայ ,
Հանէ յիմաստ՝ ըն գերակայ .
Լորորդութե՛ ըն մեծակայ ,
Ընիս երիւք՝ ստեղամբք նորա :
Ինուծի բանի՝ ’ի քեզ բըղխէ ,
Կածն իմաստից՝ արբուցանէ .
Չլոմն իւրով՝ վարդապետէ ,
զխոնարհե՛ն՝ որդւոյ պատմէ :
Դիմըն գանձէ՝ քեզ բիւր բարի ,
գրելով զիմաստս՝ ’ի տախտակի .
Օնա արկ ’ի քոյդ՝ պարանոցի ,
որ պատուական՝ է քան զոսկի :
Դուռըն բանայ՝ քեզ գիտութե՛ ,
ըզտաճարին՝ իմաստութե՛ .
Բաղխեա՛ւ և մո՛ւտ՝ արիութե՛ ,
մի՛ արտաքոյ՝ մնար հեղգութե՛ :
Լըկնաւորաց՝ ըն տայ ցանկալ ,
’ի յերկրայնոցս՝ ’ի բաց դառնալ .
Ռւ

Ուսմամբ գրրոց՝ զոճարճանալ,
 իմաստութիւն՝ ուրախանալ :
 Օ արթուցանէ՛ ըզքեզ մանուկ ,
 ձայնիւ՛ հնչմամբ՝ ոնկ թրմբուկ .
 Սի՛ յուսմանէ՛ լինիր տաղտուկ ,
 զի մի տաս վայ՝ անձինդ՝ յատուկ :
 Երունութեց՝ նախնի գոլով ,
 զքեզ հրաւիրէ՛ դաւթեան երգով .
 Լ.՝ ի չարեաց՝ հեռանալով ,
 խորհել յօրէնա՝ տըն սիրով :
 Ինդ քեզ խօսի՛ զայս բան խրատ ,
 ի յանխրատից՝ ըն կալ՝ ի զատ .
 Օ ի մի տնկեն՝ զինքեանցն արատ ,
 ի սրտի քում՝ ոնկ զարմատ :
 Թէ միտ դնես՝ ասէ բանին ,
 իմաստութե՛ սողոմոնին .
 Սէ կարօտիս՝ իմում խրատին ,
 քանզի նովաւ՝ խօսի հոգին :
 Եւթ կալ լինել՝ ասէ յուսումն ,
 թէ և ապտակ՝ առնուս յարբումն .
 Հայեաց յոսկին՝ որ ի քրայումն ,
 զի ծեծելով՝ առնու զմաքրումն :
 Ի նանրութեց՝ ասէ դարձիր ,
 և սուտ խաղօք՝ մի ըզբաղիր .
 Լ՝ նմիտ մանկանց՝ մի նախանձիր ,
 այլ իմաստնոց՝ նրմանեցիր :

1 | իւն լուր ասէ՝ հօր քո խրատու ,
 լէր օրինաց՝ մօր քո հըլու .
 2 | արդապետին՝ հնձնդ կաց դու ,
 յորմէ շահիս՝ բան լուսատու :
 3 | Երօտէ խաղալ՝ լէ՛ տը գըրոց ,
 մի՛ լէ անմիտ՝ ըս տըղայոց .
 4 | Եւ լէ բանից՝ մեծ իմաստնոց ,
 փոխան վիճմանցն՝ ըզջար յիշոց :
 5 | Օրվու նըման՝ ասէ զիմաստ ,
 որ՝ ի յերկնից՝ իջեալ է աստ .
 6 | Բաց ըզհոգւոյդ՝ քո առագաստ ,
 ծըծել մտօք՝ ըդ լէր սլատորաստ :
 7 | Կաթիլ միայն՝ թէ առնուցուս ,
 ի ջրոյն կենաց՝ ոնց մեղուս .
 8 | Այժմարաւիս՝ ասէ յայժմուս ,
 այլ և գետոց՝ բղխես առուս :
 9 | Հայեաց ասէ՝ մանուկ և տէս ,
 զինչ ի տախտակ՝ ըդ գծագրես .
 10 | Ի մովսէսի՝ դու նման ես ,
 զգիրս ան՝ կրկին գըրես :
 11 | Չայնէ առ քեզ՝ մանուկ ուշիմ ,
 թէ ականջօք՝ լուր ըզբանս իմ .
 12 | Բասման գրոց՝ լէր մըտերիմ ,
 և բարձրանաս՝ դու ի յերկին :
 13 | Կամբար վառէ՝ քեզ լուսաւոր .
 եթէ իցես՝ մարդ մտաւոր .

ԿԼԸ

Արթեւ յիմաստ՝ ըս հոգեւոր ,
 որով լինիս՝ դու երկնաւոր :
 Ճէն ճանաչել՝ տայ ըզհանճար ,
 ին առակաց՝ բանին յարմար :
 Արով խրատիս՝ լինել արդար ,
 և աստուծոյ՝ հաճոյարար :
 Ստուգանէ՝ քեզ օրինակ ,
 զորս՝ ի մանկանց՝ բարեաց ունակ :
 Բզդանիէլ՝ մանուկն յըստակ ,
 որ և ցանկայր՝ նմա հրեշտակ :
 Ի իշեա՝ ասէ՝ զմանկունս երիս ,
 զաշակերտեալս՝ դանիէլիս :
 Օ ի թէ սոցա՝ նման մաքրիս ,
 ի հուր մեղաց՝ ոչ այրեսցիս :
 Լայեաց և տես՝ ասէ գլովսէփ ,
 զհրեշտակաց՝ նմանն ի դէպ :
 Պահեա՝ և դու՝ զքեզ անվրէպ ,
 յեգիպտուհւոյն՝ ախտին հանդէպ :
 Ընօրհաց թէ ես՝ ասէ սիրող ,
 դու իմաստնոց՝ լեր հետեւող :
 Արքաւ իմաստն՝ են փափաղօղ ,
 մինչև ի մահ՝ եղեն ճգնող :
 Ո՞վ դու ասէ՝ մանուկդ ի բոյս ,
 նրման ան քեզ՝ զեղիսէոս :
 Ար՝ ի մաշկեակ՝ ըն հպելոյս ,
 եթող զսէրն՝ ստորնայնոյս :

Ի 5

Զար

Զարչարանաց՝ ասէ համբեր ,
 սրանդ խտու թէ՛ ժուժկալ դու լեր .
 Թէ հարկանիս՝ մի երկմտեր .
 վասն իմաստից՝ ըն շահաբեր :
 Վէն՝ պատուհիրէ՝ պարկեշտ լինել ,
 մի զորուլայն՝ ըդ խըճողել .
 Սի՛ ըզգինի՝ բնաւ սիրել ,
 մի տարաժամ՝ զբերանդ յածել :
 Սանիւ հասցես՝ ասէ շնորհաց .
 մի ծոյլ կենար՝ և դեգերած .
 Սի՛ սիրեր զքուն՝ դանդաղանաց ,
 մի արթնու թի՛ ըզբաղանաց :
 Սահիւ հանէ՝ զքեզ՝ ի բարձունս ,
 դընալ հոգւով՝ ի իմաստունս .
 Թէ դանձըն քո՝ տաս՝ ի ճգունս ,
 ելցես յիմաստ՝ ըս գերաբունս :
 Սիրել խրատէ՝ ըզնիւ թ ուսման ,
 զխոհեմն թի՛ ասեմ և զջան .
 Սլ և զխորհուրդ՝ ըս մաքրական ,
 որով հոգիք՝ ըն զօրանան :
 Սարք աշխարհիս՝ այս ծանուցեալ ,
 Թէ է ներհակ՝ ուսման եղեալ .
 Օ ի որ ախտիւ՝ հոգին զանգեալ ,
 նա՛ ի շնորհաց՝ հոգւոյն զատեալ :
 Տայ քեզ խրատ՝ բան հոգւոր ,
 պահել զհոգիդ՝ ըզդուշաւոր .
 ՍԷ

Ս'ի յոք հըպէլ՝ արատաւոր ,
 և մի ունեւլ՝ չար մերձաւոր :
 Բաբունաբար՝ վարդապետէ ,
 քեզ ըզբարիս՝ ուսուցանէ :
 Հնազանդ լինել՝ ծերոց ասէ ,
 որպէս օրէն՝ ըն պահանջէ :
 Յաժուն ասէ՝ խոնարհամիտ ,
 լեր առ քնկեր՝ ըն բարեմիտ :
 Իւ ոչ հպարտ՝ բարուք և բիրտ ,
 թէ և շընորհ՝ ունիս յողիդ :
 Եւսէ լէ այս՝ բանըս յարմար ,
 մի շատ խօսել՝ և վայրապար :
 Ս'ի ծիծաղել՝ անկարդաբար ,
 մի վիճաբան՝ լինել և չար :
 Քուլթա՛ ասէ՝ վարժիլ անդուլ ,
 և 'ի շնորհաց՝ չլինիս ամուլ :
 Իւ թէ մտօքդ՝ ես բուլթ և գուլ ,
 ջանի՛ զուսումըն՝ կեր և կուլ :
 Ի՛նչ համարել՝ տայ բարեկամ ,
 որ վ'ս ուսման՝ հարուն քեզ գան :
 Վ'անգի ապտակ՝ և գաւազան ,
 յետոյ բազում՝ փառըս քեզ տան :

'Լախանձելի՝ մարդկան լինիս ,
 թէ ցվերոյգրեալդ՝ 'ի միտ ունիս :
 H 6 Ե'4

Այլ բէր մանուկ՝ զունկն քո յիս ,
 լուր և անսա՛ իմում բանիս :
 Բաբուն լինիմ՝ բղխմամբ սրտիս ,
 ուսուցանե՛լ՝ քեզ ըզբարիս ,
 Աիրեա՛ զուսումն՝ որով պատուհիս ,
 'ի յերկնայնոց՝ և 'ի յերկրիս :
 Արանելի՛ և մեծ լինիս ,
 եթէ զերկիւղ՝ նոն ուսանիս ,
 Արոյ՝ 'ի բայց՝ լեր աշխարհիս ,
 և յնոյ՝ սէրըն վառիս :
 Ինձ լուր որդեակ՝ հօր քո խթառիս ,
 և յուսմանէ՛ մի ծուլասցիս ,
 Եթէ 'ի յայս՝ սէր բորբոքիս ,
 անանց կենաց՝ ժառանգ լինիս :

‘Լորին սէյ քին ‘Լերսեւտ ասացեալ՝ աղերս
Տաղլանաց :

Աճ անեղ՝ անհասական ,
հայր գթուէց՝ ինձ ողորմեա՛ .
Բանդ ‘ի հօրէ՛ անձառ ծընունդ ,
որ մարմնացար՝ ‘ի յիս գըթա՛ :
Գողեալ հողիդ՝ սբ աստուծոյ ,
որ նորոգողդ՝ ես ողորմեա՛ .
Դաւանողիս՝ անձութեանդ ,
երրորդութի՛ սբ յիս գըթա՛ :
Լըկնաւորաց՝ և անմահից ,
բանիւ ստեղծող՝ ինձ ողորմեա՛ .
() ազգ-ըս մարդկան՝ յօրինեցեր ,
ձեռամբ պատկեր՝ քո յիս գըթա՛ :
Լրանուհոյ՝ աստու՛ածածնին ,
սբ ծնընդեամբն՝ ինձ ողորմեա՛ .
Ընտրեալ մեծի՛ կարօպետին ,
մկրտութե՛ւ յիս գըթա՛ :
Ընդաւորացն՝ ինքզ յերկինս ,
առաքելոցն՝ ինձ ողորմեա՛ .
Եւրոպոսացն՝ ըզ կեանսդ անձառ ,
աղաչանօք՝ ըն յիս գըթա՛ :

Իւ

Իւրաքանչիւր՝ քոց սիրողաց ,
 մաքուր հայցմամբն՝ ինձ ողորմեա՛ .
 Ի ուսապըսակ՝ քոց վըկայից ,
 հեղմամբ արեամբ՝ ըն յիս գըթա՛ :
 Ի սաչակցելոցն՝ ը քեզ հոգւով ,
 պաղատանօքն՝ ինձ ողորմեա՛ .
 Դարաւելոցն՝ յաղբելը սիրոյդ ,
 արբո՛ւ և զիս՝ և յիս գըթա՛ :
 Կենարարիդ՝ չարչարանօքն ,
 որ յաղադս իմ՝ ինձ ողորմեա՛ .
 Հարմամբ ծնօտի՝ քո ապտակին ,
 'ի ծառայէն՝ 'ի յիս գըթա՛ :
 Չաղաղանօքն՝ 'ի զինուորաց ,
 և եղեգւամբն՝ ինձ ողորմեա՛ .
 Կօղանջանօքն՝ հայհոյութե՛ ,
 և վասն թքոյն՝ 'ի յիս գըթա՛ :
 Ամարտապէս՝ խաչելութեամբդ ,
 անպարտականդ՝ ինձ ողորմեա՛ .
 Եւ ածմամբ մարմնոյդ՝ 'ի փայտ խաչին ,
 սբ բւեռօք՝ ըն յիս գըթա՛ :
 Զանպարտական՝ կողէդ հոսման ,
 արեամբ և ջրով՝ ըն զիս լըռնայ՛ .
 Երողելով՝ 'ի հնութենէ ,
 կողի՛ն պարտեալ՝ հինն ադամա՛ :
 Եւ արժմամբ ահի՛ն՝ եբիդի հիմանց ,
 անշընչութեամբ՝ քո ողորմեա՛ .

Ո՛ր

Ար զմարդկային՝ հոգիդ յաւանդ ,
 ետուր առ հայր՝ քո յիս գրթա՛ :
 Զարչարանօքն՝ անարգաբար ,
 համբերելովն՝ ինձ ողորմեա՛ :
 Պսակաւ փրշոցն՝ ըզփուշ մեղաց ,
 բարձեր ՚ի մէնջ՝ և յիս գրթա՛ :
 Սամբեալ վասն իմ՝ ՚ի ծարաւին ,
 զդատըն լեղին՝ ինձ ողորմեա՛ :
 Աետին քաղցու՝ մեզ արբուցեր ,
 մարմնով ճարեամբ՝ ըդ յիս գրթա՛ :
 Աիրով եդար՝ և արտասուօք ,
 ՚ի տապանին՝ ինձ ողորմեա՛ :
 Ա երաբերեր՝ քո յարուծեամբդ ,
 զմարդիկ ՚ի կեանս՝ ՚ի յիս գրթա՛ :
 Տէր ըզբնուծիւնս՝ արձակեցեր ,
 և արձակես՝ այժմ՝ ողորմեա՛ :
 Բոտեա՛ զմարմինս՝ իմ լ՛ Տոգւոյս ,
 ՚ի գալըստեան՝ քո յիս գրթա՛ :
 Զընծացայ ես՝ բերկրեալ յուսով ,
 քոյին ծնընդեամբդ՝ ինձ ողորմեա՛ :
 Ա փւսմամբ փառաց՝ պրսակելոց ,
 աղաչանօք՝ ըն յիս գրթա՛ :
 Փըրկիչ յորժամ՝ գայցես փառօք ,
 զիս նորոգեա՛ և ողորմեա՛ :
 Ա եզ գոհուծի՛ երգեմք ընդ հօր ,
 և լ՛ Տոգւոյդ՝ այժմ՝ յարակայ :
Եւ

Երբն ահ Դն Երեստ հայոց խառնիւտ
 յիշատակարան առաջացն աղոթման , զոր էւ
 բով ճեռամբն Գրեալ :

ՄԾեղէն՝ հոգւովն ՚ի սմա ,
 խաղաղուն՝ անուն արքա .
 Վարբուեցւ իմաստունք ,
 զորդիս խրատեաց՝ զգծնութք :
 Վեղեցկադիր՝ բանիւն ՚ի կարդ ,
 գրիչ եղև՝ հոգւոյն արագ .
 Վաւթի որդի՝ վեհ քան ըզմարդ ,
 մարգարէին՝ անձազարդ :
 Երբեակ տառիւ՝ վերաբերէ ,
 զմարդիկ յերկին՝ ըս մակագրէ .
 Օգեստ արկանէ տղայոց բէեզ ,
 զհնազանդ լինել՝ ըն հօր և հեզ :
 Վին շնորհօք՝ պըսակ կապէ ,
 մանեակ ոսկի՝ զպարանոցէ .
 Ստ մանկական՝ տիոց նոցայ ,
 նոյն և խոստում՝ ըն յարակայ :
 ԽԵՐԵՆ

Թմբերեալ հոգիս՝ առնէ զոճարթ ,
 յայս չանկանել՝ դառն որոգայթ .
 Եւամանակեայ՝ զկենցաղըս յոյժ ,
 ասէ զանկեալսն՝ ՚ի սմա անբոյժ :
 Իբրեւ երազ՝ խոր գիշերի ,
 կամ պրզպրջակ՝ ինչ կաթոճածի .
 Եւ այն ճանապարհն հետեւել ,
 տանի ՚ի գուբ՝ խորին ւանել :
 Եւորազուսեալ՝ մանկանցն ՚ի յուխ ,
 խրատ ընծայէ՝ սա հոգեբուխ .
 Եւածուկ բարեալ՝ խորհրդազգած ,
 միշտ ՚ի յոգւոջ՝ ունել զաստուճած ,
 Կենարարին՝ սպասել համակ ,
 ոչ մոռանալ՝ Ծբ զյիշատակ .
 Հայել վերջին՝ օրն և ՚ի մահ ,
 ՚ի սպառնալեացն՝ երկեւղ և ահ :
 Զայնրն հաւուն՝ յոյժ գերապանձ ,
 որով գայցեն՝ մեռեալքն ՚ի դարձ .
 Եւ օղեալ սարսեն՝ դատերքն ՚ի խաղ ,
 ողբան տրկար՝ ձայնիւ նըւաղ :
 Դառագայթից՝ լուսոյն ճաճանչ ,
 լուսին Լաստեղք՝ ճեմեալ զուարճ :
 Եւեծին ծագմամբ՝ չփայլեն այլում ,
 մինչ փայլակէ՝ լոյսն անպատում :
 Եւայնժամ Թուչին՝ ՚ի կառս ամպոյ ,
 արդարք նըման՝ խիտ մարախոյ .
 Եւ

Իրէին ծաղկէ՝ գուշակ գարնան ,
 գունով պճնին՝ վկայքն արեան :
 Երջեն կոծով՝ գնացողքն գարշ ,
 Կնադար մեղացն՝ անկցին ի քարշ .
 Որք ի բարձունս՝ հային լուսո ,
 ապշեն դողան՝ յահեղ բոցո :
 Ընկ սիւտանի՝ արծաթըն յինչ ,
 և ձգտուոյն՝ դեղ զարդարիչ .
 Պարօղն անու՛ոյ՝ հասցէ վըրէպ ,
 պատկեր եւթանց՝ դարուցս ի դէպ :
 Ծլրոյն կենաց՝ սափորն ի մէնջ ,
 այն խորտակի՝ յաղբերըն մէջ .
 Սահեալ սրբոց՝ըն լուսավառ ,
 գնասցեն յերկինս՝ ի տունն անճռ :
 Սա միջակին՝ է խրատ մարդոյս ,
 յորժամ չարժի՝ ախտիցըն բոյս .
 Ա երադառնայ՝ ներհուն բանով ,
 երգէ զիմաստս՝ երրորդ տառով :
 Տիրականի՝ մասինս ազատ ,
 որ յերկրայնոց՝ կրիցս ի զատ .
 Բաբունական՝ սիրոյն տիփար ,
 կացուցանէ՝ անմիջաբար :
 Զքնծալ բերկրիլ՝ ի հրեշտակաց ,
 ի յառադաստն՝ օրիորդաց .
 Ի իւսակ հարսին՝ սիրով կիզու ,
 մարդարտայեռ՝ և լուսատու :
Փե

Փետայն իջմամբ՝ ցողատարափ ,
 համբուրէ զտիպ՝ ըն լուսոյ արփ .
 Քոյր կոչելով՝ անձակառք ,
 յաննիւթական՝ տարեալ քաղաք :

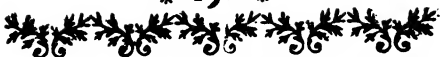
Լ' Կորդարճոնի աստիս յիշատակի :

Քաղցրագունիս՝ այս բաղձանօք ,
 լըցեալ հոգիս՝ մեռեալ մեղօք .
 Փափաքեցի՝ օրրտատորոփ ,
 ես որ բնաւից՝ բարեաց անփոփ :
 Ի վերաքանչիւր՝ բան կենսատու ,
 պէսպէս ցաւոց՝ իմ լուսատու .
 Հնծամ հոգւով՝ մինչ կարդացից ,
 թէպէտ և սբ՝ ոչ եմ յաղտից :
 Բոտէ զմարմին՝ ըս հոգւոր ,
 զմիտըս Կործէ՝ բանից աղբեր .
 Տանել զանտեսն՝ ամենագէտ ,
 հայել յաննիւթ՝ լոյսն ոն դէտ :
 Սան այսորիկ տաժանելով ,
 ձեռամբ ըզսա՝ գրծագրելով .
 Ստացունձ բարեաց՝ երևելոյս ,
 և յետ մահու՝ յիշումն և յոյս :
 Սէտին քաղցու՝ կենաց բարբառ ,
 պտղաբերէ՝ անմահ այս ծառ .
 Սերմարտաւօք՝ ջուր կաթոնւծող ,
 'ի լըսողաց՝ հոսէ յոգւոջ :
 Պալ

Պատան վիրաց՝ լինի և կապ,
 Թէ որ սրմին՝ լինի պարապ .
 Ընտխանձոտ՝ սա ուսուցիչ,
 Քանզի ձրրի՝ է պարգևիչ :
 Արդ մտաց՝ ըզբերանոյ ,
 դուռնն բանայ՝ այս հանձարո .
 Ենորհէ յառատ՝ դանձուցնիւր ուշ ,
 ինչով մարզէ՝ ՚ի հոտ անուշ :
 Երբդոս քրքում՝ զմուռ ը հալուին ,
 կազմէ քառիւք՝ զառաքինին .
 Զանգատանէ՝ բերեալ խնկոյ ,
 մեռելու թի՝ ախտից մարմնոյ :
 Ա՛րեժէ՝ ՚ի բաց՝ զախտըս տարտամ ,
 գործովք բարեաց՝ առնէ փարթամ .
 Ճառից սորա՝ լսել պատշաճ ,
 կենդանի ձայն՝ հնչէ յականճ :
 Ղամբար լուսոյ՝ մտաց նըուաղ ,
 նեխեալ հոգւոց՝ լինելով աղ .
 Ձիոյն նրման՝ մեծատանց սանձ ,
 և աղքատաց՝ յիմաստից դանձ :
 Հաց հանձարոյ՝ սորա անմահ ,
 եկայք կերայք՝ սովեալք ՚ի մահ .
 Աացցէ՝ ՚ի սիրտ՝ըս ձեր յըստակ ,
 խառնարանին՝ անմահ բաժակ :
 Եւարաւեցայ՝ բանիցս անբիծ ,
 և տարփացայ՝ դրոշմել ՚ի գիծ .
Խան

Իյանդակաթեալ՝ աստ միջամուխ ,
 հասի յաւարտ՝ վախճան կանուխ :
 Լ ըցի զըզձումն՝ իմ անձկացեսլ ,
 'ի սոյն ժամու՝ վարժմամբ կրթեալ :
 'Ի ժամանակ՝ յոյժ անբարի ,
 մինչ գերմանիկն՝ առեալ լինի :
 Սամանեցին՝ աշխարհի գոյժ ,
 քրիստոնէից՝ գոլով անոյժ .
 Ընդհան հայոց՝ հինգ հարիւրութ .
 նա և ութսուն՝ շերկուք ևութ :
 'Նտրեալ գլուխ՝ գոյր հայկազին ,
 գրիգորիոս՝ պաշաւունին .
 Լ Կր 'ի յաթոռ՝ լոյս ընդ լուսէ ,
 շնորհօք լցեալ՝ 'ի քրիստոսէ :
 Օ արմ և ժառանգ՝ հօրն աննիազ ,
 'համանրման՝ և ոչ նրուազ .
 Լ զբայր երէց՝ գոլ յարգանդէ ,
 իմ ներսէսի՝ որ զայս ոգէ :
 'Խարձեալ եղբարց՝ երկուց ծնունդ ,
 ը աշխարհի՝ գոլ բարեանունդ .
 'Բովեալ վասիլ՝ իշխանն առոյգ .
 և զօրաւոր՝ ընտրեալ 'ի կարգ :
 Բայց և ծնողաց՝ մեր հանդերձ քերբ ,
 լիցի յիշումն՝ յաւուրն աներբ .
 Լ Լարտ բանիս՝ նոր ողորմեա ,
 առ հասարակ՝ մեզ և նոցա :

Եւ

‘Լորեն’ ‘ի Սողովման արեայ :

Սա մարգարէ՛ն՝ անճաբան ,
 և իմաստուն՝ յոյժ խոհական .
 Սա օրինակ՝ է աննորման ,
 սողովմանն՝ ճշմարտութեան :
 Սա՛ ի հօրէն՝ իւր տեսչական ,
 առնու ըզթագն՝ և զգաւազան .
 Սապէս և նոր՝ յիւր հայրական ,
 նրստի յաթոռ՝ անճական :
 Սենի լինել՝ այն թագաւոր ,
 երկուց կանանց՝ նախ դատաւոր .
 Սը վըճըռաւ՝ վաղակաւոր ,
 եցոյց զարեան՝ ըն մերձաւոր :
 Սրպէս և նորն՝ իմ դատելով ,
 խաչի՛ն զիշխան՝ ըն բրոնաւոր .
 Սրով կրկին՝ գայ ահաւոր .
 դատել ըզսեռ՝ քս բանաւոր :
 Սամբարափայլ՝ շինեաց տաճար ,
 այս սողովման՝ խորանայար .
 Սուր երկաթոյ՝ չհնչեալ՝ ի քար ,
 լոյս օրինացն՝ ի նմա բնաբար :
 Սաւադոյն յոյժ՝ քան զայս տաճար ,
 զան՝ ի կուսէն՝ մարմին արար .

Ե

Ի երանց նրմանն՝ անշարժ աբար ,
 զէկեզէցւոյ՝ կանգնեալ կամար ։
 Ունել ունէք՝ սա տրիտարի ,
 խաղաղութե՛ն անուշ բարի ։
 Որով յաթող՝ բազմեալ նըտոի ,
 յերուստողէմն՝ որ յաշխարհի ։
 Ուտոի և տր՛ըն մեր լինի ,
 խաղաղութի՛ն որոց յերկրի ։
 Ո՛չ մարմնական՝ որպէս ասի ,
 այլ անմարմնոց՝ Հորք՝ ի մարմնի ։
 Մեծափափաք՝ տենչմամբ լըցաւ ,
 սովաւ դշխոյն՝ որ ՚ի հարաւ ։
 Սինչ զի ծագաց՝ յերկրէ չոգաւ ,
 յիմաստութե՛ն սորա համբաւ ։
 Մեծ քան ըզտա՝ տրն աստեցաւ ,
 որով զհրէայս՝ ըն դատեցաւ ։
 Սիոյն փոխան՝ ժողովս անբաւ ,
 առ տրրն մեր՝ հաւաքեցաւ ։
 Ո՛չ համեմատ՝ երկրածրնաց ,
 բանն տոյ՝ ըզնա ասաց ։
 Ո՛չ ՚ի նախնեաց՝ թագաւորաց ,
 ինչ յապագայց՝ բըռնաւորաց ։
 Ո՛չ մարմնական՝ միայն փառաց ,
 կա՛մ հեշտութեց՝ անցաւորաց ։
 Ունի զիմաստ՛ըս գերասխանծ ,
 զոր վերագոյն՝ ծանեաք բազմաց ։
Լոյս

'Լոյն ինձ ըզբանն՝ անձ իմա ,
 անզուգական՝ գոլով սըմա .
 'Լա 'ի յերկրէս՝ է ստորակայ ,
 անն 'ի յերկնից՝ իջեալ արքայ :
 'Լըմա զիմաստ՝ ըն չափով տայ ,
 զհօրն իւր ունի՝ ինքն անխընայ .
 'Լա կորուսեալ՝ զոր ետ նըմայ ,
 սա շնորհըս տայ՝ որ յադամայ :

'Լորեն՝ 'ի յաղովող անուանն :

'Լըմանաբար՝ խորհուրդ խորին .
 յայտնէ և միւս՝ անուոն նորին .
 Լեկայք տեսցուք՝ զիմաստ բանին ,
 ըզ միտս անուան՝ ժողովողին :
 'Լամէ զհանճար՝ ըս սա 'ի սմին ,
 զիմաստու թեց՝ ըզպիտանին .
 Սիրով զորդիսն՝ իսրայելին ,
 ժողովելով՝ զամենեսին :
 Լ տեսանել՝ զայս առ փրկչին ,
 ճշմարտապէս՝ ժողովողին .
 Սպրտուցելոց՝ ազդմամբ չարին ,
 բերող զորդիսն՝ 'ի միասին :
 'Լ խորանէ՝ աստ ըստորին ,
 յերուսաղէմ՝ հանէ վերին .
 'Լայց և ըզշնորհս՝ անձային ,
 զոր բաժանէ՝ մասունս հոգին :

Ը

Լ. շա

Եւ չափեալոց՝ շնորհէ բանին ,
 նորօք ծնընդոց՝ աւազանին .
 Եւ քսէս ծառայ՝ տնդ վերջին ,
 հայցեմ յառաւժնի շնորհէդ կրկին .
 Արբէլ զհոգիս՝ յախտից չարին ,
 տաճար առնել՝ քեզ վերստին .
 Եւ իդ միում՝ երբեակ անձին ,
 երգել միշտ փառս՝ ի սրովքէին :

Բարի էմաստուն՝ գլխոյն առաջաց :

Եւ որդի ծնունդ՝ որ յերկիրագաս ,
 և յերկարեալ կենօք մընաս .
 Եւ թէ՛ ի խրատ՝ բանից սորայս ,
 յօժարութիւն՝ սրտի կենաս :
 Եւ քառնաբար՝ իմաստնանաս ,
 և հանճարով՝ փարթամանաս .
 Այլ զանցաւոր՝ մերժեալ՝ ի բաց ,
 սրով խրատիս՝ բանիւք սորայս :
 Եւ ին սիրոյ՝ եթէ բաղձաս ,
 և ի հրամանս՝ նորա դու կաս .
 Արտիւն ի նոյն՝ իսկ միանաս ,
 և ի յաստեացս՝ առ նա գընաս :

Փառս ան՝ գլխոյն առաջաց :

Եւ անիդ ընդ հօր՝ Էսկանի ,
 և ճմարիտ՝ սողովոյնի .

Եւ

I

Եւ

Լ՝ շերտական՝ բան ընծայի ,
 մատուցանեմ՝ քեզ փարելի :
 Լ՝ յոյն ըզժածուհի՝ զիմ լսելի ,
 զլսող անյայտ՝ հոգւոց ձայնի :
 Լ՝ որ նորոգեա՝ ի նոյն հոգի ,
 լսել խրատու՝ այսրբ տառի :
 Լ՝ և կատարել՝ գործով բարի ,
 որով լինիմ՝ երանելի :
 Բէնական լոյս՝ ըզ բաղձալի ,
 և ճառագայթ՝ իմանալի :
 Ահրով քո հեղ՝ յիմն հոգի ,
 ըզսէր բանին՝ պատուիրանի :
 Լ՝ րևելով՝ քան ըզ մեղունի ,
 ի քիմս իմ քաղցր՝ և բաղձալի :
 Սաստեա՝ յորունց՝ որ յիս ախտի ,
 և մըթութեց՝ ըն խաւարի :
 Ենձ ողորմեա՝ քում ծառայի ,
 տառից գրողի՝ տէր ներսիսի :

Լ՝ Ի Եր Կոյ Գլխոյն :

Լ՝ յորոգելոյս՝ ի քէն յիսուս ,
 և ի մեղաց՝ խաւարելոյս :
 Լ՝ ըրբեմն քեզ՝ հարմաւոյն ,
 և այժմ՝ ի քէն՝ այրեցելոյս :
 Բաբուն աբար՝ ծագեա՝ յիս լոյս ,
 և աճեցո՝ զբարեացն բոյս :

Ա՛

Արեւ զփեսայդ՝ իմոյ հողւոյս ,
 ըստ պարագրեալ՝ տառից երգոյս :
 Երանուհի՝ հարսին լուսոյս ,
 լինել նրման՝ սբ աղաւնոյս •
 Արեւ մաքուր՝ ըստ նրմանոյս ,
 'ի կրից մեղաց՝ ախտացելոյս :
 'Ի քեզ հըպել՝ ինձ մեռելոյս •
 և կեանս առնուլ՝ տարագրելոյս •
 Երեւի՛ յայս կենցաղոյս ,
 յեմանալիդ՝ փոխել՝ի լոյս :

‘Լորին Լուսին՝ որանաւոր չափով գրեալ
 առ եղբօրորդին իւր Աշխարհն՝ է հոս
 Կանգնուապօլիս ։

Արեգական՝ լուսոյ ծագման ,
 սէր քո առ իս՝ համանման ։
 Սետին քաղցու՝ բժըշկական ,
 յագեցուցիչ՝ որ քեզ բաղձան ։
 Միւրաւոր՝ գրեմ զայս բան .
 եղբօրորդւոյդ՝ իմ ըղձական ։
 Պանծացելումդ՝ արիական ,
 ձիավարժից՝ ներհրմտական ։
 Մտեգ նիզակ՝ շարժողական ,
 որպէս ծրղօտ՝ մի եղեգան ։
 Բամեալ յահեակ՝ կրթող վահան ,
 իբրը սանձով՝ անշեղական ։
 Մրիութեանց՝ պարառական ,
 նախնեաց քաջաց՝ ըն գոլ նրման ։
 Տիրականիդ՝ ընդ հանրական ,
 որպէս լըսեմ՝ դու սլատոհական ։
 Նաև միւսում՝ սեռ արքունեան ,
 յանդրոնիկեայ՝ սիրալրական ։
 Իսկ

Իսկ առ ՚ի մէջ՝ հրաժարական ,
 ՚ի սիրելեացս՝ քո բնական :
 Տենչամբ սիրոյդ՝ սրբոյ տարօմամբ ,
 մինչ զի կիզուլ՝ տեսոյդ յիշմամբ :
 Լիցրն ղեհ՝ երանական ,
 զքոյդ տեսութի՝ քոյքըս վարկան ,
 Բոտել ՚ի յայս՝ վայր ամրական ,
 գալով քոյին՝ ը բիւրական :
 Երաժուծք՝ արքունական ,
 առ սկիւթականս՝ ահեղ գոչման :
 Երանութեանց՝ արժանանան ,
 որք տեսանեն՝ զայս եղական :
 Բաբունաբար՝ գրաւորական ,
 ծանոթե է՝ ըստուգական :
 Երտից մերոց՝ նըռաղական ,
 լինել յուսով՝ զոռարթական :
 Ինձ դու յաւէտ՝ կաց խընդական ,
 մարմնով առողջ՝ և հոգեկան :
 Երոյ մի տար՝ աշխարհական ,
 զհոգիդ գերել՝ անմարմնական :
 Լին սիրոյ՝ անզուգական ,
 ջանա՛ լինել՝ աստիճական :
 Եւ այց մի բարուր՝ պատճառական ,
 դըներ զհասակ՝ ը մանկական :
 Եւ լքեղ առցես՝ տիպ ցուցական ,
 զբազում մանկունս՝ անծական :

Լախ ըզյոլսէք՝ եզիստական ,
 ապա զյոգունա՝ որ ՚ի գրի կան :
 Զարեացըն մի՝ լինիր նըման ,
 որ զմանկութիւն՝ աշխարհի տան :
 Լ՝յլ որ ախտից՝ըն յաղթական ,
 եղեն մարմնով՝ այս հիւթական :
 Փայլեն ՚ի դասս՝ հրեշտակական ,
 խառնին ՚ի գունդն՝ սրովբեական :
 Արով ըզքեզ՝ մարգէ իմ քան ,
 լինելնոցա՝ նըմանական :
 Ա՛յելեւով՝ աստ յերկար ամ ,
 և անդ ըզկեանսն՝ որ անլախճան :
 Սակաւ քանից՝ըս խրատական ,
 լեր սմբադոյն՝ դու պահապան :
 Լ՝յլ և զհաւատդ՝ որ յաւազան ,
 անշարժ պահեա՝ միշտ յաւիտեան :
 Ստ լի ամաց՝ քոց երեսնից ,
 գրեցան և տառք՝ըս գովեստից :
 Ի՛ հիւանդոտ՝ և ցաւալից ,
 անձնէ յաւուր՝ըս քաւասնից :
 Զոր մերձ մահու՝ հասեալ մըտից ,
 դարձոյց այսրէն՝ նորն ամենից :
 Աբալէս լինիս՝ տեղեակ կըրից ,
 ՚ի յեկեւոց՝ըզ բընաւից :

Լ՝

Ի գիրկըս հօրն՝ է գրգռելին,
 յոյժ գերագոյն՝ անառակին .
 Ի ղյա աշխարհի՝ հօր միածնին,
 յեղբայրութիւն՝ հրաւիրելին :
 Խորնդա՛ մեծաւ՝ սյսու յուսով,
 սթափեա՛ ՚ի սգոյդ՝ ըսփոփելով .
 Դանի՛ր զբնութի՛ն ըս մեր՝ մօրմնով,
 մահկանացու՝ անդարձ վրձնով :
 Կաց՝ ՚ի կանգուն՝ օրինակով,
 զոր մեզ ետուն՝ հարբըն գըրով .
 հայեաց՝ յաբէլ՝ արեամբ մահով,
 հօրն առաջի՝ մեռանելով :
 Ձեզ զաբրահամ՝ տիպ առնելով,
 զորդին տրո՛ւօղ՝ նուիրելով .
 Դամբար մանկանց՝ ողջակիզով,
 զմինն լէ երից՝ ընծայելով :
 Ճոխացելոց՝ խորին փութով,
 մանկանց եւթանց՝ նըմանելով .
 Ըակաբէանց՝ մօրն շատնունով,
 զոր աստուծոյ՝ տայր ցընծալով :
 Ի իշեա՛ և զկեանք՝ ըն տապանով,
 ըղմարդկան մահ՝ մեռանելով .
 Լոյն՝ ՚ի յերիւր՝ յօր յառնելով .
 և մեզ ետ յոյս՝ նըմանելով :
 Ըինէ՛ զքակեալս՝ նորոգելով,
 յանմահ բնութի՛ն փոփոխելով :

Ուր

Արք հինգ տաղանդ՝ պատուհիրանով,
չահին ըզգործս՝ ըն հաւատով :

Զարք որ չարեաց՝ են գործարան ,
յառնեն 'ի մահն՝ անմահական .

Պատին բոցովն՝ անշիջական ,
ուտին յորդանցն՝ որ անվախճան :

Սերմ արտասուճաց՝ կարօտանան ,
որ անօգուտ՝ է յետ մահոճան .

Սամից վարուց՝ հետեւեցան ,
վասն այնորիկ՝ անդադար լան :

Սուրբ տըղային՝ ոչ լալոյ ձայն ,
այլ երգ խնդման՝ վայելչական .

Սան այնորիկ՝ զգոյն տըխրական ,
սեաւ ըզգեստիդ՝ 'ի յանձնէդ հան :

Տըրտմական կիրքն՝ առցեն վախճան ,
դստն արտասուք՝ ձեր և կական .

Տոտեա՛ զերկունս՝ ըդ թախծական ,
զոր մահ մանկան ըն ձեր ծընուն :

Յոյց զակամայդ՝ կամայական ,
տալ ստեղծողին՝ յօժարական .

Ի խժեալ մարմնոյն՝ որ 'ի տապան ,
ծանիր զհոգին՝ յերկնից խորան :

Փառօք փայլէ՝ յարքայութեան ,
ծաղէ նրման՝ արեգական .

Քեզ մըխիթար՝ սակաւ այս բան ,
չափով տառից՝ ըս հայկական :

'Ետեանց զոր ետ՝ քեզ թագնաբար ,
 հայրն դըթած՝ և բարերար .
 Եհան զորդին՝ քո յերկրէ չար ,
 'ի հրեշտակաց՝ բիւրոցն սլար :
 Բռնական՝ լուսոյն անճառ ,
 հուս և տեսող՝ ըղնա արար .
 Արբոցն որ անդ՝ համագումար ,
 և ընտրեւոց՝ ըն հաւասար :
 Եթէ յայս յոյս՝ ունիս հանճար ,
 լինիս հոգւով՝ դու անմուլար .
 Արաիդ կըսակն՝ որ կայ՝ 'ի վառ ,
 փոխի 'ի ցաւ՝ զըռնարթարար :
 'Ի բաց դիր այժմ՝ ըղսգոյդ խաւար ,
 որ անյուսիցն՝ է արտմաբար .
 Եւ դու ընկալ՝ զսոյն անվթար ,
 զյուսացելոցն՝ զըռնարճարար :
 Ենդանին՝ և կենարար ,
 այն որ ձայնիւ՝ կոչեաց զղազար .
 Եւ քեզ գոչէ՝ անծաբար ,
 լուծցէ ըզսուգ՝ քոյ և զաշխար :
 Եւագաւոր՝ ըն կամարար ,
 որ զմարեմանսն՝ ուրախ արար .
 Արախու թիւն՝ քեզ անվրճար ,
 սլարդ և եսցէ՝ անծաբար :
 'Ու աղիւզ զարտօսը՝ ըն զայն յերկար ,
 արտասուէ լոյլն մարդկաբար .
 'Ի

'Ի քէն բարձցէ՝ զսրգոյդ խաւար ,
 նովին բանիւ՝ կենդանարար :
 Ատաւոց մահուն՝ մարմնապատար ,
 վարչամակին՝ այն մահարար .
 Արքոյ յուսոյն՝ անյուսարար ,
 և հաւատոյդ՝ ծածկոյթ արկար :
 Սաստեա՛ն ողջին՝ և գանիւ հա՛ր ,
 զի փախիցեն՝ ծառայաբար .
 'Ի քէն մերկեա՛ն զզդեստ տրտմարար ,
 զերթ ըզ պատան՝ մահուն զազար ,
 հայեաց՝ 'ի կինն՝ կղէոպատար ,
 որ վասն որդւոյն՝ անմխիթար .
 Ի չօքն ետես՝ լուսապայծառ ,
 թագիւն պճնեալ՝ արքայաբար :
 Արոց յիսուս՝ ձեզ տիրաբար ,
 յաւուր մեծին՝ երկնագումար .
 Յուցցէ զորդին՝ ձեր գերափառ ,
 օրհնէք նովաւ՝ զտրն անդադար :

Լարապետի Ռժի Լարապետի ասայեալ,
Խրատս պիտանիս Տանկանց էկեղեցւոյ ոսանա-
ւոր պատիւի՝ ըստ այնոսքենից ։

Ամենայնի՝ բոկիզնս ես եմ,
դուք լուրուք՝ զորինչ ասեմ.
ո՛վ մանկունք իմ՝ ըզձեզ
խրատեմ,
և ըզընութիս՝ իմ ձեզ ճառեմ ։
Օ շնորհս իմատից՝ ըն ձեզ բաշխեմ,
իմաստասէր՝ ուշիմ կազմեմ .
քանզի առանտ՝ եմ որ շնորհեմ,
միայն ըզկամքն՝ ի փոյթ խնդրեմ ։
Բախեա ըզդուռն՝ թէ զայդ ունիս,
մի՛ երկմտիր՝ թէ շնորհք չունիս .
միայն սիրեա՛ ըզսիրեչիս,
որ շտեմարան՝ շնորհաց լինիս ։
Օ ի թէ շնորհաց՝ մանուկ լինիս,
և իմ հնազանդ՝ ոչ դըրտանիս .
մի՛ աշխատիր՝ զի չընդունիս,
դու զիմաստից՝ մաքուր հոգիս ։
Վե

Ի երամաքուն՝ յս զեկոյց ,
 դըպրասկետացն՝ այսպէս ուսոյց .
 շի զմարդարիտն՝ ետ ասացոյց ,
 և զանհնազանդս՝ ին խոզ եցոյց :
 Որ զմարդարիտ՝ ըն տայ նոցունց ,
 ներհակ լինի՝ տն որ ծանոյց .
 զի զմարդարիտն՝ աղտեղացոյց ,
 և զանհնազանդսն՝ ոչ օգտեցոյց :
 Ի ուռն իմ նոցա՝ է յոյժ փակած ,
 որք չնչախառն՝ ասեն թէ բաց .
 ներքուստ ձայնեմ՝ թէ դուրսդ կց ,
 քանզի չունիք՝ զիմաստից հաց :
 Զունիք դուք բարք՝ հնչնդ արունց ,
 ոչ պատմուճան՝ մաքրասիրաց .
 մանկունք վս էր՝ ասէք թէ բաց ,
 քանզի չունիք՝ զպեստ հարսնեաց :
 Երգեմ ձայնիւ՝ ես նրոճագօղ ,
 կոչեմ ըզձեզ՝ իմ փափագօղ .
 յառագաստ իմ՝ դուք էք բնակօղ ,
 եկայք կերայք՝ զհաց իմ ազդօղ :
 Երոճեստ իմ գոյն՝ է բաղդատօղ .
 սրբատեսացն՝ եմ ես խընդօղ .
 վս այնորիկ՝ եմ արտաքսօղ ,
 կուրացն որ ոչ են իմ տեսօղ :
 () Հանգամանս՝ և ըզհանդէս ,
 հնազանդութի՝ առ ի բանէս .
 հար

Հարցումն արա՝ վարդապետէս ,
 նախ առաջին՝ երկեղապէս :
 Ղիւր նըպատակ՝ ըզյովհաննէս ,
 որ ՚ի լանջաց՝ ըն նայապէս ,
 զի մաքրեցաւ՝ յայսմ՝ ՚ի յախտէս ,
 ցօղեաց զիմաստս՝ անձրեապէս :

Լ՝ տեապան՝ բանս և ուժեղ ,
 տեսակս ունի խոր և զօրեղ .
 զի թէպէտ օմն՝ իմաստազեղ ,
 սկիզբն իմաստից՝ դընէր զերկեղ .
 Սակայն սա մայր՝ է բազմաբեղ ,
 կազմէ պըտուղ՝ քաղցր և համեղ .
 Թէ զսա սիրես լինիս բանեղ :

Բ գեղգեղափայլ՝ քան ըզբիւրեղ :
 նո սոյն բանիս՝ և զայն յօդեա ,
 վարդապետին՝ սիրով անսա .
 մի դու լինիր՝ իբր անըզդայ ,
 անընդունակ՝ խրատու նորա :

Լ եր օրինակ՝ սամուէլայ ,
 Թէ նա զիարդ՝ անսայր հեղեայ .
 ոչ սփնիէս՝ փեննէհեզայ ,

Թ որք քամահօղ՝ գըտան նըմա :
 Թէ զքեզ խրատէ՝ ազգողաբար ,
 մի երկընչիր՝ անյուսաբար .
 Եթէ սիրէ՝ զքեզ հայրաբար ,
 մի վըստահիր՝ ոնկ զախմար :

Թէ

Եւ ապտակէ՛ իշխանաբար ,
մի՛ երկմըտիր՝ ծառայաբար .

այլ աղերսեա՛ որդիաբար ,

շարժեա՛ ի գուլթ՝ ոնց՝ ըզհայր :

Եւ րացի՛ր մանուկ՝ իմ խոհական ,

վս այն կրկնեմ՝ վերըստին բան ,

դժարդապետին՝ քում հրաման ,

մի՛ երկրորդեր՝ կրկին անգամ :

Յոգունք շնորհաց՝ ոչ օգտեցան ,

որք անհնազանդ՝ նըմին գլտան .

բազումք հասան՝ ի կէտն ուսման ,

Թէպէտ անշնորհ՝ ներհունացան :

Իսկ այս բանիս՝ լեր հաւանօղ ,

ան ապացոյց՝ զյակոբ խաբօղ .

որ եղև նա՛ իբրև ըղգող ,

հնազանդութե՛ եղև իշխօղ :

Իրէցն եսաւ՝ ապրստամբօղ ,

անդրանկութե՛րն կորուսօղ .

Թէպէտ յետոյ՝ եղև ժլտօղ ,

զնա յակոբայ՝ ծառայ եթող :

Ըսողութիւն՝ է քեզ բարի ,

մանուկ դու լեր՝ զգաստ և արի ,

արա՛ ըզկամբ՝ ըդ կաւ բըրտի ,

առ խրատուն՝ վարդապետի :

Քանզի այս է՝ խաջն յիսուսի ,

որ պահանջէ՛ յամենայնի .

զե

զի 'ի յանձուկ՝ ճանապարհի ,

նա ընթանայ՝ որ զայս ունի :

Աորհուրդ բանամ՝ քեզ գիտութե ,

առ 'ի շահից՝ հնազանդութեան .

զուշիմութի՝ ըզգաստական ,

զհամեստութի՝ ըն մաքրածիս :

Արք և սոցունց՝ բարք կազմեցան ,

հասին 'ի կէտ՝ ըն մարդկութե .

'ի մարդկանէ՝ յոյժ յարգեցան ,

և աստուծոյ՝ հաճոյացան :

() անիր և զայս՝ մանուկ համեստ ,

զհամեստութե՝ մասանց արոճեստ .

առ ըզխրրատ՝ յինէն պահեստ ,

քոյին բարուցդ՝ արա՛ ըզգեստ :

Լթէ նըստիսդ՝ և թէ յառնեսդ ,

և թէ խօսիսդ՝ և թէ լռեսդ .

յամենայնի՝ լէր դու համեստ ,

մի խըստամբակ՝ լինիր և հեստ :

Արգեսա՛ սահման՝ անձինրդ քոյ ,

յորժամ նստիս՝ լ՛ եղբարս քոյ .

մի ըզկուռա քո՝ տացես որմոյ ,

մի մեկնէր զոտս՝ լ՛ անասնոյ :

Ա'ի հայեսցիս՝ այլ լ՛ այլոյ ,

մի թանձրասցիս՝ իբր 'ի քընոյ .

այլ զծունկս քո՝ ուզիղ մածոյ ,

ծածկէս՝ զմարմինդ՝ հնդերձիւ քոյ :

Հա

Զատարակաց՝ զխրատս պահեա՛ ,
 Ըզվերոյ գրեալս՝ ստուգիւն իմա՛ .
 Բայց զվիպետս՝ այսպէս պատուեա՛ ,
 Կանգուն կալով՝ սպասաւորեա՛ :
 Թէ հրամայէ՛ ապա բազմեա՛ ,
 Եւ զդաստուածք՝ զնա նկատեա՛ .
 Թէ խրատ տացէ՛ ան և մալեա՛ ,
 Իսկա թէ ոչ բանս ինչ խոկա՛ :
 Զայն խրրատու՝ վարդապետին ,
 Քեզ քաղցրասցին՝ քան ըզմեղունին .
 Երպէս երբեմ՝ ըն յիսուսին ,
 Հարիւրաւոր՝ յերկիր բարին :
 Եւ թէ տացես՝ զպատասխանին ,
 Հաւանական՝ լիցի նըմին .
 Երպէս երբեմն՝ ի տաճարին ,
 Զո՞ն յիսուսէ՛ զարմանային :
 Ի մեքարապէս՝ մանուկ փայլիս ,
 Թէ իմասցիս՝ զխորհուրդ բանիս .
 Եւ քո եղբարս՝ յորժամ ճաշիս ,
 Խենեշաբար՝ մի՛ կորասցիս :
 Իբր անասուն՝ մի՛ փութասցիս ,
 Երպէս գաղան՝ մի՛ յագեսցիս .
 Զգլուխդ ուղիղ՝ կալ ը խրատիս ,
 Եր յամենայն՝ մարդկան գովիս :
 Դառեմ զբանս իմ՝ օրինակով ,
 Դանուկ լսէ՛ զխրատս իմ հոգւով .
 պար

պարկեշտ պահեա՛ զքեզ կերակրով,
 և դանիել՝ անսո՛ւ աղ կալով:

Ար ըզտասունս՛ ըն պահելով,
 պայծառացաւ՝ մաքուր հողւով,
 արժանացաւ՝ սուրբն սրբտով:

Ա՛ զառաջիկայն՝ գուշակելով:
 անո՛ւկ կամիմ՝ քեզ բան խօսել,
 զկտորս իմաստից՝ ուսուցանել:

զի մանկու թ՛ք՝ դու ես արբել,
 դարձել գինւով՝ զքեզ մի՛ զմայլել:

Պարտ է քեզ զայն՝ բաժնին ընտրել,
 զոր տօնն ասաց՝ կամիմ ըմպել:

Եւ այն մանկանց՝ ըն նրմանել,

որ՝ ի սկիւթ լեառն՝ են բնակել:
 Յորժամ՝ ի սկիւթ՝ գինի բերաւ,
 առնուլ եղբարցն՝ անտի սակաւ:

մանուկ եղբայր՝ ոմն տեսաւ,

Եւ ի տեղւոյն՝ փութով փախեաւ:

Փախըստենէն՝ տունն իրլաւ,

որ ի յընթացս՝ հանդիպեցաւ:

Երբ առաջնորդն՝ ուրախացաւ,

գովմամբ՝ ի գիրկս իւր ընկալաւ:

Երբդ մանո՛ւկ իմ բանասէր,

յորժամ խօսիս՝ լէր երկնաւոր:

պահեա՛ ըզձայն՝ ըդ ջափաւոր,

կազմեա՛ ըզբանս՝ ըդ կարգաւոր:

Գ.Ը

Վերախաղ կալ՝ խորհրդաւոր ,
դիտեա՛ ահամբ՛ըդ նուրբ և խոր ,
կրցեա՛ ըզձեռք՛ըդ դիպաւոր ,

որով կոչիս՝ այր մըտաւոր :
Շորհրդ սիրող՝ զխրատս իմ յորգեա՛ն ,
և առաջի՛ ծերոց լըռեա՛ն :

դու իմաստնոց՝ սենկն դրբեա՛ն ,
և զմեծ եղբարս՝ ըն մեծարեա՛ն :

() կրտսեր եղբարս՝ ըն խըրատեա՛ն ,
զհիւրսըն յօժար՝ սրտի՛ն պատու՛նեա՛ն ,
ամենեցուն՝ երկըրպապեա՛ն ,

զքեզ անպիտան՝ ծառայ արա :

Աշխմ՝ մանուկ՝ և զայս ընկալ ,
ծեր տեսանես՝ զխոհեմ եղբայր ,
եթէ խօսին՝ բանս ինչ յարմար ,
կաց դու լին՝ և անբարբառ :
Տես զյոհաննէս՝ զիւրդ մընայր ,
'ի դուրս այրին՝ մինչ պետրոս գայր ,
տես ըզպօղոս՝ զիւրդ անսայր ,

նա սիմոնի՝ մինչ՝ ի հռոմ կայր :
Զէ՛ պարտ համբաւկ՝ քեզ ծիծաղիլ ,
այլ թէ հարկիս՝ միայն ժըպտիլ .
մի՛ թե եղբարս՝ ըն վստահիլ ,
և մի՛ ի չար՝ կատակն յարիլ :

() երիքովի՝ մանկանցն ոճիր ,
որք պատժեցան՝ յարջէ ծանիր .
զեղի

Վեղիսէի՛ կատակն ուսիր ,
 եթէ զիարդ՝ և զգուշացիր :
 Պատուիրեմ քեզ՝ ի յայս մարդէլ ,
 և զհայելոյն՝ ոճն ուսանել .
 մի՛ գեղըկապէս՝ հայեցս տունել ,
 մի՛ յարածամ՝ յիրս ինչ պըշնել :
 Եւ ի կողմանց՝ գաղտ նըկատել ,
 բնաւ զգըլուխն՝ գէթ չըշարժել .
 թէ շահաւէտ՝ է նըշմարել ,
 և զորոնումն՝ անյայտ առնել :
 Եւ քեզ վստեմ՝ փայլողապէս ,
 թէ զոր խրտեմն՝ առնես այսպէս .
 թէ ծարաւիս՝ դու ի հանդէս ,
 փահես ըզքեզ՝ ժուժկալապէս :
 Ի՞նչ գայ յօրանջն՝ անատնապէս ,
 պընդես՝ զշրթունս՝ ըդ մըկապէս .
 թէ ըմպես ջուր՝ առանձնապէս ,
 մի՛ հնչեսցես՝ ձայնս պէսպէս :
 Եւ ամիկ արանցն՝ որ անմաքուր ,
 մի՛ նախանձիր՝ մանուկ մաքուր .
 որք ըզպատճառ՝ և ըզբարուր ,
 մեզքքեզ յօդեն՝ իբր ըզբըլուր :
 Եւ զպաճառաց՝ ըն չար անուր ,
 ի քո բարուցդ՝ արա՛ թափուր .
 թէ բորբոքիս՝ ան դու ըզջուր ,
 և զնա շիջո՛ որպէս ըզհուր :

Ա՛

Սիրեւո իրգեակ՝ իմ ըզգայուն ,
 զիմաստ հոգւոյն՝ խոր և անհուն .
 ոչ զմեծութիւն՝ այս որ է խուն ,
 ոչ ըզկենցաղս՝ այս անկայուն :
 Եւսմ ապաղոյց՝ դիր և քանոն ,
 զմանուկն ուշիմ՝ ըզսողումն .
 որ մաղթեաց ւառ՝ իմ գերագոյն ,
 տուր ինձ զիմաստ՝ ըստ քո հոգւոյն :
Ահ անկատակ՝ ուսումնասէր ,
 արա՛ զբնութիւն՝ քո հարցասէր .
 որպէս յս՝ որ հարցանէր ,
 և ՚ի տաճարն՝ հետադօտէր :
 Ա՛յ թէ կարօտ՝ էր զայն առնէր ,
 այլ զքեզ ինքեամբ՝ ուսուցանէր .
 առնել զմանուկդ՝ անճասէր ,
 կազմել զհամբակդ՝ իմաստասէր :
Տէս և հայեաց՝ դու ո՛վ համբակ ,
 որ յիմաստիցդ՝ եղեր հասակ .
 յերկուց իրաց՝ զգո՛ւշ լեր համակ ,
 պահել զիմաստ՝ ըստ քո յրստակ :
 Օյովսէփ նմին՝ դիր նըստտակ ,
 լեր նախանձուն՝ անընդունակ .
 միւսովն արա՛ զնա քեզ սլրսակ ,
 քակել զախտից՝ ըն հանգանակ :
Բաբունօրէն՝ զոր ասացի ,
 զհնազանդութե՛ն շահն ուսուցի .
 մնա՛

մանուկ խօսել՝ երկրորդեցի ;
 դի հեշտայլի՝ ճառս ինձ թըռնի :

Ես օրինակ՝ բազում ունի ,
 դու հաւաքէ՝ 'ի մի տեղի :

Հիւսեան պըսակըս ցանկալի ,

Օղեր 'ի գլուխըդ պանծալի :

Սուցից զհայրն՝ որ ետ չոր փայտ ;
 աշակերտին՝ թէ տընկեան զայդ .

սուր յարածամ՝ ջուր յորդառատ ;

զոր և արար՝ մանուկն ըզխրատ :

Օ 'ի թէսկետ ջուրն՝ եր յոյժ բացատ ;
 այլնա զերկամ՝ եղև աշխատ .

որ ետ պըտուղ՝ առեալ արմատ ,

դու հաւատա՝ որդեակ հաստատ :

Ի իսեան ք այս՝ բանիս յարմար ,

զվէ՛հ ոմն արքայ՝ որ փորձաբար .

կոչեաց զորդիսն՝ իւր հաւասար ;

ետ 'ի նոսա՝ զակըն պայծառ :

Եսաց փըշրել՝ յօժարաբար ;

զոր չարմարին՝ հրածարաբար .

միայն կըրտօտերն՝ զհրամանն արար ;

և զտէրուծե՝ ժառանգն էառ :

Փայլեա՛ մանուկ՝ հնազանդօրէն ,

մարդեաց 'ի վէ՛հ՝ ճեմարանէն .

'ի պղատոնի՝ աշակերտէն ,

յարիստոտէ՛լ նըրբախօսէն :

և

Բը զգաստն ապեր՝ երկիւղօրէն ,
 և ոչ նըստէր՝ ծառայօրէն :
 զպղատուն պատուէր՝ թծօրէն ,
 մինչև ի մահն՝ որ էր օրէն :
 Բեզ յարացոյց՝ այսըմ բանիս ,
 քաղցր թունեսցի՝ քան ըզխորիսիս :
 միայն ըզօմ՝ թէ ճաշակիս ,
 ի կենցաղոյս՝ ճրագարեացիս :
 Սակացութե՝ պարապեսցիս ,
 յիմաստութե՝ կէտըն հասցիս :
 ի ներհունաց՝ գովիս յաստիս ,
 և անդ փայլիս՝ որպէս յասպիս :

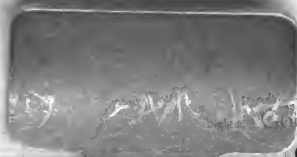
Ար և մալեան՝ որդեակ զիմաստ ,
 որով լիցիս՝ արի և զգաստ :
 Լշխարհս է ծով՝ ալիասանս ,
 լեր դու արագ՝ դիտօղ նաւաստ :
 Բետեա զմարմնոյդ՝ ըզլընչին լաստ ,
 կազմեա՝ զհոգւոյդ՝ քո զառագաստ :
 Լու ըզհոգւոյն՝ հողմըն պատուէստ ,
 ղեկեա՝ խրատիւն՝ և լեր պատրաստ :
 Մահեա՝ ըզքեզ՝ յաստիս ըզգաստ ,
 զի մի սոցունց՝ արկցիս տապաստ :
 Լորանելի՝ և բարեբաստ ,
 լիցիս թէ յիմս՝ հասցես երաստ :

Տա

Տալովն ընկալ՝ զխրատս իմ նրպատո ,
 Թէպէտ վիպօղս՝ եմ յոյժ նրո՛ւնապո .
 Ե՛ս ա ընծայ՝ սուղ իմն և փապո ,
 Կորսմանը իցն՝ որք 'ի ջահ աստ :

Մ. Ե. Ր. Պ.

Digitized by Google

C. Werner.

